

Preuzeto iz elektronske pravne baze **Paragraf Lex**

Ukoliko ovaj propis niste preuzeli sa Paragrafovog sajta ili niste sigurni da li je u pitanju važeća verzija propisa, poslednju verziju možete naći [OVDE](#).

ZAKON

O ŽELEZNICI

("Sl. glasnik RS", br. 41/2018)

I UVODNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se upravljanje železničkom infrastrukturom, obavljanje delatnosti železničkog prevoza, licenciranje železničkih prevoznika, pristup železničkoj infrastrukturi, uslužnim objektima i uslugama, načela i postupci za određivanje i obračun cena pristupa javnoj železničkoj infrastrukturi (u daljem tekstu: cena pristupa) i cena usluga u vezi sa obavljanjem železničkog prevoza, dodela kapaciteta javne železničke infrastrukture, industrijske železnice i industrijski koloseci, nadležnosti Direkcije za železnice (u daljem tekstu: Direkcija), prava putnika i usluge javnog prevoza putnika železnicom od opšteg ekonomskog interesa.

Odredbe ovog zakona primenjuju se na unutrašnji i međunarodni železnički saobraćaj, ako potvrđenim međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno.

Značenje pojedinih izraza

Član 2

Pojedini izrazi, u smislu ovog zakona, imaju sledeće značenje:

- 1) **alternativni prevozni put** je drugi prevozni put između istog polazišta i odredišta, ako postoji mogućnost zamene između dva prevozna puta u pružanju usluge prevoza robe ili putnika od strane železničkog prevoznika, što je bliže određeno u Izjavi o mreži;
- 2) **voz** je propisno sastavljen i zakvačen niz vučenih vozila sa jednim ili više vučnih vozila ili samo vučno vozilo ili više zakvačenih vučnih vozila propisno signalisan, sa pripadajućim voznim osobljem, koji saobraća po propisanim pravilima;
- 3) **gradska železnica** je železnica sa posebnim saobraćajno-tehničkim karakteristikama kojom se vrši javni prevoz na teritoriji jedinice lokalne samouprave, odnosno području naseljenih mesta u sastavu jedinice lokalne samouprave;
- 4) **gradski i prigradski prevoz** je prevoz čija je osnovna svrha zadovoljenje prevoznih potreba centra grada ili konurbacije, uključujući pograničnu konurbaciju, kao i prevoznih potreba između tog centra ili konurbacije i njihove okoline;
- 5) **jedinstvena karta** je karta ili karte koje predstavljaju ugovor o prevozu za korišćenje uzastopnih železničkih usluga koje pruža jedan ili više železničkih prevoznika;

- 6) **dodatne usluge** su usluge u vezi sa obavljanjem železničkog prevoza iz člana 15. stav 4. ovog zakona;
- 7) **dodela kapaciteta** je dodela kapaciteta železničke infrastrukture u obliku trase voza koju vrši upravljač infrastrukture;
- 8) **eksploatacija javne železničke infrastrukture** je dodela trase voza, upravljanje saobraćajem i naplata cena pristupa;
- 9) **železnička vozna sredstva** su vučna, vučena i železnička vozila za posebne namene;
- 10) **železnički prevoznik** je privredno društvo ili drugo pravno lice koje je registrovano za pretežnu delatnost pružanja usluga železničkog prevoza robe i/ili putnika i kome je izdata licenca, uz obavezu da obezbedi vuču, ili koje obezbeđuje samo vuču. Železničkim prevoznikom smatra se i privredno društvo ili drugo pravno lice koje obavlja železnički prevoz za sopstvene potrebe i kome je izdata licenca za prevoz za sopstvene potrebe;
- 11) **železničko područje** je zemljišni prostor na kome se nalaze železnička pruga, objekti, postrojenja i uređaji koji neposredno služe za vršenje železničkog saobraćaja, prostor ispod mostova i vijadukata, kao i prostor iznad trase tunela;
- 12) **zagušena infrastruktura** je deo javne železničke infrastrukture za koji se potražnja za kapacitetom infrastrukture ne može u potpunosti zadovoljiti tokom određenih perioda vremena, pa čak i posle usklađivanja različitih zahteva za kapacitetima infrastrukture;
- 13) **zaštitni pružni pojas** je zemljišni pojas sa obe strane pruge u širini od 100 m, računajući od ose krajnjih koloseka;
- 14) **izvodljiva alternativa** je pristup drugom uslužnom objektu koji je ekonomski prihvatljiv železničkom prevozniku i omogućuje mu pružanje predmetne usluge prevoza robe ili putnika;
- 15) **Izjava o mreži** je dokument kojim se detaljno utvrđuju opšta pravila, rokovi, postupci i kriterijumi koji se tiču načina obračuna cena i dodele kapaciteta, uključujući i druge relevantne informacije koje su neophodne da bi se mogao podneti zahtev za kapacitet infrastrukture;
- 16) **industrijska železnica** je železnica kojom upravlja privredni subjekat i koristi je za prevoz robe i/ili lica za sopstvene potrebe;
- 17) **industrijski kolosek** je železnički kolosek koji se priključuje na mrežu i služi za dopremanje i otpremanje robe, kao i za završne i druge radnje (utovar, istovar, manevrisanje i sl.) u železničkom prevozu robe;
- 18) **industrijski kolosek za sopstvene potrebe** je industrijski kolosek koji se koristi isključivo za potrebe njegovog vlasnika, odnosno korisnika;
- 19) **infrastrukturni pojas** je zemljišni pojas sa obe strane pruge u širini od 25 m, mereći od ose krajnjih koloseka koji funkcionalno služi za upotrebu, održavanje i tehnološki razvoj kapaciteta infrastrukture;
- 20) **javna železnička infrastruktura** obuhvata celokupnu železničku infrastrukturu koja čini mrežu kojom upravlja upravljač infrastrukture, isključujući pruge i sporedne koloseke (industrijske pruge i koloseke), koji su priključeni na mrežu;
- 21) **javni prevoz** je prevoz lica ili stvari koji je dostupan svakom pod jednakim uslovima i vrši se na osnovu zaključenog ugovora o prevozu putnika ili robe između železničkog prevoznika i korisnika njegovih usluga;
- 22) **javni prevoz putnika od opšteg interesa** obuhvata usluge železničkog prevoza putnika od opšteg ekonomskog interesa koje se pružaju javnosti na nediskriminatorskoj osnovi i kontinuirano;
- 23) **kapacitet infrastrukture** je mogući broj trasa vozova za raspoređivanje na određenom delu javne železničke infrastrukture u određenom periodu;
- 24) **kolosek za gariranje** je sporedni kolosek posebno namenjen za privremeni smeštaj železničkih vozila između dva uvrštavanja u voz;
- 25) **Kompjuterizovani sistem za informacije i rezervacije u železničkom prevozu (KSIRŽP)** je kompjuterizovani sistem koji sadrži informacije o železničkim putničkim uslugama koje nude železnički prevoznici, kao što su: plan i red vožnje za prevoz putnika, raspoloživost sedišta za prevoz putnika, cene i posebni uslovi, pristupačnost vozova za osobe sa invaliditetom i osobe sa smanjenom pokretljivošću i načini na koje se mogu izvršiti rezervacije ili izdati karte ili jedinstvene karte u meri u kojoj su pojedini ili svi načini na raspolaganju korisnicima;
- 26) **konurbacija** je spajanje dvaju ili više naselja u jednu urbanu celinu;
- 27) **koordinacija** je postupak tokom kojeg upravljač infrastrukture i podnosioci zahteva za kapacitetom infrastrukture pokušavaju da reše konfliktna zahteva;
- 28) **licenca** je isprava kojom organ nadležan za licenciranje potvrđuje sposobnost privrednog društva ili drugog pravnog lica koje je registrovano za obavljanje delatnosti javnog prevoza robe i/ili putnika da pruža usluge železničkog prevoza kao železnički prevoznik, koje mogu biti ograničene na pružanje određene vrste usluga ili obavljanje železničkog prevoza za sopstvene potrebe;
- 29) **manipulativna pruga** je deo železničke infrastrukture koji služi za prevoz robe za potrebe privrednih subjekata, po potrebi i bez utvrđenog reda vožnje;
- 30) **međunarodni prevoz putnika** obuhvata uslugu prevoza putnika vozom koji prelazi najmanje jednu državnu granicu i kod koje je osnovna svrha usluge da prevozi putnike između stanica u različitim državama, pri čemu voz može biti sastavljen od različitih delova koji mogu imati različita polazišta i odredišta, ako sva putnička kola pređu najmanje jednu državnu granicu;

- 31) **međunarodni prevoz robe** obuhvata transportnu uslugu u okviru koje voz prelazi najmanje jednu državnu granicu. Voz može biti spojen i/ili razdvojen, a različiti delovi mogu imati različita polazišta i odredišta, pod uslovom da svi vagoni pređu najmanje jednu državnu granicu;
- 32) **metro** je prostorno nezavisan šinski sistem visokog kapaciteta za prevoz putnika u gradskom i prigradskom saobraćaju sa posebnim konstruktivnim i energetske-pogonskim karakteristikama;
- 33) **mreža** je mreža pruga, uključujući vezne i sporedne koloseke, sa elementima železničke infrastrukture, kojom upravlja upravljač infrastrukture, namenjena železničkom prevozu robe i/ili putnika, kao i prevozu za sopstvene potrebe, koji mogu vršiti železnički prevoznici prema načelu transparentnog i nediskriminatornog pristupa mreži;
- 34) **nadoknada za obavezu javnog prevoza** obuhvata korist, naročito finansijsku, koju nadležni organ neposredno ili posredno pruža iz sredstava javnih fondova tokom perioda sprovođenja obaveze javnog prevoza ili u vezi sa tim periodom;
- 35) **neposredno dodeljivanje** je dodeljivanje ugovora o obavezi javnog prevoza određenom železničkom prevozniku bez prethodnog tenderskog postupka;
- 36) **obaveza javnog prevoza putnika** je zahtev koji je definisan ili utvrđen od strane nadležnog organa u cilju obezbeđivanja usluga javnog prevoza železnicom od opšteg interesa, a koji železnički prevoznik, ako bi postupao rukovodeći se samo komercijalnim interesima, ne bi prihvatio ili ga ne bi prihvatio u istoj meri ili pod istim uslovima bez nadoknade;
- 37) **obnova železničke infrastrukture** obuhvata radove velikog obima zamene elementa na postojećoj infrastrukturi, kojima se ne menja njeno celokupno funkcionisanje;
- 38) **održavanje železničke infrastrukture** obuhvata radove koji se izvode u cilju očuvanja stanja i kapaciteta postojeće infrastrukture;
- 39) **okvirni sporazum** je pravno obavezujući opšti sporazum kojim se utvrđuju prava i obaveze podnosioca zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture i upravljača infrastrukture u pogledu kapaciteta infrastrukture koji će se dodeljivati i cenama koje će se naplaćivati u periodu dužem od perioda primene jednog važećeg reda vožnje;
- 40) **operator uslužnog objekta** je subjekt odgovoran za upravljanje jednim ili više uslužnih objekata ili pružanje jedne ili više usluga železničkim prevoznicima iz člana 15. ovog zakona, uključujući i upravljanje železničkom infrastrukturom koja čini deo infrastrukture uslužnog objekta;
- 41) **operator javnog prevoza putnika** je železnički prevoznik koji pruža usluge javnog prevoza putnika;
- 42) **opšte pravilo** je mera koja se bez diskriminacije primenjuje na sve usluge javnog prevoza putnika iste vrste na određenim relacijama za koje je odgovoran nadležni organ;
- 43) **osnovne usluge** su usluge u vezi sa obavljanjem železničkog prevoza iz člana 15. st. 1. i 2. ovog zakona;
- 44) **plan poboljšanja kapaciteta infrastrukture** obuhvata meru ili niz mera sa rokovima za njihovo sprovođenje sa ciljem ublažavanja ograničenja kapaciteta infrastrukture koja dovode to toga da se jedan deo infrastrukture proglašava zagušenom infrastrukturom;
- 45) **podnosilac zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture** podrazumeva železničkog prevoznika ili međunarodnu grupaciju železničkih prevoznika ili druga lica i pravne subjekte, kao što su nadležni organi, pošiljaoci, špediteri i operatori u kombinovanom transportu, koji imaju interes za obavljanje javne usluge ili komercijalni interes za pribavljanje kapaciteta infrastrukture;
- 46) **prateće usluge** su usluge u vezi sa obavljanjem železničkog prevoza iz člana 15. stav 5. ovog zakona;
- 47) **prevoz putnika** je prevoz putnika železnicom, koji je dostupan javnosti, na osnovu ugovora o prevozu, isključujući prevoz putnika drugim vrstama šinskog prevoza kao što su metro ili tramvaji;
- 48) **prevoz robe** je prevoz robe železnicom, koji je dostupan javnosti, na osnovu ugovora o prevozu;
- 49) **prevoz za sopstvene potrebe** je prevoz železnicom koji vrši privredno društvo ili drugo pravno lice za sopstvene potrebe, odnosno za potrebe obavljanja njegove delatnosti, što obuhvata i delatnosti u vezi sa izgradnjom, ispitivanjem, održavanjem ili obnovom železničke infrastrukture ili u vezi sa pružanjem usluga iz člana 15. ovog zakona;
- 50) **pogranični sporazum** je svaki sporazum između dve ili više država čija je svrha da olakša pružanje prekograničnih železničkih usluga;
- 51) **prodavac karata** je svaki posrednik u prodaji železničkih usluga koji zaključuje ugovore o prevozu putnika i prodaje karte u ime železničkog prevoznika ili za sopstveni račun;
- 52) **pružni pojas** je zemljišni pojas sa obe strane pruge u širini od 8 m, u naseljenom mestu 6 m, mereći od ose krajnjih koloseka, zemljište ispod pruge i vazdušni prostor u visini od 14 m. Pružni pojas obuhvata i zemljišni prostor službenih mesta (stanica, ukrasnica, stajališta, rasputnica i slično) koji obuhvata sve tehničko-tehnološke objekte, instalacije i pristupno-požarni put do najbližeg javnog puta;
- 53) **putna propusnica ili sezonska karta** je karta za neograničen broj putovanja koja omogućuje ovlašćenom imaocu putovanje železnicom na određenom pravcu ili mreži u toku određenog vremenskog perioda;

54) **putni prelaz** je mesto ukrštanja železničke pruge koja pripada javnoj železničkoj infrastrukturi, industrijskoj železnici ili industrijskom koloseku i puta u istom nivou, koji obuhvata i ukrštanje tih koloseka sa pešačkom ili biciklističkom stazom, u širini od 3 m mereno od ose koloseka, uključujući i prostor između koloseka kada se na putnom prelazu nalazi više koloseka;

55) **razvoj železničke infrastrukture** obuhvata planiranje mreže, finansijsko i investiciono planiranje, kao i izgradnju i modernizaciju infrastrukture;

56) **razumna dobit** je stopa povraćaja sopstvenog kapitala koja uzima u obzir rizik, uključujući rizik na prihod, ili nedostatak takvog rizika, koji trpi operator uslužnog objekta i u skladu je sa prosečnom stopom za dati sektor tokom proteklih godina;

57) **regionalni prevoz** je prevozna usluga čija je osnovna svrha da ispuni potrebe za prevozom u regionu, uključujući prekogranično područje u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorom;

58) **red vožnje** je akt upravljača javne železničke infrastrukture kojim se utvrđuje plan saobraćaja vozova za prevoz putnika i robe, kao i za sopstvene potrebe na javnoj železničkoj infrastrukturi tokom perioda važenja tog reda vožnje;

59) **rezervacija** je ovlašćenje, na papiru ili u elektronskom obliku, kojim se daje pravo licu koje se prevozi na prethodno potvrđeni personalizovani aranžman prevoza;

60) **roba** podrazumeva stvari koje se prevoze u železničkom teretnom saobraćaju;

61) **teretni koridor** predstavlja određene železničke pruge, uključujući železničke trajektne linije na teritoriji između država, koje povezuju dva ili više terminala, duž glavnog prevoznog pravca i, po potrebi, duž alternativnih prevoznih pravaca i deonica koje ih povezuju, uključujući železničku infrastrukturu i uslužne objekte i usluge koje se pružaju železničkim prevoznicima;

62) **tranzit** je prelazak preko teritorije Republike Srbije bez utovara ili istovara robe, odnosno bez ukrcavanja ili iskrcavanja putnika na teritoriji Republike Srbije;

63) **trasa voza** je kapacitet infrastrukture neophodan za saobraćanje voza između dva mesta u toku određenog perioda;

64) **turističko-muzejska železnica** je železnica sa posebnim saobraćajno-tehničkim karakteristikama, kojom se vrši prevoz putnika u turističke svrhe, uključujući i prevoz železničkim voznim sredstvima muzejske vrednosti;

65) **ugovor o uslovima i načinu finansiranja upravljanja javnom železničkom infrastrukturom** je ugovor između nadležnog organa i upravljača infrastrukture iz člana 21. ovog zakona kojim se uređuju međusobna prava i obaveze između ugovornih strana;

66) **ugovor o obavezi javnog prevoza** je ugovor o javnim uslugama prevoza putnika koji zaključuju operator javnog prevoza putnika i nadležni organ u skladu sa ovim zakonom;

67) **ugovor o prevozu putnika** je ugovor o prevozu uz finansijsku naknadu ili besplatno zaključen između železničkih prevoznika ili prodavca karata i putnika za pružanje jedne ili više usluga prevoza;

68) **unapređenje železničke infrastrukture (modernizacija)** obuhvata radove velikog obima na infrastrukturi kojima se poboljšava njeno celokupno funkcionisanje;

69) **upravljač infrastrukture** je javno preduzeće ili privredno društvo odgovorno za građenje, eksploataciju, održavanje i obnovu javne železničke infrastrukture na mreži, kao i za učešće u njenom razvoju u okviru utvrđene opšte politike razvoja i finansiranja infrastrukture;

70) **upravljač stanice** je organizacioni subjekt kome je poverena odgovornost za upravljanje železničkom stanicom i koji može biti upravljač infrastrukture;

71) **uslužni objekat** podrazumeva postrojenje, uključujući zemljište, zgrade i opremu, posebno raspoređene, kao celina ili delimično, kako bi omogućili pružanje jedne ili više usluga iz člana 15. st. 2, 4. i 5. ovog zakona, što uključuje i koloseke koji povezuju mrežu sa uslužnim objektima.

Nezavisnost železničkih prevoznika i upravljača infrastrukture

Član 3

Obavljanje delatnosti upravljanja javnom železničkom infrastrukturom i delatnosti obavljanja prevoza putnika i prevoza robe u železničkom saobraćaju uređuje se na načelima razdvajanja poslova upravljanja javnom železničkom infrastrukturom i poslova obavljanja prevoza u železničkom saobraćaju.

U pogledu rukovođenja, upravljanja i kontrole nad administrativnim, ekonomskim i računovodstvenim pitanjima, železnički prevoznici u neposrednom ili posrednom državnom vlasništvu ili pod kontrolom države imaju nezavisan status.

Upravljač infrastrukture odgovoran je za sopstveno rukovođenje, upravljanje i kontrolu, u skladu sa ovim zakonom.

Bilansi uspeha i bilansi stanja vode se i objavljuju odvojeno, sa jedne strane, za delatnost železničkih prevoznika i, sa druge strane, za delatnost upravljanja železničkom infrastrukturom.

Odvojeni bilansi uspeha i bilansi stanja vode se i objavljuju, sa jedne strane, za poslove koji se odnose na pružanje usluga železničkog teretnog prevoza i, sa druge, za delatnosti koje se odnose na pružanje usluga prevoza putnika.

Javna sredstva isplaćena za oblast delatnosti iz stava 4. ovog člana ne mogu se prenositi sa jedne na drugu delatnost.

Javna sredstva isplaćena za aktivnosti koje se odnose na obavezu javnog prevoza putnika, iskazuju se odvojeno na relevantnim računima i ne prenose se na delatnosti koje se odnose na pružanje drugih usluga prevoza niti bilo kojih drugih delatnosti.

Računi za različita područja delatnosti navedena u st. 4. i 5. ovog člana se vode na takav način da omogućuju praćenje zabrane prenosa javnih sredstava isplaćenih na ime jedne delatnosti na drugu i praćenje korišćenja prihoda od cena pristupa i usluga, kao i prihoda iz drugih komercijalnih delatnosti.

II ŽELEZNIČKA INFRASTRUKTURA

Elementi železničke infrastrukture

Član 4

Železnička infrastruktura, u smislu ovog zakona, sastoji se od sledećih elemenata, koji čine prugu i sporedne koloseke na mreži, kao i industrijske koloseke priključene na mrežu:

- 1) pružni pojas;
- 2) kolosek i podloga koloseka, naročito nasip, usek, drenažni kanali i rovovi, zidani rovovi, propusti, obloženi zidovi, zasadi za zaštitu bočnih nagiba itd.; platforme za putnike i robu, uključujući i one u putničkim stanicama i teretnim terminalima; ivična staza i pešačke staze; pregradni zidovi, žive ograde, ograde; protivpožarni pojasevi; aparati za zagrevanje skretnica; prelazi; zastori za zaštitu od snega itd.;
- 3) građevinski objekti: mostovi, propusti i drugi nadvožnjaci, tuneli, pokriveni useci i drugi podvožnjaci; potporni zidovi, strukture za zaštitu od lavina, odrona itd.;
- 4) putni prelazi, uključujući sredstva za osiguranje putnih prelaza;
- 5) gornji stroj, a naročito: šine, užlebljene šine i zaštitne šine; pragovi i podužne veze, kolosečni pričvrtni i spojni pribor, zastor uključujući tucanik i pesak; skretnice, prelazi itd.; okretnice i prenosnice (osim onih rezervisanih isključivo za lokomotive);
- 6) prilazi za putnike i robu, uključujući drumski pristup i pristup za putnike koji dolaze ili odlaze peške;
- 7) bezbednosne, signalne i telekomunikacione instalacije na otvorenim prugama, u stanicama i ranžirnim stanicama, uključujući postrojenja za stvaranje, transformisanje i distribuciju električne energije za signalizaciju i telekomunikacije; zgrade za takve instalacije ili postrojenja; kolosečne kočnice;
- 8) instalacije za osvetljenje za potrebe saobraćaja i bezbednosti;
- 9) postrojenje za transformaciju i prenos električne energije za vuču vozova: dvofazni dalekovodi 110 kV, podstanice izuzev razvodnog postrojenja 110 kV u toj podstanici, napojni kablovi između podstanica i kontaktnih vodova, kontaktna mreža i nosači, treća šina sa nosačima;
- 10) zgrade koje su u funkciji upravljanja železničkom infrastrukturom, uključujući deo opreme za obračun i naplatu prevoznih cena.

Železnička infrastruktura ne obuhvata industrijske železnice, industrijske koloseke za sopstvene potrebe, kao ni koloseke smeštene unutar železničkih radionica za popravku, depoa ili garaža za lokomotive, od graničnika u zoni radionice, depoa ili garaže.

Pravo pristupa železničkoj infrastrukturi imaju svi zainteresovani železnički prevoznici pod jednakim uslovima, na način propisan ovim zakonom.

Ministar nadležan za poslove saobraćaja (u daljem tekstu: Ministar) bliže određuje elemente javne železničke infrastrukture.

Kategorizacija železničkih pruga

Član 5

Železničke pruge na mreži se kategorišu na sledeći način:

- 1) magistralne pruge - od značaja za međunarodni i nacionalni saobraćaj;
- 2) regionalne pruge - od značaja za regionalni i lokalni saobraćaj;
- 3) lokalne pruge - od značaja za lokalni saobraćaj;
- 4) manipulativne pruge - od značaja za privredne subjekte;
- 5) pruge turističko - muzejske železnice.

Vlada, na predlog ministarstva nadležnog za poslove saobraćaja (u daljem tekstu: Ministarstvo) donosi akt o kategorizaciji železničkih pruga koje pripadaju javnoj železničkoj infrastrukturi.

Vlada uređuje uslove za izgradnju i rekonstrukciju turističko-muzejske železnice, kao i uslove organizovanja javnog prevoza u turističke svrhe na toj železnici.

1. Upravljanje javnom železničkom infrastrukturom

Javna železnička infrastruktura

Član 6

Javna železnička infrastruktura je dobro u opštoj upotrebi u svojini Republike Srbije, koje mogu koristiti železnički prevoznici pod jednakim uslovima, u skladu sa ovim zakonom.

Javna železnička infrastruktura koristi se pod uslovima i na način utvrđenim ovim zakonom.

Na javnoj železničkoj infrastrukturi železnički saobraćaj odvija se pod uslovima utvrđenim propisima kojima se uređuje bezbednost u železničkom saobraćaju.

Upravljanje javnom železničkom infrastrukturom je delatnost od opšteg interesa.

Delatnost iz stava 4. ovog člana može obavljati javno preduzeće ili privredno društvo, čiji se pravni položaj uređuje zakonom kojim se uređuje položaj javnih preduzeća.

Upravljač infrastrukture mora biti nezavisan u procesu odlučivanja od svih ostalih subjekata na tržištu železničkih usluga, uključujući i druga privredna društva koja s upravljačem infrastrukture čine povezana društva u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva.

Član organa upravljanja subjekta na tržištu železničkih usluga, odnosno član organa upravljanja njegovog kontrolnog društva, ako se radi o povezanim društvima u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva, ne može istovremeno biti član organa upravljanja upravljača infrastrukture.

Ako su upravljač infrastrukture i subjekt na tržištu železničkih usluga povezana društva, član organa upravljanja upravljača infrastrukture i član organa upravljanja subjekta na tržištu železničkih usluga ne mogu istovremeno biti i članovi organa upravljanja njihovog kontrolnog privrednog društva.

Upravljač infrastrukture mora da ima sertifikat o bezbednosti za upravljanje železničkom infrastrukturom, koji izdaje Direkcija.

Sertifikat o bezbednosti za upravljanje železničkom infrastrukturom izdaje se u skladu sa propisima kojima se uređuje bezbednost u železničkom saobraćaju.

Nezavisnost osnovnih funkcija upravljača infrastrukture

Član 7

Osnovne funkcije upravljača infrastrukture, koje su odlučujuće za ravnopravni i nediskriminatorski pristup infrastrukturi, su:

- 1) odlučivanje o dodeli trase voza, uključujući i procenu raspoloživosti kapaciteta infrastrukture i dodelu pojedinačnih trasa vozova, u skladu sa ovim zakonom;
- 2) utvrđivanje visina cena pristupa, uključujući i naplatu tih cena, u skladu sa ovim zakonom.

Ako upravljač infrastrukture, po svojoj pravnoj formi, organizaciji ili funkcijama odlučivanja nije nezavisan od bilo kog železničkog prevoznika, vršenje osnovnih funkcija upravljača infrastrukture iz stava 1. ovog člana poverava se privrednom društvu koje osniva Vlada i koje mora biti nezavisno po svojoj pravnoj formi, organizaciji i odlučivanju od bilo kog železničkog prevoznika.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na osnovne funkcije upravljača infrastrukture u vezi sa obračunom i naplatom cena pristupa i dodelom kapaciteta železničke infrastrukture, shodno se primenjuju na privredno društvo u slučaju iz stava 2. ovog člana.

Aktivnosti upravljanja javnom železničkom infrastrukturom

Član 8

Upravljanje javnom železničkom infrastrukturom, u smislu ovog zakona, obuhvata:

- 1) organizovanje, regulisanje i upravljanje železničkim saobraćajem;
- 2) obezbeđenje pristupa i korišćenja železničke infrastrukture;
- 3) održavanje železničke infrastrukture;
- 4) zaštita železničke infrastrukture;
- 5) vršenje investitorske funkcije na izgradnji i rekonstrukciji, odnosno modernizaciji železničke infrastrukture;

6) druge aktivnosti utvrđene ovim zakonom i zakonima kojima se uređuje bezbednost u železničkom saobraćaju i interoperabilnost železničkog sistema.

Prenos poslova upravljanja

Član 9

Ako upravljač infrastrukture, posle sprovedene analize i procene potreba tržišta, oceni da nema dovoljno interesovanja za pristup i korišćenje određenog dela javne železničke infrastrukture, dužan je da, pre sprovođenja postupka iz člana 11. ovog zakona, o tome obavesti Vladu, zainteresovanu autonomnu pokrajinu, odnosno jedinicu lokalne samouprave.

Ako oceni da postoji interes da se nastavi upravljanje infrastrukturom na konkretnom delu javne železničke infrastrukture iz stava 1. ovog člana, autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave, može odlučiti da preuzme finansiranje upravljanja tim delom javne železničke infrastrukture i zaključi sa upravljačem infrastrukture ugovor iz člana 21. ovog zakona.

Autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave koja oceni da postoji interes da se nastavi upravljanje infrastrukturom na konkretnom delu javne železničke infrastrukture iz stava 1. ovog člana može odlučiti da samostalno osnuje upravljača infrastrukture.

U slučaju iz stava 3. ovog člana, na zahtev autonomne pokrajine, odnosno jedinica lokalne samouprave, upravljač infrastrukture donosi odluku o prenosu poslova upravljanja infrastrukturom na predmetnom delu železničke infrastrukture novoosnovanom upravljaču infrastrukture, uz saglasnost Vlade.

Prenos poslova upravljanja infrastrukturom iz stava 4. ovog člana se odnosi na regionalne, lokalne i manipulativne pruge.

Upravljanje javnom železničkom infrastrukturom iz stava 1. ovog člana vrši se u skladu sa odredbama ovog zakona.

Autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave ili privredno društvo koje ima interes da učestvuje u finansiranju upravljanja javnom železničkom infrastrukturom na određenom delu mreže, može zaključiti poseban ugovor sa upravljačem infrastrukture na period kraći od pet godina, kojim će se urediti predmet i način finansiranja i međusobna prava i obaveze ugovornih strana u vezi sa učešćem u finansiranju upravljanja na predmetnom delu javne železničke infrastrukture. Upravljač infrastrukture obaveštava Vladu o svim zaključenim ugovorima iz ovog stava i njihovoj realizaciji.

Dužnosti upravljača infrastrukture

Član 10

Upravljač infrastrukture je dužan da obezbedi bezbedno i nesmetano organizovanje, regulisanje i upravljanje železničkim saobraćajem, nesmetan pristup i korišćenje javne železničke infrastrukture i pristup uslužnim objektima koji su mu povereni na upravljanje i uslugama koje on pruža u tim objektima svim zainteresovanim podnosiocima zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture, pod ravnopravnim, nediskriminatorским i transparentnim uslovima, kao i trajno, neprekidno i kvalitetno održavanje i zaštitu železničke infrastrukture.

Upravljač infrastrukture je, pri obavljanju delatnosti, dužan da se stara o zaštiti životne sredine i energetske efikasnosti u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Upravljač infrastrukture odgovara za štetu koja nastane korisnicima prevoza, železničkim prevoznicima, privrednim društvima, drugim pravnim licima ili preduzetnicima zbog neizvršavanja svojih obaveza iz st. 1. i 2. ovog člana.

Obustavljanje korišćenja dela javne železničke infrastrukture i oduzimanje svojstva dobra u opštoj upotrebi

Član 11

Korišćenje dela javne železničke infrastrukture za vršenje prevoza može biti obustavljeno ako za taj deo ne postoji javni interes ili interes železničkih prevoznika za pružanjem usluga železničkog prevoza, odnosno prevoza za sopstvene potrebe.

Upravljač infrastrukture je dužan da pre donošenja odluke o obustavljanju korišćenja dela javne železničke infrastrukture obavesti o svojoj nameri da obustavi korišćenje dela javne železničke infrastrukture iz stava 1. ovog člana nadležne državne organe, organe teritorijalne autonomije, organe lokalne samouprave, kao i organizacije kojima je povereno vršenje javnih ovlašćenja (u daljem tekstu: državni organi), podnosiocima zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture, železničke prevoznike i druge zainteresovane strane, kao i da objavi u dnevnim listovima i drugim sredstvima javnog informisanja obaveštenje o toj nameri, radi pružanja mogućnosti zainteresovanim stranama da iznesu svoje stavove, najkasnije šest meseci pre dana predviđenog za obustavljanje korišćenja.

Odluku o obustavljanju korišćenja dela javne železničke infrastrukture iz stava 2. ovog člana donosi upravljač infrastrukture, po isteku roka iz stava 2. ovog člana, uz saglasnost Vlade.

Deo javne železničke infrastrukture iz stava 1. ovog člana, upravljač infrastrukture može da preuredi u manipulativnu prugu ili za druge namene i da propiše uslove i način korišćenja.

Ako se ukaže potreba za ponovnim uspostavljanjem saobraćaja na delu javne železničke infrastrukture iz stava 3. ovog člana upravljač infrastrukture donosi odluku, uz saglasnost Vlade.

Ako ne postoji interes za bilo koju vrstu prevoza na delu javne železničke pruge iz stava 2. ovog člana, upravljač infrastrukture donosi akt kojim se predlaže oduzimanje svojstva dobra u opštoj upotrebi tom delu železničke infrastrukture.

Odluku o oduzimanju svojstva dobra u opštoj upotrebi železničkoj infrastrukturi iz stava 6. ovog člana, donosi Narodna skupština, na predlog Vlade.

Sa delom javne železničke infrastrukture kojem je u skladu sa stavom 7. ovog člana, oduzeto svojstvo dobra u opštoj upotrebi, može se raspolagati u skladu sa zakonom.

2. Pristup železničkoj infrastrukturi i uslugama

Pristup železničkoj infrastrukturi

Član 12

Železnički prevoznici imaju pravo pristupa železničkoj infrastrukturi pod ravnopravnim, nediskriminatorским i transparentnim uslovima u svrhu obavljanja prevoza robe i putnika, u skladu sa ovim zakonom.

Pristup uslugama

Član 13

Upravljač infrastrukture obezbeđuje svim železničkim prevoznicima, na nediskriminatorски način, minimalni pristupni paket usluga utvrđen članom 14. ovog zakona.

Operatori uslužnih objekata na nediskriminatorски način pružaju svim železničkim prevoznicima pristup uslužnim objektima, uključujući i pristup kolosecima i uslugama koje se pružaju u tim objektima, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje plovidba i luke na unutrašnjim vodama.

Kako bi se garantovala potpuna transparentnost i nediskriminatorски pristup uslužnim objektima iz člana 15. stav 2. tač. 1, 2, 3, 4, 7. i 9. ovog zakona i pružanju usluga u ovim objektima, ako je operator uslužnog objekta pod neposrednom ili posrednom kontrolom železničkog prevoznika koji je aktivan na tržištu usluga železničkog prevoza za koje se koristi objekat, operator uslužnog objekta mora biti nezavisan od tog železničkog prevoznika u pogledu organizacije i odlučivanja, s tim da ova nezavisnost ne podrazumeva uspostavljanje odvojenog pravnog subjekta za uslužni objekat i može se ostvariti organizacijom odvojenih odeljenja u okviru jednog pravnog subjekta.

Za sve uslužne objekte iz člana 15. stav 2. ovog zakona operator uslužnog objekta i privredni subjekat u čijem je sastavu vode odvojene račune, uključujući odvojene bilanse stanja i bilanse uspeha.

Ako funkcionisanje uslužnog objekta iz člana 15. stav 2. tač. 1, 2, 3, 4, 7. i 9. ovog zakona obezbeđuje upravljač infrastrukture ili je operator uslužnog objekta pod neposrednom ili posrednom kontrolom upravljača infrastrukture, smatra se da je garantovana potpuna transparentnost i nediskriminatorски pristup tom uslužnom objektu ako je ostvarena nezavisnost osnovnih funkcija upravljača infrastrukture iz člana 7. ovog zakona.

Na zahteve za pristup i pružanje usluga u uslužnom objektu iz člana 15. stav 2. ovog zakona operator uslužnog objekta odgovara u razumnom roku koji utvrđuje Direkcija.

Zahteve za pristup i pružanje usluga u uslužnom objektu mogu da podnose lica iz člana 2. tačka 45) ovog zakona osnovana, odnosno registrovana u Republici Srbiji, kao i međunarodne grupacije železničkih prevoznika čiji je najmanje jedan član registrovan u Republici Srbiji.

Zahtevi iz stava 6. ovog člana mogu se odbiti isključivo ako postoje izvodljive alternative koje železničkim prevoznicima omogućuju da obavljaju prevoz robe ili putnika na istim ili alternativnim prevoznim putevima pod ekonomski prihvatljivim uslovima.

Operator uslužnog objekta nije obavezan da ulaže u resurse ili objekte kako bi ispunio sve zahteve železničkih prevoznika.

Ako se zahtevi železničkih prevoznika odnose na pristup i pružanje usluga u uslužnom objektu kojim upravlja operator uslužnog objekta iz stava 3. ovog člana, operator uslužnog objekta je dužan da opravda u pisanom obliku odluku o odbijanju i navede izvodljive alternative u drugim objektima.

Operator uslužnog objekta iz člana 15. stav 2. ovog zakona će, u slučaju sukobljenih zahteva železničkih prevoznika, nastojati da ispunio sve zahteve u meri u kojoj je to moguće.

Ako nije dostupna izvodljiva alternativa, i nije moguće ispuniti sve zahteve za kapacitetom za relevantan uslužni objekat, podnosilac zahteva može podneti zahtev za pokretanje postupka (u daljem tekstu: Zahtev) Direkciji, u roku od 30 dana od dana saznanja za odbijanje njegovog zahteva za pristup i pružanje usluga u uslužnom objektu.

Ako se uslužni objekat iz člana 15. stav 2. ovog zakona ne koristi najmanje dve uzastopne godine, a operatoru tog objekta su železnički prevoznici izrazili interes za pristup, vlasnik tog uslužnog objekta je obavezan da objavi da je eksploatacija objekta dostupna za lizing ili zakup kao železnički uslužni objekat, u celosti ili delimično, osim ako operator tog uslužnog objekta dokaže da je u toku postupak vraćanja u prethodno stanje zbog čega nije moguća njegova upotreba od strane bilo kog železničkog prevoznika.

Ako operator uslužnog objekta pruža bilo koju od usluga iz člana 15. stav 4. ovog zakona kao dodatnu uslugu, pruža ih železničkim prevoznicima na njihov zahtev i na nediskriminatorski način.

Železnički prevoznici mogu da zahtevaju, kao pomoćne usluge, usluge navedene u članu 15. stav 5. ovog zakona od upravljača infrastrukture ili drugih operatora uslužnih objekata.

Operator uslužnog objekta nije u obavezi da izvrši tražene pomoćne usluge, ali ako odluči da ponudi bilo koju od ovih usluga, pruža ih železničkim prevoznicima na njihov zahtev i na nediskriminatorski način.

Vlada, radi nesmetanog funkcionisanja tržišta železničkih usluga, svojim aktom bliže uređuje pojedinosti postupka i kriterijume koji se primenjuju za pristup uslugama koje se pružaju u uslužnim objektima navedenim u članu 15. st. 2, 4. i 5. ovog zakona.

3. Usluge koje se pružaju železničkim prevoznicima

Minimalni pristupni paket usluga

Član 14

Upravljač infrastrukture pruža železničkim prevoznicima sa kojima je zaključio ugovor o korišćenju železničke infrastrukture minimalni pristupni paket usluga, koji obuhvata:

- 1) postupanje sa zahtevima za kapacitetom železničke infrastrukture;
- 2) pravo da se koristi dodeljeni kapacitet;
- 3) korišćenje železničke infrastrukture, uključujući skretnice i račvanje;
- 4) upravljanje saobraćanjem vozova, uključujući signalizaciju, regulisanje, prijem i otpremu vozova, komunikaciju i pružanje informacija o kretanju voza;
- 5) korišćenje opreme za napajanje električnom energijom za vuču, ako postoji;
- 6) sve ostale informacije neophodne za realizaciju ili izvršenje prevoza za koji je kapacitet dodeljen.

Cena pristupa uključuje minimalni pristupni paket usluga.

Osnovne, dodatne i prateće usluge

Član 15

Železničkim prevoznicima, na njihov zahtev, mora biti omogućen pristup, uslužnim objektima, uključujući pristupne koloseke, kao i korišćenje osnovnih usluga koje se pružaju u ovim objektima, pod uslovima koji su nediskriminatorski i transparentni, u skladu sa ovim zakonom.

Uslužni objekti iz stava 1. ovog člana su:

- 1) stanične zgrade, odnosno deo staničnih zgrada, u putničkim stanicama, namenjen putnicima u železničkom saobraćaju, i drugi objekti u funkciji putničkog saobraćaja, uključujući displej za informacije o putovanju i odgovarajuće mesto za usluge izdavanja karata;
- 2) teretni terminali;
- 3) ranžirne stanice i koloseci za formiranje vozova, uključujući koloseke za manevrisanje;
- 4) koloseci za gariranje namenjeni vozilima železničkih prevoznika koja su u funkciji korišćenja dodeljenog kapaciteta infrastrukture;
- 5) objekti za održavanje, s izuzetkom objekata za održavanje namenjenih vozovima za velike brzine ili za druge vrste voznih sredstava koja zahtevaju specifične objekte, u kojima se vrše radovi koji se ne izvode rutinski kao deo svakodnevnih aktivnosti i zahtevaju da se vozilo isključi iz saobraćaja;
- 6) ostali tehnički objekti, uključujući objekte za čišćenje i pranje;
- 7) objekti luka na unutrašnjim vodama povezani sa železničkim aktivnostima;
- 8) objekti za pružanje pomoći;
- 9) objekti za skladištenje i snabdevanje gorivom, za koje se cene iskazuju odvojeno.

Železničkim prevoznicima se, pored minimalnog pristupnog paketa usluga i osnovnih usluga, mogu pružati i dodatne i prateće usluge.

Dodatne usluge mogu da obuhvataju:

- 1) električnu energiju za vuču;

2) predgrevanje putničkih vozova;

3) prilagođene ugovore za:

- (1) kontrolu prevoza opasne robe,
- (2) pomoć u saobraćanju specijalnih vozova.

Prateće usluge mogu da obuhvataju:

- 1) pristup telekomunikacionim mrežama;
- 2) pružanje dodatnih informacija;
- 3) tehnički pregled voznih sredstava;
- 4) usluge izdavanja karata u putničkim stanicama;
- 5) usluge održavanja koje se pružaju u objektima za održavanje namenjenim vozovima za velike brzine ili drugim vrstama voznih sredstava koja zahtevaju specifične objekte, u kojima se vrše radovi koji se ne izvode rutinski kao deo svakodnevnih aktivnosti i zahtevaju da se vozilo isključi iz saobraćaja.

Obezbeđivanje električne energije za vuču železničkim prevoznicima od strane upravljača infrastrukture, odnosno operatora uslužnog objekta, ne smatra se energetsom delatnošću u smislu propisa kojima se uređuje energetika. Upravljač infrastrukture, odnosno operator uslužnog objekta koji poseduje element železničke infrastrukture iz člana 4. stav 1. tačka 9) ovog zakona, je krajnji kupac električne energije u smislu propisa kojima se uređuje energetika.

Upravljač infrastrukture posebno iskazuje cene za osnovne, dodatne i prateće usluge koje on pruža uz minimalni pristupni paket usluga, u skladu sa zaključenim ugovorom o korišćenju infrastrukture.

Operatori uslužnih objekata u svojoj Informaciji iz člana 18. ovog zakona preciziraju minimalni paket osnovnih usluga koje pružaju železničkim prevoznicima.

Železničkim prevoznicima kojima je omogućen pristup kolosecima koji povezuju sa uslužnim objektom, odnosno kolosecima koji su u sklopu infrastrukture uslužnog objekta, operator uslužnog objekta pruža minimalni pristupni paket usluga, na koji se shodno primenjuje član 14. ovog zakona.

Operator uslužnog objekta i podnosilac zahteva za pristup i pružanje usluga u uslužnom objektu, odnosno železnički prevoznik koga odredi podnosilac zahteva koji nije železnički prevoznik, ugovorom uređuju međusobna prava i obaveze u vezi sa dogovorenim uslugama iz ovog člana i pristupom kolosecima koji čine infrastrukturu tog uslužnog objekta.

III OBRAČUN CENA PRISTUPA I DODELA KAPACITETA ŽELEZNIČKE INFRASTRUKTURE

1. Opšti principi

Efikasno korišćenje kapaciteta infrastrukture

Član 16

Način obračuna cena pristupa i dodela kapaciteta javne železničke infrastrukture moraju biti u skladu sa načelima utvrđenim ovim zakonom i omogućiti upravljaču infrastrukture optimalno efikasno iskorišćenje raspoloživih kapaciteta infrastrukture.

2. Izjava o mreži

Član 17

Upravljač infrastrukture, posle konsultacija sa zainteresovanim stranama, izrađuje i objavljuje Izjavu o mreži. Upravljač infrastrukture je dužan da sadržinu radne verzije Izjave o mreži učini dostupnom zainteresovanim stranama najkasnije deset dana pre obavljanja konsultacije.

Izjava o mreži se objavljuje na srpskom jeziku i može se pribaviti posle plaćanja cene koja ne premašuje troškove njenog objavljivanja. Tekst Izjave o mreži se stavlja na raspolaganje besplatno u elektronskom obliku na internet stranici upravljača infrastrukture na srpskom i engleskom jeziku, kao i na internet stranici međunarodnog udruženja upravljača infrastrukture.

Izjava o mreži sadrži sledeće informacije:

- 1) deo kojim se utvrđuje priroda infrastrukture koja je na raspolaganju železničkim prevoznicima i uslove za pristup istoj. Informacije u ovom delu su na godišnjem nivou konzistentne sa registrom železničke infrastrukture koji se objavljuju u skladu sa zakonom kojim se uređuje interoperabilnost železničkog sistema ili se pozivaju na ovaj registar;
- 2) deo o načelima obračuna cena i visini cena koji sadrži detaljne informacije o načinu obračuna cena, kao i informacije o cenama, kao i ostale relevantne informacije o pristupu koje se odnose na usluge iz člana 15. ovog zakona za koje postoji samo jedan raspoloživi pružalac usluga. Ovaj deo sadrži detalje metodologije, pravila i, po potrebi, skale koje se koriste za

primenu čl. 23-27. ovog zakona, u pogledu troškova i cena. Ovaj deo sadrži informacije o promenama cena o kojima je već odlučeno ili koje se predviđaju za period od narednih pet godina, ako su raspoložive;

3) deo o načelima i kriterijumima za dodelu kapaciteta. Ovim se utvrđuju opšte karakteristike kapaciteta infrastrukture koje su na raspolaganju železničkim prevoznicima i sva ograničenja koja se odnose na njenu upotrebu, uključujući moguće zahteve za kapacitetom za održavanje. Takođe se preciziraju postupci i rokovi koji se odnose na postupak dodele kapaciteta. Ovaj deo sadrži specifične kriterijume koji se primenjuju tokom tog postupka, naročito:

- (1) postupke u skladu sa kojima podnosioci zahteva mogu da zahtevaju kapacitete od upravljača infrastrukture,
- (2) zahteve koji se tiču podnosioca zahteva,
- (3) raspored za podnošenje zahteva i postupak dodele i procedure po kojima se zahtevaju informacije o raspoređivanju i procedure za zakazivanje planiranih i nepredviđenih radova na održavanju i ograničenja kapaciteta,
- (4) načela kojima se rukovode postupci koordinacije i sistem rešavanja sporova obezbeđen kao deo ovog postupka,
- (5) postupke koji se prate i kriterijume koji se koriste kada je infrastruktura zagušena,
- (6) detalje o ograničenjima u pogledu korišćenja infrastrukture,
- (7) uslove pod kojima se, prilikom određivanja prioriteta za postupak dodele, uzimaju u obzir prethodni nivoi iskorišćenja kapaciteta.

Navode se detalji mera preduzetih da se obezbedi adekvatan tretman usluga prevoza robe, međunarodnih usluga i zahteva u skladu sa *ad hoc* postupkom. Sadrži šablon obrasca za podnošenje zahteva za dodelu kapaciteta. Upravljač infrastrukture objavljuje i detaljne informacije o postupcima dodele međunarodnih trasa vozova;

4) deo sa informacijama u vezi sa podnošenjem zahteva za licencu i sertifikat o bezbednosti železnice koji se izdaju u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje bezbednost u železničkom saobraćaju ili upućivanje na veb sajt na kojem se takve informacije objavljuju u elektronskom obliku besplatno;

5) deo sa informacijama o postupcima za rešavanje sporova i Zahteva koji se odnose na pitanja pristupa železničkoj infrastrukturi i uslugama i sistemu učinka navedenom u članu 26. stav 2. tačka 7) i članu 37. stav 7. ovog zakona;

6) deo sa informacijama o pristupu i obračunu cena usluga u uslužnim objektima iz člana 15. ovog zakona, uključujući i minimalni paket osnovnih usluga koje pružaju železničkim prevoznicima, uključujući i pristup kolosecima. Operatori uslužnih objekata koje ne kontroliše upravljač infrastrukture dostavljaju informacije o cenama pristupa uslužnom objektu i cenama pružanja usluga, kao i informacije o tehničkim uslovima pristupa radi uključivanja u Izjavu o mreži ili ukazuju na veb sajt na kojem se te informacije objavljuju u elektronskom obliku besplatno;

7) model okvirnih sporazuma između upravljača infrastrukture i podnosilaca zahteva u skladu sa članom 33. ovog zakona.

Opštim uslovima ugovora o korišćenju infrastrukture koji zaključuju upravljač infrastrukture i železnički prevoznik kojem je dodeljen kapacitet infrastrukture smatra se deo Izjave o mreži koji sadrži podatke koji se odnose na:

- 1) uslove za pristup železničkoj infrastrukturi, uslužnim objektima i uslugama koje pruža upravljač infrastrukture;
- 2) načela i način određivanja i obračuna cena;
- 3) visinu cene pristupa, cene pristupa uslužnim objektima kojima upravlja upravljač infrastrukture i cene usluga koje u njima pruža, za dodatne i prateće usluge koje pruža upravljač infrastrukture;
- 4) načela i kriterijume za dodelu infrastrukturnog kapaciteta.

Upravljač infrastrukture je dužan da vrši izmene i dopune Izjave o mreži ako dođe do bilo koje promene podataka koje ona sadrži.

Izjava o mreži se objavljuje u roku koji ne može biti kraći od četiri meseca pre poslednjeg dana za podnošenje zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture.

Zahtev koji se odnosi na sadržinu Izjave o mreži može se podneti Direkciji u roku od sedam meseci od dana njenog objavljivanja.

U odnosu na sadržinu izmena i dopuna Izjave o mreži, Zahtev se može podneti Direkciji u roku od 30 dana od dana objavljivanja.

Informacija o uslužnom objektu

Član 18

Lučki operater u smislu zakona kojim se uređuje plovidba i luke na unutrašnjim vodama i koji pruža usluge u luci na unutrašnjim vodama, koja je povezana sa železničkom infrastrukturom i operator teretnog terminala izrađuju i objavljuju

Informaciju o tom uslužnom objektu, koja sadrži detaljne informacije neophodne za pristup uslužnom objektu za čije je upravljanje odgovoran i uslugama u vezi sa obavljanjem železničkog prevoza iz člana 15. ovog zakona koje se u tom uslužnom objektu pružaju.

Ako su operator uslužnog objekta i davalac usluga u tom objektu različita pravna lica, dužni su da donesu i objave zajedničku Informaciju za taj uslužni objekat.

Operatori uslužnih objekata koji nisu obuhvaćeni stavom 1. ovog člana obavezni su ili da izrade i objave Informaciju o uslužnom objektu iz stava 1. ovog člana ili da dostave sve relevantne informacije upravljaču infrastrukture radi objavljivanja u Izjavi o mreži.

Ministar propisuje bliže elemente Informacije o uslužnom objektu iz st. 1. i 2. ovog člana.

Ugovor o korišćenju javne železničke infrastrukture

Član 19

Železnički prevoznik kome je dodeljen kapacitet infrastrukture ili železnički prevoznik koji ima zaključen ugovor sa podnosiocem zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture koji nije železnički prevoznik, zaključuje ugovor sa upravljačem infrastrukture o uređivanju međusobnih prava i obaveza u vezi sa korišćenjem dodeljenog kapaciteta infrastrukture i ugovorenim uslugama koje pruža upravljač infrastrukture.

Ugovorom o korišćenju javne železničke infrastrukture bliže se uređuju međusobna prava i obaveze između upravljača infrastrukture i železničkog prevoznika, a koja se posebno odnose na garantovanje tehničkih i drugih uslova za bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja, primenu propisa koji uređuju transport opasne robe, kao i na plaćanje cena pristupa i cena usluga.

Ugovori iz stava 1. ovog člana zaključuju se pod uslovima koji su nediskriminatorски i transparentni, u skladu sa ovom zakonom.

Ugovori iz stava 1. ovog člana zaključuju se najkasnije dva meseca pre početka važenja novog reda vožnje, odnosno odmah po dodeli ad hoc trase.

Ako posle zaključenja ugovora iz stava 1. ovog člana, a za vreme važenja tog ugovora, železnički prevoznik preko ovlašćenog lica podnese na dokazani način ad hoc zahtev za dodelu trase, smatra se da je zaključen aneks tog ugovora momentom dodele tražene trase od strane upravljača infrastrukture.

Ministar bliže uređuje obavezne elemente ugovora o korišćenju železničke infrastrukture.

3. Cene pristupa i usluga

Uspostavljanje, određivanje i obračun cena

Član 20

Metodologiju za određivanje cena pristupa iz člana 14. ovog zakona i cena usluga iz člana 15. ovog zakona utvrđuje Vlada, poštujući nezavisnost upravljanja utvrđenu članom 7. ovog zakona.

Vlada može aktom iz stava 1. ovog člana da uređuje vremenski ograničene sisteme kompenzacije za korišćenje železničke infrastrukture, za dokazivo neplaćene troškove konkurentskih vidova transporta koji se tiču zaštite životne sredine, nezgoda i infrastrukture, u meri u kojoj ti troškovi premašuju ekvivalentne troškove železnice.

Upravljač infrastrukture utvrđuje specifična pravila za obračun cena pristupa i cena usluga koja su usklađena sa metodologijom za određivanje cena iz stava 1. ovog člana. Metodologija za određivanje cena i specifična pravila za obračun cena pristupa i pružanja usluga sadržani su u Izjavi o mreži ili se ukazuje na internet stranicu na kojoj se one objavljuju.

Upravljač infrastrukture utvrđuje i naplaćuje cene pristupa iz člana 14. ovog zakona i cene za pružanje svojih usluga iz člana 15. ovog zakona u skladu sa metodologijom za određivanje cena iz stava 1. ovog člana i pravilima za obračun cena iz stava 3. ovog člana.

Visinu cena pristupa i cena pristupa uslužnim objektima kojima upravlja upravljač infrastrukture i, kada je moguće, visinu cena usluga iz člana 15. ovog zakona koje se pružaju u tim uslužnim objektima, upravljač infrastrukture utvrđuje na neodređeno vreme i dostavlja Direkciji na mišljenje. Direkcija daje mišljenje na visine cena iz ovog stava u roku od dva meseca od dana prijema zahteva upravljača infrastrukture za davanje mišljenja.

Vlada daje saglasnost na visinu cene pristupa i cene pristupa delu javne železničke infrastrukture koji povezuje sa uslužnim objektima iz člana 15. ovog zakona.

Izmena cena iz stava 5. ovog člana vrši se u slučaju promene okolnosti koje utiču na njihovu visinu uz saglasnost Vlade, a po prethodno pribavljenom mišljenju Direkcije.

U slučaju izmene cena koje su objavljene u Izjavi o mreži, upravljač infrastrukture je dužan da objavi izmenu Izjave o mreži u pogledu cena najkasnije šest meseci pre početka primene izmena Izjave o mreži.

Upravljač infrastrukture je dužan da obračun i naplatu cena vrši prema istim načelima za celu mrežu, izuzev u slučajevima iz člana 24. ovog zakona.

Upravljač infrastrukture obavezan je da prilikom utvrđivanja cena primeni takav obračun cena kojim se različitim železničkim prevoznicima, a koji obavljaju iste vrste prevoza, obezbeđuju jednake i nediskriminatorne cene u skladu sa pravilima utvrđenim u Izjavi o mreži.

Upravljač infrastrukture poštuje komercijalnu poverljivost informacija koje mu dostavljaju podnosioci zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture.

Ugovor o uslovima i načinu finansiranja upravljanja javnom železničkom infrastrukturom

Član 21

Međusobna prava i obaveze upravljača infrastrukture i Vlade, odnosno autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave uređuju se upravnim ugovorom o uslovima i načinu finansiranja upravljanja javnom železničkom infrastrukturom za period koji nije kraći od pet godina, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuju upravni ugovori.

Upravljač infrastrukture zaključuje ugovor iz stava 1. ovog člana sa autonomnom pokrajinom ili jedinicom lokalne samouprave uz saglasnost Vlade.

Za poslove u vezi sa staranjem o bezbednosti u železničkom saobraćaju, održavanja i poboljšanja kvaliteta usluga upravljača infrastrukture, posebno će se predvideti podsticaji za smanjenje troškova upravljanja železničkom infrastrukturom, za pristup infrastrukturi koja povezuje sa uslužnim objektima i za usluge koje pruža upravljač infrastrukture, ugovorom iz stava 1. ovog člana ili regulatornim merama ili kombinacijom podsticaja, kao i za smanjenje visine cena, putem regulatornih mera.

Podsticaji regulatornim merama iz stava 3. ovog člana treba da budu zasnovani na analizi ostvarivih smanjenja troškova, ne dovodeći u pitanje nadležnosti Direkcije iz člana 121. ovog zakona.

Uslovi ugovora iz stava 1. ovog člana i struktura dogovorenih plaćanja za obezbeđivanje finansiranja upravljača infrastrukture se dogovaraju unapred za čitav ugovorni period, a po usvajanju zakona kojim se utvrđuje budžet Republike Srbije, odnosno odluke kojom se utvrđuje budžet autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave zaključuje se aneks tog ugovora, kojim se opredeljuje obim sredstava na godišnjem nivou za finansiranje upravljanja javnom železničkom infrastrukturom za svaku budžetsku godinu.

Ugovorne strane iz stava 1. ovog člana dužne su da pre potpisivanja predmetnog ugovora obaveste sve poznate podnosiocima zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture, i na njihov zahtev, potencijalne podnosiocima zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture, da imaju mogućnost da izraze svoje stavove o sadržini predmetnog ugovora.

Ugovor iz stava 1. ovog člana objavljuje se u roku od 30 dana od dana zaključivanja na internet stranicama ugovornih strana. Upravljač infrastrukture je dužan da uskladi Program poslovanja i godišnji Program izgradnje, rekonstrukcije i održavanja železničke infrastrukture, organizovanja i regulisanja železničkog saobraćaja iz člana 48. stav 3. ovog zakona sa ugovorom iz stava 1. ovog člana.

Ugovorom iz stava 1. ovog člana će se osigurati, uzimajući u obzir normalne poslovne uslove, u periodu od pet godina, da stanje na poslovnim računima upravljača infrastrukture bude rezultat ravnoteže prihoda od cena pristupa javnoj železničkoj infrastrukturi, cena usluga iz člana 15. ovog zakona koje pruža upravljač infrastrukture i prihoda od drugih komercijalnih poslova i sredstava obezbeđenih od strane države s jedne strane i rashoda za javnu železničku infrastrukturu s druge strane.

Upravljač infrastrukture uspostavlja i održava registar svojih sredstava i sredstava za čije upravljanje je odgovoran, koji će se koristiti za ocenu potrebnog finansiranja za njihovu popravku ili zamenu. Registar će uključivati i detalje o rashodima usled obnove i unapređenja infrastrukture.

Upravljač infrastrukture određuje način opredeljivanja troškova za različite usluge koje nudi železničkim prevoznicima.

Osnovna načela i elementi ugovora o uslovima i načinu finansiranja upravljanja javnom železničkom infrastrukturom

Član 22

Ugovor o uslovima i načinu finansiranja upravljanja javnom železničkom infrastrukturom sadrži najmanje sledeće elemente:

1) oblast primene sporazuma u pogledu infrastrukture i uslužnih objekata, strukturiranih u skladu sa čl. 14. i 15. ovog zakona. Ugovor obuhvata sve aspekte upravljanja infrastrukturom, uključujući održavanje i obnovu infrastrukture koja je već u upotrebi. Po potrebi, može da se obuhvati i izgradnja nove infrastrukture;

2) strukturu plaćanja ili sredstava opredeljenih za usluge upravljača infrastrukture navedene u čl. 14. i 15. ovog zakona, na održavanje i obnavljanje i rešavanje postojećih zaostalih stavki za održavanje i obnovu. Po potrebi, može da se obuhvati struktura plaćanja ili sredstava dodeljenih za novu infrastrukturu;

3) ciljeve efikasnosti usmerene na korisnike, u vidu pokazatelja i kriterijuma kvaliteta koji pokrivaju elemente kao što su:

(1) efikasnost rada vozova, između ostalog u pogledu brzine na pruzi i pouzdanosti, i zadovoljstva korisnika,

- (2) kapaciteti mreže,
- (3) upravljanje osnovnim sredstvima,
- (4) obim aktivnosti,
- (5) nivo bezbednosti,
- (6) zaštita životne sredine;

4) nivo mogućih kašnjenja u održavanju i sredstva čija će se upotreba postepeno prekinuti i prema tome pokrenuti različite finansijske tokove;

5) podsticaje iz člana 21. stav 3. ovog zakona;

6) minimalne obaveze izveštavanja upravljača infrastrukture u smislu sadržaja i učestalosti izveštavanja, uključujući informacije koje se objavljuju godišnje;

7) trajanje ugovora, koje se sinhronizuje i u skladu je sa trajanjem plana poslovanja, koncesije ili dozvole upravljača infrastrukture, gde je primenljivo, i metodologijom za određivanje cena koju donosi Vlada;

8) pravila postupanja u slučajevima velikih poremećaja u radu i vanrednih situacija, uključujući planove za postupanje u nepredviđenim situacijama i prevremeni raskid ugovornog sporazuma, kao i pravovremeno obaveštavanje korisnika;

9) korektivne mere koje se preduzimaju ako bilo koja od strana krši svoje ugovorne obaveze ili, pod izuzetnim okolnostima, koje utiču na raspoloživost javnih sredstava. Ovo uključuje uslove i postupke za ponovno pregovaranje i prevremeni raskid.

Načela obračuna i naplate cena

Član 23

Za pristup i korišćenje železničke infrastrukture i uslužnih objekata, odnosno za pružanje usluga iz člana 15. ovog zakona plaća se cena upravljaču infrastrukture, odnosno operatoru uslužnog objekta.

Sredstva ostvarena naplatom cena iz stava 1. ovog člana prihod su upravljača infrastrukture, odnosno operatora uslužnog objekta i koriste se za finansiranje njihovog poslovanja.

Upravljač infrastrukture i operator uslužnog objekta dužni su da dostave Direkciji sve neophodne informacije o utvrđenim cenama kako bi se omogućilo vršenje nadležnosti Direkcije.

Upravljač infrastrukture i operator uslužnog objekta obavezni su da, na zahtev, dokažu železničkom prevozniku da su cene pristupa, cene pristupa uslužnom objektu i cene usluga koje su mu fakturisane u skladu sa ovim zakonom, sa Izjavom o mreži i sa Informacijom o uslužnom objektu.

Cene pristupa i cene pristupa kolosecima koji povezuju sa uslužnim objektima, određuju se na osnovu troškova direktno nastalih kao rezultat saobraćanja vozova.

Vlada bliže uređuje način i modalitete izračunavanja troškova koji su nastali kao direktan rezultat saobraćanja voza.

Cene pristupa mogu da uključe cenu koja odražava nedostatak kapaciteta odredivog dela infrastrukture tokom perioda zagušenja.

Cene iz st. 5. i 7. ovog člana mogu se utvrditi prema proseku zasnovanom na obimu saobraćanja vozova u određenom vremenu, s tim da, tako utvrđena cena pristupa i cena pristupa kolosecima koji povezuju sa uslužnim objektima mora biti srazmerna troškovima usluga pruženih železničkom prevozniku.

Cena koja se naplaćuje za pristup kolosecima unutar uslužnih objekata iz člana 15. stav 2. ovog zakona i pružanje usluga u tim objektima ne mogu premašiti troškove pružanja usluga plus razumnu dobit.

Ako usluge iz člana 15. ovog zakona, kao dodatne i prateće usluge nudi samo jedan snabdevač, cene koje se naplaćuju za te usluge ne mogu premašiti troškove pružanja takve usluge, uvećane za razumnu dobit.

Cena koju upravljač infrastrukture naplaćuje za uslugu iz člana 15. stav 4. tačka 1. ovog zakona ne može premašiti troškove pružanja te usluge.

Kada napajanje električnom energijom za vuču, kao dodatnu uslugu, vrši upravljač infrastrukture, naknada za utrošenu električnu energiju za vuču ne može premašiti troškove pružanja te dodatne usluge.

Moguća je naplata cena za kapacitete korišćene za održavanje infrastrukture. Takve cene ne premašuju neto gubitak prihoda upravljača infrastrukture koji je posledica održavanja.

Operator uslužnog objekta za pružanje usluga iz člana 15. ovog zakona dužan je da dostavi upravljaču infrastrukture informacije o cenama koje se objavljuju u Izjavi o mreži ili ukazuje na internet stranicu na kojoj su te informacije dostupne besplatno u elektronskom obliku, u skladu sa članom 17. ovog zakona.

Izuzeci od načela obračuna i naplate

Član 24

Upravljač infrastrukture može da obračuna i naplati dodatak, u cilju potpunog pokrivanja svojih troškova, pod uslovom da tržište železničkih usluga to može da podnese i na osnovu načela efikasnosti, transparentnosti i nediskriminacije, garantujući pri tom optimalnu konkurentnost segmenata železničkog tržišta. Ovakav sistem naplate uzima u obzir postignuto povećanje produktivnosti železničkih prevoznika.

Radi uvođenja dodatka iz stava 1. ovog člana u sistem naplate, upravljač infrastrukture prilikom definisanja spiska tržišnih segmenata razmatra i poredi najmanje sledeće:

- 1) usluge prevoza putnika naspram usluga prevoza robe;
- 2) vozove koji prevoze opasnu robu naspram ostalih teretnih vozova;
- 3) usluge u unutrašnjem saobraćaju naspram usluga u međunarodnom saobraćaju;
- 4) kombinovani transport naspram direktnih vozova;
- 5) usluge u gradskom ili regionalnom putničkom saobraćaju naspram usluga u međugradskom putničkom saobraćaju;
- 6) saobraćaj blok vozova naspram vozova sa pojedinačnim vagonima;
- 7) usluge redovnog prevoza naspram povremenih usluga prevoza.

Za određene buduće investicione projekte, kao i za određene investicione projekte koji su u toku ili su završeni u prethodnih 30 godina, upravljač infrastrukture može da utvrdi ili nastavi da utvrđuje veće visine cena na osnovu dugoročnih troškova takvih projekata, ako se njima povećava efikasnost i/ili isplativost i ako se inače ti investicioni projekti ne bi mogli ili se nisu mogli preduzeti. Ovakav sistem naplate može da obuhvati i dogovore između upravljača infrastrukture, s jedne strane, i podnosioca zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture ili železničkih prevoznika, s druge strane o podeli rizika koji se odnosi na nove investicije.

Cena pristupa koja bude utvrđena kao deo koridora u skladu sa zaključenim međunarodnim sporazumom, može se drugačije odrediti, na način koji utvrđuje Vlada.

Ako upravljač infrastrukture namerava da modifikuje suštinske elemente sistema obračuna i naplate na način propisan ovim članom, dužan je da to objavi najkasnije tri meseca pre roka za objavljivanje Izjave o mreži iz člana 17. ovog zakona.

Upravljač infrastrukture dužan je da obezbedi da su cene pristupa za isto korišćenje infrastrukture uporedive i da na istom segmentu tržišta za uporedive usluge važe iste cene, kao i da u Izjavi o mreži prikaže da sistem naplate zadovoljava ove zahteve, u meri u kojoj je to moguće bez obelodanjivanja komercijalno osetljivih informacija.

Popusti

Član 25

Ne dovodeći u pitanje načelo direktnih troškova iz člana 23. ovog zakona, upravljač infrastrukture može da uvede popuste železničkim prevoznicima za cene minimalnog pristupnog paketa usluga, pristupa železničkoj infrastrukturi koja povezuje sa uslužnim objektima i drugih usluga iz člana 15. ovog zakona, samo na način utvrđen ovim članom.

Upravljač infrastrukture može odobriti popust u iznosu koji odgovara stvarnoj uštedi upravljača infrastrukture u administrativnim troškovima. Prilikom utvrđivanja nivoa popusta, ne uzimaju se u obzir uštede troškova koje su već sadržane u utvrđenoj ceni.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, upravljač infrastrukture može odobriti vremenski ograničeni popust, koji mora biti dostupan svim korisnicima železničke infrastrukture kako bi se podstakao razvoj novih usluga železničkog prevoza ili kojim se podstiče korišćenje nedovoljno iskorišćene železničke infrastrukture.

Popusti iz stava 1. ovog člana mogu da se odnose samo na cene koje se naplaćuju za deo železničke infrastrukture koji odredi upravljač infrastrukture.

Slični sistemi popusta se primenjuju za slične usluge. Sistemi popusta se primenjuju na nediskriminatorski način za svakog železničkog prevoznika.

Sistem učinka

Član 26

Sistemi za obračun i naplatu cena pristupa, kroz sisteme učinka, podstiču železničke prevoznike i upravljača infrastrukture da minimiziraju poremećaje i poboljšaju učinak železničke mreže. Ovaj sistem može da uključuje penale za aktivnosti koje ometaju eksploataciju mreže, obeštećenje za prevoznike koja trpe zbog poremećaja i bonuse kojima se nagrađuje za učinak bolji od planiranog.

Sistem učinka iz stava 1. ovog člana zasniva se na sledećim osnovnim načelima, koja se primenjuju na čitavoj mreži upravljača infrastrukture:

1) kako bi se ostvario ugovoren nivo učinka i ne bi ugrozila ekonomska održivost usluge, upravljač infrastrukture se, u toku postupka izrade Izjave o mreži, sa podnosiocima zahteva dogovara o glavnim parametrima sistema učinka, naročito o trajanju kašnjenja, maksimalnim iznosima plaćanja u okviru sistema učinka koji se odnose i na pojedinačne vožnje vozova i za sve vožnje vozova železničkog prevoznika tokom datog vremenskog perioda;

2) upravljač infrastrukture dostavlja železničkim prevoznicima važeći red vožnje, na osnovu kojeg se računaju kašnjenja, najkasnije pet dana pre kretanja voza. Upravljač infrastrukture može da primeni kraći period obaveštavanja u slučaju nepredviđenih okolnosti, više sile ili kasnih izmena važećeg reda vožnje;

3) sva kašnjenja se raspoređuju u jednu od sledećih klasa i pod-klasa kašnjenja:

(1) upravljanje eksploatacijom/planiranjem koje se može pripisati upravljaču infrastrukture:

- izrada reda vožnje,
- formiranje voza,
- greške u procedurama eksploatacije,
- nepravilna primena pravila prioriteta,
- osoblje,
- ostali uzroci;

(2) postrojenja infrastrukture za koje je odgovoran upravljač infrastrukture:

- signalno-sigurnosni uređaji i instalacije,
- signalno-sigurnosni uređaji i instalacije na putnim prelazima u nivou,
- telekomunikacione instalacije,
- oprema za snabdevanje električnom energijom,
- kolosek,
- građevinski objekti,
- osoblje,
- ostali uzroci;

(3) uzroci koji nastaju kao rezultat građevinskih radova za koje je odgovoran upravljač infrastrukture:

- planirani građevinski radovi,
- nepravilnosti u izvršenju građevinskih radova,
- ograničenje brzine zbog defekta koloseka,
- ostali uzroci;

(4) uzroci za koje su odgovorni drugi upravljači infrastrukture:

- kašnjenje koje je prouzrokovao prethodni upravljač infrastrukture,
- kašnjenje koje je prouzrokovao naredni upravljač infrastrukture;

(5) komercijalni uzroci koji se mogu pripisati železničkom prevozniku:

- prekoračenje vremena stajanja,
- zahtev železničkog prevoznika,
- utovarne operacije,
- nepravilnosti pri utovaru,
- komercijalna priprema voza,
- osoblje,
- ostali uzroci;

(6) železnička vozna sredstva za koja je odgovoran železnički prevoznik:

- plan obrta železničkih voznih sredstava i izmene plana obrta,

- formiranje voza koje vrši železnički prevoznik,
- problemi sa putničkim kolima (prevoz putnika),
- problemi sa teretnim vagonima (prevoz tereta),
- problemi sa kolima, lokomotivama i motornim garniturama,
- osoblje,
- ostali uzroci;

(7) uzroci koji se mogu pripisati drugim železničkim prevoznicima:

- koje je prouzrokovao naredni železnički prevoznik,
- koje je prouzrokovao prethodni železnički prevoznik;

(8) spoljni uzroci koji se ne mogu pripisati ni upravljaču infrastrukture, ni železničkom prevozniku:

- štrajk,
- administrativne formalnosti,
- spoljni uticaj,
- uticaj vremenskih prilika i prirodni uzroci,
- kašnjenje usled spoljnih uzroka na narednoj mreži,
- ostali uzroci;

(9) sekundarni uzroci za koje nije odgovoran ni upravljač infrastrukture, ni železnički prevoznik:

- opasne nezgode, nesreće i opasnosti,
- zauzetost koloseka zbog kašnjenja istog voza,
- zauzetost koloseka zbog kašnjenja drugog voza,
- obrt,
- veza vozova,
- potrebno je dalje istraživanje;

4) ako je moguće, kašnjenja se pripisuju jednom subjektu, uz razmatranje odgovornosti za uzrokovanje poremećaja, kao i mogućnosti ponovne normalizacije saobraćajnih uslova;

5) pri proračunu plaćanja uzima se u obzir prosečno kašnjenje vozova sa sličnim zahtevima za tačnost;

6) što je ranije moguće upravljač infrastrukture obaveštava železničkog prevoznika o proračunu plaćanja u sklopu sistema učinka. Ovaj proračun obuhvata sva kašnjenja vozova u periodu od najviše 30 dana;

7) ne dovodeći u pitanje postojeće postupke po Zahtevima i odredbe člana 121. ovog zakona, u slučaju sporova koji se odnose na sistem učinka, određuje se način rešavanja sporova koji omogućuje rešavanje takvih sporova bez odlaganja. Utvrđeni način rešavanja sporova mora biti nepristrasan u odnosu na uključene strane. Kod primene ovog načina rešavanja sporova odluka se donosi u roku od deset radnih dana.

Jednom godišnje upravljač infrastrukture objavljuje prosečan godišnji nivo učinka koji su ostvarili železnički prevoznici na osnovu glavnih parametara dogovorenih za sistem učinka.

Cene za rezervisanje kapaciteta infrastrukture

Član 27

Radi podsticanja efikasnog korišćenja kapaciteta infrastrukture upravljač infrastrukture može da naplaćuje podnosiocima zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture, odnosno angažovanom železničkom prevozniku ako podnosilac zahteva nije železnički prevoznik, odgovarajuće cene za kapacitete infrastrukture koji su dodeljeni ali nisu korišćeni.

Upravljač infrastrukture dužan je da naplati cenu iz stava 1. ovog člana podnosiocu zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture kojem je dodeljena trasa voza, odnosno angažovanom železničkom prevozniku, koji redovno propušta da koristi dodeljene trase ili deo njih. Upravljač infrastrukture u Izjavi o mreži objavljuje kriterijume za utvrđivanje ovakvog propuštanja korišćenja.

Direkcija kontroliše kriterijume iz stava 2. ovog člana.

Upravljač infrastrukture u svakom trenutku mora biti u mogućnosti da informiše svaku zainteresovanu stranu o kapacitetima infrastrukture koji su već dodeljeni železničkim prevoznicima.

4. Dodela kapaciteta infrastrukture

Pravo na kapacitet

Član 28

Kapacitet infrastrukture dodeljuje upravljač infrastrukture.

Dodeljeni kapacitet infrastrukture ne može se preneti na treće lice.

Trgovina kapacitetima infrastrukture je zabranjena i vodi isključivanju iz dalje dodele kapaciteta.

Korišćenje kapaciteta od strane železničkog prevoznika koje je angažovao podnosilac zahteva za dodelu kapaciteta koji nije železnički prevoznik ne smatra se prenošenjem iz stava 2. ovog člana.

Pravo korišćenja određenog kapaciteta infrastrukture u obliku trase voza može se odobriti podnosiocima zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture u maksimalnom trajanju od perioda važenja jednog reda vožnje.

Upravljač infrastrukture i podnosilac zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture mogu zaključiti okvirni sporazum iz člana 33. ovog zakona za korišćenje kapaciteta železničke infrastrukture na duži rok nego što je to period važenja jednog reda vožnje.

Postupak dodele kapaciteta

Član 29

Postupak dodele kapaciteta sprovodi upravljač infrastrukture, pod uslovom nezavisnosti iz člana 3. ovog zakona.

Upravljač infrastrukture se stara o tome da se postupak iz stava 1. ovog člana sprovodi na pravičan i nediskriminatorski način, u skladu sa ovim zakonom.

Upravljač infrastrukture je dužan da čuva poverljivost komercijalno osetljivih informacija koje mu se dostavljaju.

Saradnja u dodeli kapaciteta infrastrukture na više od jedne mreže

Član 30

Upravljač infrastrukture, u cilju efikasne dodele kapaciteta infrastrukture u funkciji obavljanja međunarodnog prevoza, ostvaruje saradnju sa drugim uključenim upravljačima infrastrukture prilikom organizovanja trasa vozova koji prelaze više od jedne mreže.

Upravljač infrastrukture može u saradnji sa drugim uključenim upravljačima infrastrukture, ako se proceni postojanje potrebe, da predloži i organizuje međunarodne trase vozova kako bi se olakšalo saobraćanje teretnih vozova koji su predmet *ad hoc* zahteva iz člana 39. ovog zakona.

Upravljač infrastrukture informiše Direkciju o razvoju zajedničkih načela i praksi kao rezultat saradnje iz st. 1. i 2. ovog člana.

Upravljač infrastrukture obavezan je da obezbedi da njegovo učešće u saradnji iz st. 1. i 2. ovog člana, metode rada i svi relevantni kriterijumi koji se koriste za ocenu raspoloživosti i dodelu kapaciteta infrastrukture budu javno dostupni.

Teretni koridori

Član 31

U cilju optimalnog korišćenja železničke infrastrukture Vlada će preduzeti mere radi učešća u uspostavljanju međunarodnih železničkih koridora za konkurentni prevoz robe, na kojima bi teretni vozovi mogli obavljati prevoz pod povoljnijim uslovima i bez većih zadržavanja prelaziti iz jedne nacionalne mreže u drugu, kako bi se omogućilo poboljšanje u pogledu uslova korišćenja železničke infrastrukture.

Vlada će bliže urediti način ostvarivanja saradnje u pogledu uspostavljanja i organizacije međunarodnih teretnih koridora za konkurentni prevoz robe i utvrđivanja pravila za odabir, organizaciju, upravljanje i indikativno planiranje ulaganja u teretne koridore.

Podnosioci zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture

Član 32

Zahteve za kapacitete infrastrukture mogu da podnose lica iz člana 2. tačka 45) ovog zakona osnovana, odnosno registrovana u Republici Srbiji, kao i međunarodne grupacije železničkih prevoznika čiji je najmanje jedan član registrovan u Republici Srbiji.

Radi korišćenja dodeljenog kapaciteta infrastrukture podnosioci zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture koji nisu železnički prevoznici imenuju železničkog prevoznika za zaključivanje ugovora iz člana 19. ovog zakona sa upravljačem infrastrukture. Time se ne dovodi u pitanje pravo podnosioca zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture da zaključuju okvirne sporazume iz člana 33. ovog zakona sa upravljačima infrastrukture.

Upravljač infrastrukture može utvrditi uslove koje mora da ispunjava podnosilac zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture, kako bi obezbedio da budu osigurana njegova legitimna očekivanja koja se odnose na buduće prihode i korišćenje kapaciteta infrastrukture, koji moraju biti navedeni u Izjavi o mreži.

Uslovi iz stava 3. ovog člana moraju biti odgovarajući, transparentni, nediskriminatorski i precizno navedeni u Izjavi o mreži.

Uslovi iz stava 3. ovog člana mogu se odnositi samo na:

- 1) davanje finansijskog obezbeđenja, koje ne može preći primereni iznos proporcionalan očekivanom obimu poslova podnosioca zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture i
- 2) sposobnost da sačini zahtev za dodelu kapaciteta infrastrukture na način određen u Izjavi o mreži.

Finansijsko obezbeđenje u smislu stava 5. tačka 1) ovog člana znači:

- 1) avansno plaćanje ili
- 2) podnošenje garancije za osiguranje plaćanja duga upravljaču infrastrukture koju izdaje banka ili druga finansijska institucija.

Podnosilac zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture može izabrati za koje će se finansijsko obezbeđenje iz stava 6. ovog člana opredeliti. Ako podnosilac zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture izvrši avansno plaćanje, upravljač infrastrukture ne može istovremeno tražiti druga finansijska obezbeđenja za iste planirane aktivnosti.

Upravljač infrastrukture može od podnosioca zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture tražiti finansijsko obezbeđenje ako njegova kreditna sposobnost ukazuje na to da bi mogao imati probleme s redovnim plaćanjem cene pristupa. Upravljač infrastrukture je obavezan da u odgovarajućem delu Izjave o mreži navede kriterijume koji se odnose na kreditnu sposobnost. Upravljač infrastrukture zasniva svoje zahteve za finansijsko obezbeđenje na izveštaju o kreditnoj sposobnosti koji nije stariji od dve godine, koji izdaje ovlašćeni subjekt za procenu kreditne sposobnosti.

Upravljač infrastrukture ne može tražiti finansijsko obezbeđenje:

- 1) od železničkog prevoznika koga je odredio podnosilac zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture koji nije železnički prevoznik, ako je podnosilac zahteva već dao finansijsko obezbeđenje za pokriće budućih plaćanja za iste planirane aktivnosti i
- 2) ako će cenu pristupa direktno plaćati upravljaču infrastrukture nadležni organ u skladu sa zaključenim ugovorom o obavezima javnog prevoza.

Iznos finansijskog obezbeđenja za jednog podnosioca zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture ne može premašiti procenjeni iznos cena pristupa za dva meseca korišćenja traženog kapaciteta železničke infrastrukture.

Upravljač infrastrukture ne može tražiti da finansijsko obezbeđenje postane važeće ili bude plaćeno više od deset dana pre prvog dana meseca u kojem železnički prevoznik započne sa železničkim prevozom u vezi sa cenama pristupa koje su pokrivene tim finansijskim obezbeđenjem. Ako se kapacitet infrastrukture dodeli posle tog trenutka, upravljač infrastrukture može tražiti finansijsko obezbeđenje u kratkom roku.

Upravljač infrastrukture ne može odbiti zahtev za dodelu kapaciteta infrastrukture, odnosno dodelu određene trase voza, iz razloga što podnosilac zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture nije sačinio svoj zahtev u skladu sa Izjavom o mreži, osim ako podnosilac zahteva ne odgovori na dva uzastopna zahteva upravljača infrastrukture za dostavljanje nedostajućih informacija ili ponovo odgovara na način koji ne ispunjava uslove utvrđene Izjavom o mreži koji se odnose na postupak dodele trasa voza.

U slučaju iz stava 12. ovog člana, upravljač infrastrukture mora imati zadovoljavajuće dokaze da je preduzeo sve razumne mere kako bi podržao ispravno i blagovremeno podnošenje zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture koje može dostaviti Direkciji na njen zahtev.

Okvirni sporazumi

Član 33

Upravljač infrastrukture i podnosilac zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture mogu da zaključe okvirni sporazum.

Okvirnim sporazumom iz stava 1. ovog člana preciziraju se karakteristike ponuđenog kapaciteta infrastrukture potrebnog podnosiocu zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture tokom vremenskog perioda koji prelazi jedan period važenja reda vožnje.

Okvirnim sporazumom se ne precizira detaljno trasa voza, već se nastoji da se zadovolje legitimne komercijalne potrebe podnosioca zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture.

Okvirnim sporazumima ne može se isključivati mogućnost da odgovarajuću infrastrukturu koriste drugi podnosioci zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture, odnosno železnički prevoznici.

Okvirni sporazumi moraju omogućavati da se njegovi uslovi izmene ili ograniče kako bi se omogućila bolja upotreba železničke infrastrukture.

Okvirni sporazumi mogu da sadrže kazne za slučaj izmena ili raskidanja sporazuma.

Okvirni sporazumi se, u načelu, zaključuju na period od pet godina, i mogu se obnoviti na periode jednake njihovom prvobitnom trajanju. Upravljač infrastrukture može da pristane na kraće ili duže periode u posebnim slučajevima. Svaki period duži od pet godina mora biti opravdan postojanjem komercijalnih ugovora, specijalizovanih investicija ili rizika.

Za usluge koje koriste specijalizovanu infrastrukturu iz člana 40. ovog zakona koja zahteva značajne i dugoročne investicije, koje podnosilac zahteva propisno opravda, okvirni sporazum može da se zaključi na period od 15 godina. Periodi duži od 15 godina dozvoljeni su isključivo u izuzetnim slučajevima, naročito kada je reč o dugoročnim investicijama velikog obima, i naročito ako su takve investicije obuhvaćene ugovorenim obavezama, uključujući višegodišnji plan amortizacije.

U izuzetnim slučajevima iz stava 8. ovog člana, okvirnim sporazumom mogu se utvrditi detaljne karakteristike kapaciteta koji se pruža podnosiocu zahteva tokom trajanja okvirnog sporazuma. Te karakteristike mogu da uključuju frekvenciju, obim i kvalitet trasa voza.

Upravljač infrastrukture može da smanji rezervisani kapacitet koji je, tokom perioda od najmanje 30 dana, korišćen manje nego što je dozvoljeno graničnom kvotom iz člana 43. ovog zakona.

Upravljač infrastrukture je dužan da svakoj zainteresovanoj strani, na njen zahtev, učini dostupnom osnovne informacije o svakom zaključenom okvirnom sporazumu, poštujući pri tom komercijalnu poverljivost informacija.

Upravljač infrastrukture dostavlja Direkciji svaki zaključen okvirni sporazum u roku od deset dana od dana potpisivanja.

Vlada propisuje postupke, sadržinu i kriterijume koji se odnose na okvirne sporazume za dodelu kapaciteta železničke infrastrukture, kao i obaveze upravljača infrastrukture u pogledu informisanja u vezi sa okvirnim kapacitetima.

Raspored za postupak dodele

Član 34

Red vožnje utvrđuje upravljač infrastrukture jednom za kalendarsku godinu i po pravilu stupa na snagu u ponoć, druge subote u decembru tekuće godine. Ako se vrše izmene ili dopune reda vožnje posle zime, naročito kako bi se uzele u obzir, po potrebi, izmene ili dopune redova vožnje za međunarodne putničke vozove, to se vrši u ponoć druge subote u junu, i u drugim intervalima između tih datuma ako je potrebno.

Upravljač infrastrukture u okviru uspostavljene međunarodne saradnje sa drugim upravljačima infrastrukture može dogovoriti drugo vreme početka važenja ili izmena i dopuna reda vožnje, o čemu je dužan da blagovremeno obavesti javnost i Direkciju.

Zahtevi za dodelu kapaciteta infrastrukture putem unosa trasa voza u red vožnje mogu se podneti upravljaču infrastrukture najkasnije 12 meseci pre stupanja na snagu reda vožnje. Upravljač infrastrukture razmatra i zahteve primljene posle tog roka.

Najkasnije 11 meseci pre nego što red vožnje stupi na snagu, upravljač infrastrukture vodi računa o tome da su privremene međunarodne trase vozova uspostavljene u saradnji sa drugim relevantnim upravljačima infrastrukture.

Upravljač infrastrukture izrađuje nacrt reda vožnje najkasnije četiri meseca posle isteka roka za podnošenje zahteva iz stava 3. ovog člana. Upravljač infrastrukture odlučuje o zahtevima koje primi posle roka iz tačke 3. ovog člana u skladu sa postupkom objavljenim u Izjavi o mreži.

Upravljač infrastrukture može promeniti dodeljenu trasu voza ako je to neophodno kako bi se osiguralo najveće moguće usklađivanje svih zahteva za dodelu kapaciteta i ako na to pristane podnosilac zahteva kome je trasa dodeljena. Upravljač infrastrukture će ažurirati nacrt reda vožnje najkasnije 30 dana pre stupanja na snagu reda vožnje kako bi bile uključene sve trase vozova koje su dodeljene posle roka iz stava 3. ovog člana.

Vlada propisuje raspored za postupak dodele kapaciteta infrastrukture po zahtevima za unos kapaciteta infrastrukture u obliku trasa voza u red vožnje, posebno kod ograničenja kapaciteta, kao i postupak izrade reda vožnje i njegovih izmena.

Upravljač infrastrukture se u okviru uspostavljene saradnje dogovara sa drugim relevantnim zainteresovanim upravljačima infrastrukture o tome koje sve međunarodne trase vozova treba uključiti u red vožnje, pre početka konsultacija o nacrtu reda vožnje. Prilagođavanje postignutih dogovora vrši se samo ako je neophodno.

Prevoz putnika i robe u železničkom saobraćaju vrši se u skladu sa redom vožnje unapred utvrđenim od upravljača infrastrukture u skladu sa ovim zakonom.

Red vožnje, odnosno izmene i dopune reda vožnje za javni prevoz putnika objavljuje upravljač infrastrukture u sredstvima javnog informisanja, ističe na vidnim mestima u staničnim zgradama i objavljuje i na drugi uobičajen način najkasnije 20 dana pre stupanja na snagu.

Železnički prevoznik dužan je da se pridržava objavljenog reda vožnje, kao i da obezbedi redovno i uredno odvijanje prevoza za vreme važenja reda vožnje, osim u slučajevima većih poremećaja saobraćaja koji su nastali zbog elementarnih nepogoda, većih udesa i težih oštećenja železničke infrastrukture.

Direkcija propisuje sastavne delove reda vožnje, oblik i njihovu sadržinu.

Zahtevi za dodelu kapaciteta infrastrukture

Član 35

Podnosioci zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture mogu da podnesu zahtev upravljaju infrastrukturu za zaključivanje ugovora iz člana 19. ovog zakona, kojim im se dodeljuje kapacitet infrastrukture uz plaćanje cene u skladu sa ovim zakonom.

Zahtevi koji se odnose na unos trasa voza u red vožnje u postupku izrade reda vožnje moraju se podneti u roku utvrđenom članom 34. stav 3. ovog zakona. Zahtevi koji se odnose na izmenu važećeg reda vožnje podnose se u rokovima koje utvrđuje Vlada aktom iz člana 34. stav 7. ovog zakona.

Podnosilac zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture koji je sa upravljajem infrastrukture zaključio okvirni sporazum podnosi zahtev iz stava 1. ovog člana u skladu sa tim sporazumom.

Postupak raspoređivanja

Član 36

Upravljaj infrastrukturu zadovoljava, koliko je moguće, sve zahteve za dodelu kapaciteta infrastrukture, uključujući zahteve za trasama vozova koje prelaze više od jedne mreže i, koliko je moguće, uzima u obzir sva ograničenja za podnosioc zahteva, uključujući ekonomske efekte na njihovo poslovanje.

Upravljaj infrastrukturu može dati prioritet posebnim uslugama u okviru postupka raspoređivanja, isključivo u skladu sa čl. 38. i 40. ovog zakona.

Upravljaj infrastrukturu je dužan da konsultuje zainteresovane strane u vezi sa nacrtom reda vožnje i da im omogući da u roku od najmanje 30 dana dostave svoje stavove upravljaju infrastrukturu.

Zainteresovane strane iz stava 3. ovog člana uključuju sve podnosioc zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture, kao i druga lica koja žele da im se omogući da daju svoje komentare u vezi sa tim kako važeći red vožnje može da utiče na njihovu sposobnost da nabave železničke usluge tokom tog perioda važenja reda vožnje.

Upravljaj infrastrukturu preduzima odgovarajuće mere za rešavanje svih iznetih problema.

Postupak koordinacije

Član 37

Kada se u toku postupka raspoređivanja iz člana 36. ovog zakona pojave sukobljeni različiti zahtevi za dodelu kapaciteta infrastrukture i ako sve zahteve za dodelu kapaciteta infrastrukture nije moguće zadovoljiti na drugi način, upravljaj infrastrukturu će preduzeti mere da putem koordinacije zahteva obezbedi najbolju moguću usklađenost svih zahteva.

Ako nastane situacija koja zahteva koordinaciju, upravljaj infrastrukturu ima pravo da, u razumnim granicama, predloži kapacitete infrastrukture koji se razlikuju od zahtevanih.

Upravljaj infrastrukturu preduzima mere da, putem konsultacija sa odgovarajućim podnosiocima zahteva, reši sve nastale konflikte.

U cilju sprovođenja konsultacije iz stava 3. ovog člana upravljaj infrastrukturu će, u razumnim granicama, učiniti dostupnim, besplatno, u pisanom ili elektronskom obliku, sledeće informacije:

- 1) trase vozova koje zahtevaju svi ostali podnosioci zahteva na istim prevoznim putevima;
- 2) trase vozova koje su preliminarno dodeljene svim drugim podnosiocima zahteva na istim prugama;
- 3) alternativne trase vozova predložene na relevantnim prevoznim putevima u skladu sa stavom 2. ovog člana;
- 4) sve detalje kriterijuma koji se koriste u postupku dodele kapaciteta.

Informacije iz stava 4. ovog člana se pružaju poštujući komercijalnu poverljivost informacija i bez navođenja identiteta ostalih podnosilaca zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture, osim uz pisanu saglasnost.

Načela sprovođenja postupka koordinacije određuju se u Izjavi o mreži. Ova načela treba da odražavaju teškoće u dogovaranju međunarodnih trasa vozova i efekte koje modifikacija može imati na ostale upravljaje infrastrukture.

Nezavisno od postupaka po Zahtevima iz člana 121. ovog zakona podnetim Direkciji, upravljaj infrastrukturu određuje u Izjavi o mreži način rešavanja sporova u vezi sa sukobljenim zahtevima za dodelu kapaciteta infrastrukture.

Upravljaj infrastrukturu je dužan da odluči po zahtevu za dodelu kapaciteta infrastrukture u roku od deset radnih dana od dana okončanja postupka rešavanja sporova iz stava 7. ovog člana.

Ako upravljaj infrastrukturu odbije zahtev za dodelu kapaciteta infrastrukture ili ponudi kapacitet infrastrukture pod drugačijim uslovima u odnosu na podneti zahtev, podnosilac tog zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture može pokrenuti postupak pred Direkcijom u skladu sa članom 121. ovog zakona.

Zagušena infrastruktura

Član 38

Ako, posle postupka koordinacije i konsultacija iz člana 37. ovog zakona, nije moguće adekvatno udovoljiti zahtevima za kapacitetom infrastrukture, upravljač infrastrukture bez odlaganja proglašava taj deo infrastrukture zagušenim. To će se takođe učiniti i za infrastrukturu za koju se može očekivati da će u bliskoj budućnosti trpeti od nedovoljnog kapaciteta.

Ako se infrastruktura proglasi zagušenom, upravljač infrastrukture sprovodi analizu kapaciteta u skladu sa članom 41. ovog zakona, osim ako se plan za poboljšanje kapaciteta iz člana 42. ovog zakona već nije počeo sprovoditi.

Ako cene iz člana 23. ovog zakona nisu naplaćene ili nisu postigle zadovoljavajući rezultat i infrastruktura je proglašena zagušenom, upravljač infrastrukture može, pored toga, upotrebiti kriterijume prioriteta za dodelu kapaciteta infrastrukture.

Kriterijume prioriteta utvrđuje upravljač infrastrukture, uzimajući u obzir značaj određenih prevoznih usluga za društvo, u odnosu na bilo koju drugu uslugu, kojima se usled toga daje prednost.

U slučaju iz stava 3. ovog člana Vlada može odobriti upravljaču infrastrukture nadoknadu koja odgovara gubitku prihoda usled potrebe da se određeni kapacitet infrastrukture dodeli za obavljanje određenih usluga.

Prilikom utvrđivanja kriterijuma prioriteta, upravljač infrastrukture dužan je da zahtevima za dodelu kapaciteta infrastrukture u funkciji pružanja usluga javnog prevoza putnika da prioritet, kao i da vodi računa o promovisanju razvoja nacionalnog i međunarodnog železničkog prevoza robe, pod nediskriminatornim uslovima.

Postupci i kriterijumi koji će se primenjivati u slučaju zagušenja infrastrukture objavljuju se u Izjavi o mreži.

Ad hoc zahtevi za dodelu kapaciteta infrastrukture

Član 39

Ad hoc zahtevi za dodelu kapaciteta infrastrukture su zahtevi za pojedinačne trase vozova koji se podnose u toku važenja utvrđenog reda vožnje.

Upravljač infrastrukture je dužan da odgovori na *ad hoc* zahteve iz stava 1. ovog člana u najkraćem mogućem roku, a najduže u roku od pet radnih dana od dana prijema zahteva.

Upravljač infrastrukture dužan je da učini dostupnim informacije o raspoloživom slobodnom kapacitetu infrastrukture svim podnosiocima, kao i potencijalnim podnosiocima, zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture koji bi mogli izraziti želju da koriste taj kapacitet.

Upravljač infrastrukture, gde je potrebno, procenjuje potrebu za rezervnim kapacitetima koji će ostati raspoloživi u okviru poslednjeg izrađenog reda vožnje kako bi imao mogućnost da brzo odgovori na predvidljive *ad hoc* zahteve za kapacitetom. Upravljač infrastrukture će postupiti na ovaj način i u slučaju zagušenja infrastrukture.

Specijalizovana infrastruktura

Član 40

Kapacitet infrastrukture se smatra raspoloživim za korišćenje u svrhu svih vrsta usluga prevoza koje odgovaraju karakteristikama neophodnim za obavljanje saobraćaja na trasi voza.

Izuzetno, ako postoje odgovarajući alternativni prevozní putevi, upravljač infrastrukture može, posle konsultacija sa zainteresovanim stranama, da odredi posebnu infrastrukturu za specifične vrste saobraćaja (u daljem tekstu: specijalizovana infrastruktura).

Ako se odredi specijalizovana infrastruktura iz stava 2. ovog člana, upravljač infrastrukture može prilikom dodele kapaciteta infrastrukture, dati prioritet toj vrsti saobraćaja.

Davanje prioriteta iz stava 3. ovog člana ne može biti u suprotnosti sa pravilima o zaštiti konkurencije.

Određivanje specijalizovane infrastrukture ne isključuje njeno korišćenje za ostale vrste saobraćaja kada postoje raspoloživi kapaciteti.

Upravljač infrastrukture objavljuje u Izjavi o mreži podatke o određenoj specijalizovanoj infrastrukturi.

Analiza kapaciteta

Član 41

Upravljač infrastrukture dužan je da u slučaju zagušenja infrastrukture iz člana 38. ovog zakona sprovede analize kapaciteta infrastrukture sa ciljem da se odrede ograničenja kapaciteta infrastrukture koja sprečavaju da se adekvatno izađe u susret zahtevima za dodelu kapaciteta i predloži metode koje će omogućiti da se zadovolje dodatni zahtevi. Analizom kapaciteta utvrđuju se razlozi zagušenja i koje mere se mogu preduzeti u kratkoročnom i srednjoročnom periodu da se smanji zagušenje.

Analizom kapaciteta razmatra se infrastruktura, postupci rada, karakter različitih usluga koje se realizuju, kao i efekti svih tih faktora na kapacitet infrastrukture. Mere koje treba razmotriti obuhvataju posebno preusmeravanje usluga, menjanje vremenskih termina usluga, promene brzine i poboljšanja infrastrukture.

Upravljač infrastrukture dužan je da završi analizu kapaciteta u roku od šest meseci od dana utvrđivanja da je infrastruktura zagušena.

Plan za poboljšanje kapaciteta

Član 42

U roku od šest meseci od završetka analize kapaciteta iz člana 41. ovog zakona, upravljač infrastrukture donosi plan za poboljšanje kapaciteta.

Plan za poboljšanje kapaciteta se izrađuje posle konsultacija sa korisnicima relevantne zagušene infrastrukture.

Planom za poboljšanje kapaciteta se utvrđuju:

- 1) razlozi zagušenja;
- 2) mogući budući razvoj saobraćaja;
- 3) ograničenja za razvoj infrastrukture;
- 4) mogućnosti i troškovi za poboljšanje kapaciteta, uključujući moguće promene cena pristupa.

Po osnovu analize troškova i koristi mogućih utvrđenih mera, planom iz stava 1. ovog člana određuju se i aktivnosti koje će se preduzeti radi poboljšanja kapaciteta infrastrukture, uključujući i dinamiku za sprovođenje mera.

Plan iz stava 1. ovog člana donosi se uz saglasnost Ministra.

Upravljač infrastrukture će obustaviti naplaćivanje cena pristupa za relevantnu infrastrukturu u skladu sa članom 23. ovog zakona u slučajevima kada:

- 1) ne donese plan za poboljšanje kapaciteta ili
- 2) ne ostvari napredak u sprovođenju aktivnosti određenih planom za poboljšanje kapaciteta.

Izuzetno od stava 6. ovog člana, upravljač infrastrukture može, uz odobrenje Direkcije, da nastavi da naplaćuje ove cene ako:

- 1) nije moguće realizovati plan za poboljšanje kapaciteta iz razloga koji su van njegove kontrole ili
- 2) raspoložive mogućnosti nisu ekonomski ili finansijski izvodljive.

Korišćenje trasa vozova

Član 43

Upravljač infrastrukture će u Izjavi o mreži precizirati uslove pod kojima će uzeti u obzir prethodne nivoe iskorišćenja trasa vozova prilikom određivanja prioriteta za postupak dodele.

Naročito kada se radi o zagušenoj infrastrukturi, upravljač infrastrukture zahteva predaju trase voza koja je, tokom perioda od najmanje 30 dana, bila korišćena manje nego što je dozvoljeno graničnom kvotom koja se utvrđuje u Izjavi o mreži, osim ako se to desilo usled ne-ekonomskih razloga koji su izvan kontrole podnosioca zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture.

Ako korisnik trase voza svojim aktivnostima i železničkim voznim sredstvima ograniči ili ugrozi kapacitet železničke infrastrukture, dužan je da postupi po zahtevu upravljača infrastrukture i u razumno kratkom roku otkloni poremećaj izazvan železničkim vozilima koja ograničavaju ili ugrožavaju kapacitet infrastrukture, a u suprotnom upravljač infrastrukture će, o trošku korisnika trase voza preduzeti potrebne radnje.

Kapacitet infrastrukture za radove na održavanju

Član 44

Upravljač infrastrukture rezerviše kapacitete infrastrukture koji su neophodni radi izvođenja radova na održavanju infrastrukture u toku postupka raspoređivanja iz člana 36. ovog zakona.

Upravljač infrastrukture na odgovarajući način uzima u obzir efekte koje rezervisanje kapaciteta infrastrukture za planirane radove na održavanju koloseka ima na podnosiocu zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture.

Upravljač infrastrukture je dužan da bez odlaganja obavesti zainteresovane strane o kapacitetu infrastrukture koji nije na raspolaganju zbog neplaniranih radova na održavanju.

Direkcija može zatražiti od upravljača infrastrukture da joj dostavi podatke iz stava 3. ovog člana, ako to smatra potrebnim.

Posebne mere koje se preduzimaju u slučaju poremećaja

Član 45

U slučaju poremećaja u saobraćanju vozova uzrokovanih tehničkim kvarom ili nesrećom, upravljač infrastrukture preduzima sve neophodne mere da se uspostavi redovno stanje. U tu svrhu, on sastavlja plan za postupanje u nepredviđenim situacijama, sa spiskom tela koja treba da obavesti u slučaju ozbiljnih nesreća ili ozbiljnih poremećaja u saobraćanju vozova.

O nastalim poremećajima u saobraćanju vozova uzrokovanih tehničkim kvarom ili nesrećom i planiranom vremenu za uspostavljanje redovnog stanja upravljač infrastrukture, bez odlaganja, obaveštava korisnike tog dela železničke infrastrukture.

U hitnim slučajevima i ako je to neophodno, usled oštećenja koje dovodi do toga da je infrastruktura privremeno neupotrebljiva, dodeljene trase vozova mogu se povući bez upozorenja, i to na onoliko vremena koliko je potrebno za popravku sistema.

Upravljač infrastrukture angažuje sredstva korisnika trase voza koja smatra najpodesnijim za uspostavljanje normalne situacije.

U vanrednim situacijama se postupa u skladu sa zakonom kojim se uređuju vanredne situacije.

5. Pogranični sporazumi

Član 46

U cilju nesmetanog obavljanja međunarodnog železničkog prevoza mogu se zaključiti pogranični sporazumi sa susednim državama.

Odredbe pograničnih sporazuma ne mogu diskriminisati železničke prevoznike, niti ograničavati slobodu železničkih prevoznika da pružaju prekogranične usluge.

Poštujući načela iz pograničnog sporazuma, upravljač infrastrukture može sa upravljačem infrastrukture iz susedne države zaključiti sporazum kojim se uređuje međusobna saradnja.

6. Izgradnja i rekonstrukcija železničke infrastrukture

Izgradnja železničke infrastrukture

Član 47

Izgradnja železničke infrastrukture vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje i izgradnja objekata i zakonima kojima se uređuju bezbednost u železničkom saobraćaju i interoperabilnost železničkog sistema.

Pod izgradnjom železničke infrastrukture, u smislu ovog zakona, smatra se izgradnja nove železničke pruge, kao i izgradnja telekomunikacionih, signalno-sigurnosnih, elektro-energetskih, elektrovučnih i drugih postrojenja i uređaja, zgrada i objekata na novoj i postojećim prugama.

Nacionalni program javne železničke infrastrukture

Član 48

Vlada donosi Nacionalni program železničke infrastrukture (u daljem tekstu: Nacionalni program), koji obuhvata:

- 1) postojeće karakteristike i stanje železničke infrastrukture Republike Srbije;
- 2) razvojne komponente u izgradnji novih kapaciteta infrastrukture od posebnog značaja za Republiku Srbiju;
- 3) planove izgradnje, rekonstrukcije i održavanja železničke infrastrukture sa definisanjem strukture, dinamike realizacije i prioriteta, visine i izvora finansijskih sredstava potrebnih za izvršenje aktivnosti iz Nacionalnog programa.

Nacionalni program donosi se za period od pet godina.

Na osnovu Nacionalnog programa upravljač infrastrukture izrađuje godišnji Program izgradnje, rekonstrukcije i održavanja železničke infrastrukture, organizovanja i regulisanja železničkog saobraćaja sa projekcijom za naredne četiri godine.

Upravljač infrastrukture objavljuje na svojoj internet stranici predlog programa iz stava 3. ovog člana, konsultuje podnosiocima zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture i druge zainteresovane strane u postupku donošenja programa i daje im rok od najmanje 15 dana za dostavljanje sugestija i predloga u vezi sa programom.

Program iz stava 3. ovog člana se projektuje tako da obezbedi optimalno i efikasno korišćenje, obezbeđivanje i razvoj železničke infrastrukture, pritom obezbeđujući finansijsku ravnotežu i obezbeđivanje sredstava za ostvarivanje tih ciljeva.

Upravljač infrastrukture dva puta godišnje podnosi Ministarstvu izveštaj o realizaciji godišnjeg programa izgradnje, rekonstrukcije i održavanja železničke infrastrukture, organizovanja i regulisanja železničkog saobraćaja.

Ministarstvo podnosi Vladi jedanput godišnje izveštaj o realizaciji Nacionalnog programa na osnovu izveštaja iz stava 6. ovog člana.

Ministar propisuje sadržinu i formu izveštaja iz stava 6. ovog člana.

Član 49

Upravljač infrastrukture je dužan, da pre otpočinjanja radova, a najmanje 120 dana ranije, objavi početak radova na izgradnji, rekonstrukciji i obnovi javne železničke infrastrukture u dnevnim listovima ili na drugi uobičajeni način, da bi privredno društvo, drugo pravno lice, odnosno preduzetnik koji se stara o objektima ugrađenim na železničkom području (cevovodi, vodovodi, električne, telefonske i vazdušne linije, podzemni kablovi i druge slične instalacije i uređaji), kao i u slučaju kada namerava da te objekte izgradi, mogao da uskladi radove na tim objektima sa radovima na izgradnji, rekonstrukciji i obnovi železničke infrastrukture.

Upravljač infrastrukture i privredno društvo, drugo pravno lice i preduzetnik iz stava 1. ovog člana, uređuju ugovorom međusobna prava i obaveze u vezi sa izvođenjem radova na izgradnji, rekonstrukciji i obnovi železničke infrastrukture i radove na objektima ugrađenim ili koji će se ugraditi na železničkom području.

Obaveza je privrednog društva, drugog pravnog lica, odnosno preduzetnika koji se stara o objektima ugrađenim na železničkom području (cevovodima, vodovodima, električnim, telefonskim i vazdušnim linijama, podzemnim kablovima i drugim sličnim instalacijama i uređajima) da o svom trošku i u zahtevanom roku od strane upravljača infrastrukture, iste izmesti pre početka radova na rekonstrukciji i obnovi železničke infrastrukture ili ih prilagodi potrebama izvođenja radova, a ako to ne učini upravljač infrastrukture je ovlašćen da navedene radnje preduzme o trošku tog lica.

Obaveza je lica iz stava 3. ovog člana da pre početka radova na izgradnji javne železničke infrastrukture, u roku koji odredi upravljač infrastrukture, objekte iz stava 3. ovog člana izmesti ili ih prilagodi potrebama izvođenja radova, a troškove izmeštanja navedenih objekata, podrazumevajući i troškove gradnje, odnosno postavljanja tih objekata na drugoj lokaciji, snosi upravljač infrastrukture.

Upravljač infrastrukture vodi evidenciju o ugrađenim objektima iz stava 1. ovog člana, po prugama, mestu ugradnje i upravljačima tih objekata.

Član 50

Ako železničku infrastrukturu treba rekonstruisati ili obnoviti zbog izgradnje drugog objekta (javni put, rudnik, kamenolom, akumulaciono jezero, aerodrom i sl.), deo železničke infrastrukture koji se rekonstruiše ili obnavlja mora biti izgrađen sa elementima koji odgovaraju kategoriji te železničke infrastrukture, bez obzira na stvarno stanje u kome se nalazila u momentu rekonstrukcije.

Troškove rekonstrukcije ili obnove železničke infrastrukture iz stava 1. ovog člana snosi investitor objekta zbog čije izgradnje se vrši rekonstrukcija železničke infrastrukture, ako se drugačije ne sporazumeju investitor i upravljač infrastrukture.

Rekonstrukcija železničke infrastrukture

Član 51

Rekonstrukcijom železničke infrastrukture smatraju se i radovi na postojećoj železničkoj infrastrukturi ili elementima železničke infrastrukture koji mogu biti od uticaja na stabilnost železničke infrastrukture, objekata na železničkoj infrastrukturi, koji odstupaju od uslova pod kojima je odobrena izgradnja i radovi promene osnovne karakteristike trase železničke pruge u pojasu njenog osnovnog pravca, kao i poboljšavanje parametara elemenata železničke infrastrukture. Rekonstrukcija železničke infrastrukture vrši se na osnovu odobrenja za rekonstrukciju koje izdaje ministarstvo nadležno za poslove građevinarstva.

Rekonstrukcija železničke infrastrukture vrši se u skladu sa zakonom, tehničkim propisima i standardima.

Upravljač infrastrukture upisuje u javne knjige, katastar nepokretnosti i katastar vodova, sve promene na zemljištu i objektima javne železničke infrastrukture.

Obnova železničke infrastrukture kojom se ne menja funkcija i položaj u prostoru postojećeg objekta

Član 52

Obnova železničke infrastrukture kojom se ne menja funkcija i položaj u prostoru postojeće železničke infrastrukture (linijskog infrastrukturnog objekta) u odnosu na prostorni i/ili urbanistički plan po kome je isti izgrađen, podrazumeva radove na elementima železničke infrastrukture kojima se unapređuje pouzdanost, efikasnost i bezbednost železničkog saobraćaja bez promene funkcije i položaja u prostoru postojećeg objekta.

Radovi obnove izvode se na postojećem železničkom zemljištu i unutar regulacionih linija javnih železničkih pruga.

Radovi na obnovi železničke infrastrukture, naročito su:

1) obnova donjeg stroja pruge zamenom oslabljenih delova donjeg stroja (trupa), proširenjem planuma, bankina za kanalice železničkih kablova i ostalih elemenata donjeg stroja (trupa) pruge;

- 2) obnova gornjeg stroja pruge zamenom šina, pragova, tucanika i skretnica na pružnim i staničnim kolosecima;
- 3) obnova putničkih perona, platformi za putnike i robu, pristupnih staza, stepeništa i nadstrešnica i sl.;
- 4) obnova stabilnih postrojenja električne vuče zamenom dotrajalih i tehnički nefunkcionalnih elemenata;
- 5) obnova energetske postrojenja, postrojenja za rekuperaciju, postrojenja za merenje potrošnje električne energije;
- 6) obnova signalno-sigurnosnih postrojenja zamenom dotrajalih i tehnički nefunkcionalnih elemenata, isključivanje i demontaža delova;
- 7) obnova telekomunikacionih postrojenja i kablova zamenom dotrajalih i tehnički nefunkcionalnih elemenata, postrojenja i kablova;
- 8) obnova tunela, zamena delova tunelskih obloga, hidroizolacija i odvodnjavanja tunela i slobodnog profila tunela;
- 9) obnova i zamena delova potpornih i obložnih zidova, kao i galerija;
- 10) obnova koloseka na mostu, instalacija na mostu i slobodnog profila za železnička vozila na koloseku mosta;
- 11) rekonstrukcija putnog prelaza u pružnom pojasu pruge;
- 12) obnova zgrada svih namena, hala i radionica, njihovo prilagođavanje osnovnoj nameni i obnova fasade prema standardima energetske efikasnosti.

Obnova železničke infrastrukture kojom se ne menja funkcija i položaj u prostoru postojeće železničke infrastrukture vrši se na osnovu odobrenja za izvođenje radova koje izdaje ministarstvo nadležno za poslove građevinarstva.

Javni interes

Član 53

Ako je radi izgradnje i rekonstrukcije, odnosno modernizacije javne železničke infrastrukture potrebno izvršiti eksproprijaciju, administrativni prenos ili nepotpunu eksproprijaciju, Vlada na predlog upravljača javne železničke infrastrukture, utvrđuje javni interes.

Eksproprijacija

Član 54

Nepokretnosti koje su potrebne za izgradnju i rekonstrukciju, odnosno modernizaciju javne železničke infrastrukture eksproprišu se u korist Republike Srbije.

Kada je za potrebe izgradnje i rekonstrukcije, odnosno modernizacije javne železničke infrastrukture sprovedena potpuna eksproprijacija, nepokretnost na kojoj će se izgraditi ili rekonstruisati, odnosno modernizovati javna železnička infrastruktura, postaje eksproprijacijom vlasništvo Republike Srbije.

Kada je za potrebe izgradnje i rekonstrukcije, odnosno modernizacije javne železničke infrastrukture sprovedena nepotpuna eksproprijacija, korisnik eksproprijacije je upravljač javne železničke infrastrukture. Korisnik nepotpune eksproprijacije za izgradnju neželezničkog objekta u pružnom pojasu je lice koje je na osnovu posebnog zakona ili odluke nadležnog organa, donesene na osnovu posebnog zakona, zaduženo za njegovo upravljanje i održavanje i koje je sklopilo ugovor o službenosti prolaza za predmetni neželeznički objekat kroz pružni pojas sa upravljačem javne železničke infrastrukture. Upravljač infrastrukture u ime Republike Srbije, kao vlasnika, zaključuje ugovore kojima se uspostavlja službenost u korist nepokretnosti koje su u svojinu Republike Srbije.

Način i uslove sprovođenja eksproprijacije za potrebe izgradnje i rekonstrukcije, odnosno modernizaciju javne železničke infrastrukture, bliže propisuje ministar nadležan za poslove građevinarstva.

Radi izgradnje i rekonstrukcije, odnosno modernizacije javne železničke infrastrukture, korisnik eksproprijacije, odnosno administrativnog prenosa nepokretnosti i nepotpune eksproprijacije nepokretnosti, može biti upravljač javne železničke infrastrukture, u skladu sa ovim zakonom.

Pravno lice iz stava 3. ovog člana određuje se i za korisnika eksproprijacije, administrativnog prenosa i nepotpune eksproprijacije nepokretnosti radi izgradnje i izmeštanja pratećih objekata (kao što su telekomunikacioni predajnici i kablovi, elektroenergetski vodovi, regulacija vodotokova, putna infrastruktura, vodovodi, gasovodi i slično) čija je izgradnja ili izmeštanje u vezi sa izgradnjom i rekonstrukcijom javne železničke infrastrukture.

Pravno lice koje je u skladu sa ovim zakonom određeno za korisnika eksproprijacije, za izgradnju i rekonstrukciju, odnosno modernizaciju javne železničke infrastrukture, ima sva prava i obaveze koje ima korisnik eksproprijacije, u skladu sa propisima kojima se uređuje eksproprijacija.

Javni interes za eksproprijaciju, administrativni prenos ili nepotpunu eksproprijaciju nepokretnosti, utvrđen ovim zakonom, za izgradnju, modernizaciju i rekonstrukciju javne železničke infrastrukture, traje do dobijanja upotrebne dozvole za tu javnu železničku infrastrukturu.

Na postupak eksproprijacije i druga pitanja vezana za eksproprijaciju koja ovim zakonom nisu posebno uređena, primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje eksproprijacija.

7. Održavanje javne železničke infrastrukture

Član 55

Javna železnička infrastruktura mora da se održava u stanju koje obezbeđuje bezbedan i nesmetan železnički saobraćaj, kao i kvalitetan i uredan prevoz, a u skladu sa propisima kojima se uređuje bezbednost u železničkom saobraćaju i tehničkim propisima i standardima.

Održavanje javne železničke infrastrukture obuhvata redovno održavanje i vanredno održavanje.

Tehnološku celinu za održavanje čine svi elementi javne železničke infrastrukture. Održavanjem se interveniše na pojedinim elementima koji se time dovode u stanje kojim se ne umanjuje tehnološka funkcija pruge i sprečava se stvaranje uskih grla na pruži.

Upravljač infrastrukture posebnim aktom odobrava uvođenje svake lagane vožnje ili trajno ograničenje brzine u odnosu na projektovane parametre pruge, sa obrazloženjem razloga smanjenja brzine saobraćaja i smanjenja kapaciteta pruge, uz propisivanje tehničkih mera za njihovo saniranje, kao i planirani rok za ukidanje lagane vožnje, koji dostavlja republičkom inspektoratu za železnički saobraćaj.

Član 56

Radovi na redovnom održavanju su naročito: održavanje i zamena elemenata gornjeg stroja železničke pruge (skretnica, koloseka i kolosečnih veza), istim ili drugim tipom kojima se parametri železničke pruge održavaju na projektovanom nivou; radovi na donjem stroju železničke pruge (odvodnjavanje i uređenje kosina); uklanjanje drveća, šikare i šiblja iz pružnog pojasa, zamena i obnova istim ili drugim materijalima propusta i mostova do 10 m dužine, ako se ne menja njihov otvor; zamena i dopuna elemenata signalno-sigurnosnih i telekomunikacionih uređaja i postrojenja; zamena i dopuna elemenata stabilnih postrojenja elektro vuče, kao i ostalih postrojenja za transformaciju i prenos električne energije za vuču vozova; adaptacija i popravka zgrada železničkih službenih mesta i ostalih objekata na železničkim službenim mestima koji su u funkciji železničkog saobraćaja kojima se ne menja njihova konstrukcija i spoljni izgled; čišćenja snega i leda sa koloseka, postrojenja i površina na staničnim peronima, stajalištima i dr.

Član 57

Radovi na vanrednom održavanju su radovi glavne opravke koji se izvode radi otklanjanja posledica vanrednih događaja (nesreća, poplava, zemljotresa i sl.) na elementima postojeće železničke infrastrukture sa ciljem ponovnog uspostavljanja bezbednog saobraćaja i postizanja projektovanih parametara.

Član 58

Ako javnu železničku infrastrukturu treba sanirati ili adaptirati zbog izgradnje drugog objekta (javni put, rudnik, kamenolom, akumulaciono jezero, aerodrom i sl.), deo javne železničke infrastrukture koji se sanira ili adaptira mora biti izgrađen sa elementima koji odgovaraju kategoriji te železničke infrastrukture, bez obzira na stvarno stanje u kome se nalazila u momentu sanacije ili adaptacije.

Troškove saniranja ili adaptiranja železničke infrastrukture iz stava 1. ovog člana snosi investitor objekta zbog čije izgradnje se vrši saniranje ili adaptiranje železničke infrastrukture, ako se drugačije ne sporazumeju investitor i upravljač infrastrukture.

Član 59

Održavanje zajedničkih stubova i zajedničkih konstrukcija na mostu izgrađenom za javnu železničku infrastrukturu i javni put vrši upravljač železničke infrastrukture u skladu sa saobraćajno-tehničkim propisima i standardima. O kolovoznoj konstrukciji puta stara se upravljač putne infrastrukture, dok se o koloseku brine upravljač infrastrukture.

Troškove održavanja zajedničkih stubova i konstrukcije na mostu iz stava 1. ovog člana, snose u jednakim iznosima upravljač železničke infrastrukture i upravljač putne infrastrukture.

Upravljač putne infrastrukture zaštitnom ogradom odvaja putnu od javne železničke infrastrukture kako na mostu tako i na deonicama puteva na kojima postoje mesta sa rastojanjem manjim od 4,5 m mereno od ose koloseka.

Upravljač železničke infrastrukture i upravljač putne infrastrukture dužni su da zaključe ugovor kojim će precizno biti definisana međusobna prava i obaveze o održavanju:

1) zajedničkih stubova, zajedničkih konstrukcija i održavanju i rukovanju uređajima za upravljanje saobraćajem - snose u jednakim iznosima upravljač železničke infrastrukture i upravljač putne infrastrukture;

2) kolovozne konstrukcije puta na mostu, kao i rastojanja između glavne šine i konstrukcije kolovoza - snosi upravljač putne infrastrukture.

Ugovor iz stava 4. ovog člana zaključuje se na neodređeno vreme, uz obavezu upravljača železničke infrastrukture da o promeni tehničkih podataka godišnje obavesti upravljača putne infrastrukture.

Član 60

Ako na železničkoj infrastrukturi dođe do prekida saobraćaja zbog elementarnih nepogoda i drugih nesreća, a upravljač infrastrukture nije u stanju sam da otkloni nastale poremećaje i uspostavi železnički saobraćaj u što je moguće kraćem roku, jedinica lokalne samouprave na čijoj je teritoriji došlo do prekida železničkog saobraćaja pruža pomoć i u saradnji sa upravljačem infrastrukture određuje mere za otklanjanje poremećaja i uspostavljanje železničkog saobraćaja u najkraćem mogućem roku.

U slučaju da se za otklanjanje elementarnih nepogoda i drugih nesreća iz stava 1. ovog člana, koriste usluge fizičkih i pravnih lica, tehnička sredstva i materijal, odgovarajuća naknada pada na teret upravljača infrastrukture, uz mogućnost refundiranja troškova od osnivača.

8. Putni prelazi, rekonstrukcija i održavanje putnih prelaza

Član 61

Razmak između dva ukrštanja železničke infrastrukture i puta ne može da bude manji od 2.000 m, osim u izuzetnim slučajevima koje propisuje Ministar.

Član 62

Na putnom prelazu, železničkom infrastrukturu i železničkim saobraćajem upravlja upravljač železničke infrastrukture (upravljač infrastrukture, operator uslužnog objekta, vlasnik, odnosno ovlašćeni upravljač industrijskog koloseka koji čini deo železničke infrastrukture), a putnom, uličnom i pešačkom infrastrukturu i saobraćajem upravlja upravljač putne infrastrukture, tako što je svaki upravljač dužan da stvori uslove za bezbedan prelazak mesta ukrštanja na infrastrukturu kojom upravlja.

U toku izvođenja radova na putnim prelazima, izmenom železničkog saobraćaja upravlja upravljač železničke infrastrukture, a izmenom drumskog saobraćaja upravlja upravljač putne infrastrukture.

Ukrštanje železničke infrastrukture sa javnim putevima van prostora za koji su doneti urbanistički planovi u načelu izvodi se njihovim svodjenjem na najneophodniji broj, usmeravanjem dva ili više javnih puteva na zajedničko mesto ukrštanja.

Ukrštanje železničke infrastrukture sa nekategorisanim putevima izvodi se usmeravanjem tih puteva na najbliži javni put koji se ukršta sa odnosnom železničkom infrastrukturu. Ako to nije moguće treba međusobno povezati nekategorisane puteve i izvesti njihovo ukrštanje sa železničkom infrastrukturu na zajedničkom mestu.

Upravljač železničke infrastrukture određuje mesto ukrštanja u skladu sa uslovima za uređenje prostora i uslovima za bezbednost saobraćaja, u sporazumu sa upravljačem nekategorisanih puteva.

Član 63

Ako do ukrštanja železničke infrastrukture i puta dođe po zahtevu jedinice lokalne samouprave, privrednog društva ili drugog pravnog lica ili preduzetnika, troškove izgradnje nadvožnjaka, podvožnjaka, odnosno putnog prelaza, troškove postavljanja uređaja i naprava i druge troškove osiguranja bezbednog i nesmetanog saobraćaja na putnom prelazu, snosi upravljač putne infrastrukture, odnosno podnosilac zahteva.

Upravljač železničke infrastrukture, koji obustavlja prevoz, dužan je dostaviti upravljaču puta zahtev za uklanjanje saobraćajnih znakova na putu kojim se upozoravaju učesnici u drumskom saobraćaju na putni prelaz, a železničke elemente putnog prelaza i uređaje za zatvaranje saobraćaja na putnom prelazu da privremeno ukloni, dok traje vreme obustave prevoza.

Član 64

O otvaranju novih i ukidanju postojećih putnih prelaza na javnoj železničkoj infrastrukturu odlučuje Ministar, na zahtev upravljača putne infrastrukture ili zainteresovanog privrednog društva ili drugog pravnog lica ili preduzetnika, uz prethodno pribavljeno mišljenje upravljača železničke infrastrukture.

Zahtev iz stava 1. ovog člana treba da sadrži detaljno obrazloženje sa saobraćajno-tehničkom analizom potrebe, načina, mesta i mera za osiguranje bezbednog saobraćaja, za svako otvaranje novog i ukidanje postojećeg putnog prelaza i mišljenje upravljača infrastrukture.

Obrazloženi zahtev iz stava 1. ovog člana može podneti i upravljač železničke infrastrukture uz prethodno pribavljeno mišljenje upravljača putne infrastrukture.

Upravljač putne infrastrukture dužan je da učini dostupnim sve raspoložive podatke potrebne za izradu obrazloženja iz stava 2. ovog člana.

Odluka iz stava 1. ovog člana objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Član 65

Ako se putni prelaz zamenjuje nadvožnjakom, odnosno podvožnjakom ili se ukida zbog usmeravanja puta, troškove izmena izvršenih zbog toga na železničkoj infrastrukturu i putu, ako se drugačije ne sporazumeju, snose:

1) upravljač železničke infrastrukture - ako je ta promena uslovljena pretežno potrebama železničkog saobraćaja;

2) upravljač putne infrastrukture - ako je ta promena uslovljena pretežno potrebama drumskog saobraćaja, a na putu koji koristi pretežno određeno preduzeće, drugo pravno lice ili preduzetnik, troškove izmena na železničkoj infrastrukturi i putu snosi u celosti to preduzeće, drugo pravno lice ili preduzetnik.

U slučaju svih drugih promena u vezi sa ukrštanjem, uključujući prilagođavanje i poboljšanje sigurnosnih i drugih uređaja, troškove izmena na železničkoj infrastrukturi i putu iz stava 1. ovog člana snose zajednički upravljač železničke infrastrukture, upravljač putne infrastrukture i privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik srazmerno potrebama železničkog i drumskog saobraćaja koje su uslovile te promene, ako se drugačije ne sporazumeju.

Član 66

Ako izgradnjom putne infrastrukture dođe do njenog ukrštanja sa železničkom infrastrukturom u nivou, troškove izgradnje dela puta u zoni putnog prelaza snosi upravljač putne infrastrukture.

Ako izgradnjom železničke infrastrukture dođe do njenog ukrštanja sa putnom infrastrukturom u nivou, troškove izgradnje dela puta u zoni putnog prelaza snosi upravljač železničke infrastrukture.

Član 67

Upravljač železničke infrastrukture i upravljač putne infrastrukture dužni su da zaključe ugovor kojim bliže uređuju međusobne odnose u pogledu putnih prelaza i u tim okvirima utvrđuju vrstu i obim radova na održavanju kolovoza i vreme izvođenja tih radova, visinu troškova za osiguranje bezbednog i nesmetanog saobraćaja na putnom prelazu, način plaćanja troškova i uređuju druga pitanja iz tih odnosa.

Ugovor iz stava 1. ovog člana zaključuje se na period od najviše deset godina uz mogućnost obnavljanja, a Aneks ugovora iz stava 1. ovog člana mora biti potpisan najkasnije do 31. decembra tekuće godine za narednu godinu.

Ako upravljač železničke infrastrukture i upravljač putne infrastrukture ne zaključe ugovor iz stava 1. ovog člana u roku iz stava 2. ovog člana, upravljač železničke infrastrukture može, u cilju održavanja putnog prelaza u stanju kojim se osigurava bezbedno odvijanje saobraćaja, utvrditi da je neophodno izvođenje određenih radova na održavanju kolovoza na putnom prelazu i sprovesti izvođenje tih radova o trošku upravljača putne infrastrukture.

Upravljač putne infrastrukture dužan je da plati upravljaču železničke infrastrukture troškove iz stava 3. ovog člana u roku od 30 dana od dana prijema obaveštenja o visini troškova.

Član 68

Upravljač železničke infrastrukture, kao i upravljač puteva dužni su da na putnom prelazu sprovedu mere za bezbedan i nesmetan saobraćaj i da putne prelaze održavaju u stanju kojim se obezbeđuje bezbedno i nesmetano odvijanje saobraćaja, u skladu sa zakonima kojima se uređuje bezbednost u železničkom saobraćaju i bezbednost saobraćaja na putevima.

Troškove održavanja putnog prelaza i troškove osiguranja bezbednog i nesmetanog saobraćaja na putnom prelazu snose:

1) upravljač železničke infrastrukture za troškove održavanja koloseka i ostalih delova železničke infrastrukture na putnom prelazu, signalnih uređaja i znakova koji upozoravaju železničke radnike u vozu na putni prelaz, železničkih telefonskih veza sa putnim prelazima;

2) upravljač putne infrastrukture za troškove održavanja kolovoza na putnom prelazu i saobraćajnih znakova na putevima koji upozoravaju učesnike u drumskom saobraćaju na putni prelaz;

3) upravljač železničke infrastrukture i upravljač putne infrastrukture zajedno, na ravne delove, za troškove održavanja uređaja za davanje znakova kojima se učesnicima u drumskom saobraćaju najavljuje približavanje voza putnom prelazu i uređaja za zatvaranje saobraćaja na putnom prelazu, kao i za troškove rukovanja uređajima za zatvaranje saobraćaja na putnom prelazu i druge neposredne troškove za osiguranje bezbednog i nesmetanog saobraćaja na putnom prelazu.

Upravljač železničke infrastrukture snosi u celini troškove za upravljanje uređajima na putnom prelazu u staničnom području, odnosno od ulaznog signala sa jedne strane do ulaznog signala sa druge strane službenog mesta.

Ako nekategorisani put koristi pretežno određeno preduzeće, drugo pravno lice ili preduzetnik, troškove održavanja kolovoza i osiguranja bezbednog i nesmetanog saobraćaja na putnom prelazu iz stava 2. tač. 2) i 3) ovog člana snosi u celini to preduzeće, drugo pravno lice ili preduzetnik.

U slučaju spora iz stava 4. ovog člana pretežnog korisnika određuje nadležni organ jedinice lokalne samouprave, a ako ima više korisnika sa približno jednakim udelom, oni snose jednak deo troškova.

Kod kategorisanih puteva upravljač železničke infrastrukture i upravljač putne infrastrukture postupaju u skladu sa odredbama stava 2. tač. 2) i 3) ovog člana.

Član 69

O održavanju dela putnog prelaza, kao i o osiguranju bezbednog i nesmetanog saobraćaja na putnom prelazu, stara se upravljač železničke infrastrukture s tim da se kolovoz na putnom prelazu mora održavati tako da se preko njega može vršiti bezbedan i nesmetan drumski saobraćaj.

Ostale delove puta sa obe strane putnog pravca, uključujući zonu potrebne preglednosti van širine putnog prelaza, održava upravljač putne infrastrukture na način koji omogućava bezbedan i nesmetan železnički saobraćaj.

Zonu preglednosti u širini putnog prelaza održava upravljač železničke infrastrukture.

Član 70

Odredbе čl. 61-69. ovog zakona shodno se primenjuju i na putne prelake na industrijskoj železnici i industrijskim kolosecima za sopstvene potrebe, kao i na kolosecima smeštenih unutar železničkih radionica za popravku, depoa ili garaža za lokomotive, a posebno u pogledu prava i obaveza privrednog društva ili drugog pravnog lica koji upravlja industrijskom železnicom, kao i vlasnika, odnosno korisnika industrijskog koloseka za sopstvene potrebe.

9. Zaštita železničke infrastrukture

Član 71

U infrastrukturnom pojasu, osim u zoni pružnog pojasa, izuzetno se mogu graditi objekti koji nisu u funkciji železničkog saobraćaja i tramvajski i trolejbuski kontakti vodovi i postrojenja, a na osnovu ispunjenih uslova i saglasnosti koju podnosiocu zahteva izdaje upravljač infrastrukture, kao povereno javno ovlašćenje, u formi rešenja, i ako je izgradnja tih objekata predviđena urbanističkim planom jedinice lokalne samouprave koja propisuje njihovu zaštitu. Propisane mere zaštite tih objekata sprovodi investitor objekta o svom trošku.

U pružnom i infrastrukturnom pojasu mogu se postavljati nadzemni i podzemni elektroenergetski vodovi, telegrafске i telefonske vazdušne linije i vodovi, kanalizacije i cevovodi i drugi vodovi i slični objekti i postrojenja na osnovu ispunjenih uslova i izdate saglasnosti upravljača infrastrukture, koja se izdaje u formi rešenja.

Upravljač infrastrukture zaključuje ugovor o pravu službenosti prolaza na neodređeno vreme, a visina naknade se utvrđuje posebnim zakonom.

Ugovor o pravu službenosti prolaza zaključuje se između upravljača infrastrukture i upravljača komunalne infrastrukture u slučajevima izgradnje, rekonstrukcije, adaptacije i sanacije komunalne infrastrukture.

Ugovor o pravu službenosti prolaza zaključuje se između upravljača infrastrukture i upravljača industrijske železnice i industrijskog koloseka u slučajevima izgradnje i rekonstrukcije infrastrukture industrijske železnice i industrijskog koloseka.

U železničkom području u zoni građevinskih objekata kao što su železnički mostovi, vijadukti i tuneli na udaljenosti ne manjoj od 8 m od spoljne ivice nosača mosta, spoljne ivice portala tunela mogu se izuzetno graditi i objekti koji nisu u funkciji železničkog saobraćaja, a ispod donje ivice konstrukcije mosta i vijadukta moguća je izgradnja objekata ne bliže od 3 m, mereno od ivice konstrukcije, a na osnovu ispunjenih uslova i saglasnosti upravljača infrastrukture, koja se izdaje u formi rešenja.

U zaštitnom pružnom pojasu, na udaljenosti 50 m od ose krajnjeg koloseka, ili drugoj udaljenosti u skladu sa posebnim propisom, ne mogu se graditi objekti kao što su rudnici, kamenolomi u kojima se koriste eksplozivna sredstva, industrija hemijskih i eksplozivnih proizvoda, postrojenja i drugi slični objekti.

Protiv rešenja o odbijanju zahteva za izdavanje saglasnosti iz st. 1, 2. i 6. ovog člana investitor objekta može da podnese žalbu Ministarstvu.

Ministar bliže propisuje uslove i način za pribavljanje saglasnosti upravljača infrastrukture, sadržinu tehničke dokumentacije i aktivnosti koje investitor komunalne infrastrukture (vodovod, kanalizacija, gasovod, kablovi i sl.) treba da izvrši tokom pribavljanja saglasnosti upravljača infrastrukture, izgradnje i eksploatacije kroz pružni pojas.

Radnje ugrožavanja železničkog saobraćaja

Član 72

U pružnom pojasu zabranjeno je vršenje radnji kojima se ugrožava železnički saobraćaj, a naročito:

1) svako oštećivanje, uništavanje, uklanjanje ili oduzimanje elemenata ili delova elemenata železničke infrastrukture iz člana 4. stav 1. tač. 2)-9) ovog zakona, bez obzira na količinu i vrednost oštećenih, uništenih uklonjenih ili oduzetih elemenata infrastrukture;

2) nanošenje štete železničkim voznim sredstvima;

3) neovlašćeno otvaranje vrata i otvora na teretnim kolima i tovarnim jedinicama u toku prevoza;

4) uklanjanje sredstava koja obezbeđuju tovarne jedinice koje se prevoze železnicom od samopokretanja;

5) bacanje ili stavljanje bilo kakvog predmeta na železničku prugu;

6) bacanje bilo kakvog predmeta na železnička vozna sredstva ili vozila koja se prevoze vozom.

U dogovoru sa nadležnim državnim organima, upravljač infrastrukture preduzima adekvatne mere u okviru svojih nadležnosti u cilju obezbeđivanja i zaštite železničke infrastrukture i obezbeđivanja odvijanja železničkog saobraćaja.

Član 73

U infrastrukturnom pojasu zabranjeno je svako odlaganje otpada, smeća kao i izlivanje otpadnih voda.

U infrastrukturnom pojasu ne može se saditi visoko drveće koje svojom visinom može ugroziti železničku infrastrukturu, odnosno bezbednost železničkog saobraćaja, postavljati znakovi, izvori jake svetlosti ili bilo koji predmeti i sprave koje bojom, oblikom ili svetlošću smanjuju vidljivost železničkih signala ili koje mogu dovesti u zabunu radnike u vezi značenja signalnih znakova ili na drugi način ugroziti bezbednost železničkog saobraćaja.

Upravljač infrastrukture ovlašćen je da od vlasnika, odnosno držaoca zahteva hitno otklanjanje nepravilnosti iz st. 1. i 2. ovog člana i o tome odmah obaveštava Ministarstvo, odnosno republičkog inspektora za železnički saobraćaj radi preduzimanja zakonom propisanih mera.

Član 74

Privredna društva, pravna lica i preduzetnici koji vrše pošumljavanje goleti i uređenje bujica u zaštitnom pružnom pojasu i upravljač infrastrukture sporazumno utvrđuju učešće u troškovima pošumljavanja goleti i uređenja bujica i vododerina, imajući u vidu značaj i obim ovih radova za zaštitu železničke infrastrukture.

Član 75

Na mestima gde železnica prolazi kroz šumu ili pored šume, odnosno zemljišta zasađenog poljoprivrednim kulturama koje su lako zapaljive, upravljač infrastrukture je dužan da preduzme propisane mere za zaštitu od požara na železničkom području pruga, a železnički prevoznik mere zaštite od požara od železničkih vozila.

Korisnici, odnosno sopstvenici šuma i zemljišta iz stava 1. ovog člana, dužni su da u pojasu širine 10 m u šumama uredno uklanjaju drveće, rastinje i lišće, a u pojasu širine 5 m na drugom zemljištu blagovremeno uklanjaju sazrele poljoprivredne kulture i po potrebi preduzimaju druge mere zaštite od požara.

Širina pojasa iz stava 2. ovog člana računa se od spoljne ivice pružnog pojasa.

10. Gradska železnica

Član 76

Gradska železnica, odnosno laki šinski sistemi, metro i sl. uređuju se aktima jedinica lokalnih samouprava na kojima saobraćaju.

11. Industrijska železnica i industrijski kolosek

Član 77

Odredbе ovog zakona kojima se uređuje izgradnja, rekonstrukcija, održavanje i zaštita železničke infrastrukture shodno se primenjuju i na industrijsku železnicu i industrijske koloseke za sopstvene potrebe.

Industrijska železnica može biti priključena na železničku infrastrukturu upravljača infrastrukture.

Privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik može imati industrijski kolosek priključen na železničku infrastrukturu upravljača infrastrukture, kao i industrijske koloseke, postrojenja, uređaje i objekte na tim kolosecima, železnička vozna sredstva i druga sredstva izgrađena po posebnim tehničkim normativima i standardima.

Priključenje industrijskih železnica iz stava 2. ovog člana i industrijskih koloseka iz stava 3. ovog člana, održavanje odvojnih skretnica i postupak usaglašavanja predmeta radova uređuju ugovorom upravljač infrastrukture i privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koji je vlasnik, odnosno korisnik industrijske železnice, odnosno industrijskog koloseka.

Održavanje odvojnih skretnica vrši upravljač infrastrukture, a troškove održavanja snosi vlasnik, odnosno korisnik industrijske železnice, odnosno industrijskog koloseka.

Upravljač infrastrukture utvrđuje visinu troškova za održavanje odvojnih skretnica u skladu sa ugovorom iz stava 4. ovog člana.

Kod izgradnje novog, rekonstrukcije i dogradnje postojećeg industrijskog koloseka, vlasnik industrijskog koloseka i upravljač infrastrukture ugovorom o konstituisanju prava službenosti prolaza definišu uslove za izvođenje radova.

Vlasnik, odnosno korisnik industrijskog koloseka, dužan je da donese akt kojim se utvrđuje način za organizovanje i regulisanje manevarskog rada, održavanje i zaštitu industrijskog koloseka, lice odgovorno za sprovođenje akta, održavanje železničkih vozniha sredstava i drugih sredstava koja se koriste na industrijskom koloseku, po prethodno pribavljenoj saglasnosti Direkcije.

Vlasnik, odnosno korisnik industrijske železnice dužan je da donese akt o uslovima i načinu obavljanja prevoza na industrijskoj železnici i kojim određuje lice odgovorno za sprovođenje akta, po prethodno pribavljenoj saglasnosti Direkcije.

Izmena i dopune akta iz st. 8. i 9. ovog člana donose se po prethodno pribavljenoj saglasnosti Direkcije, a moraju se dostaviti Direkciji na saglasnost najkasnije 15 dana od dana nastanka promenjenih okolnosti u odnosu na važeći akt.

Direkcija propisuje sadržinu akta iz st. 8. i 9. ovog člana.

12. Koncesija i javno-privatno partnerstvo

Član 78

Koncesija i javno-privatno partnerstvo mogu se davati za izgradnju, rekonstrukciju i upravljanje železničkom infrastrukturom, u skladu sa propisima kojima se uređuju upravni ugovori, javno-privatno partnerstvo i koncesija.

IV PREVOZ U ŽELEZNIČKOM SAOBRAĆAJU

1. Opšti uslovi za obavljanje prevoza na javnoj železničkoj infrastrukturi

Član 79

Javni prevoz putnika i robe na javnoj železničkoj infrastrukturi obavlja železnički prevoznik koji ima licencu i sertifikat o bezbednosti za prevoz, izdate od Direkcije, odnosno nadležnog organa druge države na osnovu potvrđenog međunarodnog ugovora, i ugovor o korišćenju javne železničke infrastrukture.

Železnički prevoznik za sopstvene potrebe može obavljati prevoz na javnoj železničkoj infrastrukturi ako ima licencu za prevoz za sopstvene potrebe i ispunjava propisane uslove za bezbednost saobraćaja predviđene zakonom kojim se uređuje bezbednost u železničkom saobraćaju.

Upravljač infrastrukture može saobraćati na javnoj železničkoj infrastrukturi za potrebe obavljanja njegove delatnosti ako ima odobrenje koje izdaje Direkcija i ispunjava uslove propisane zakonom kojim se uređuje bezbednost u železničkom saobraćaju, a koji se odnose na prevoz za sopstvene potrebe.

Odobrenje iz stava 3. ovog člana Direkcija izdaje na zahtev upravljača infrastrukture koji pruži dokaz da ispunjava uslove koji se odnose na stručnost i pokriće za građansku odgovornost.

Na uslove iz stava 3. ovog člana shodno se primenjuju odredbe člana 81. ovog zakona koje se odnose na privredno društvo ili drugo pravno lice koje obavlja ili će obavljati železnički prevoz za sopstvene potrebe.

Na izdavanje, suspenziju i oduzimanje odobrenja iz stava 3. ovog člana shodno se primenjuju odredbe čl. 82-85. ovog zakona.

Poslovanje železničkih prevoznika u skladu sa komercijalnim načelima

Član 80

Železnički prevoznici koji pružaju usluge prevoza robe i putnika posluju prema tržišnim principima i upravljaju aktivnostima koje su pod odgovornošću njihovih upravnih organa, u interesu pružanja efikasnih i odgovarajućih usluga po najnižim troškovima za kvalitet usluge koji se traži.

Železničkim prevoznicima iz stava 1. ovog člana se upravlja u skladu sa načelima koja važe za komercijalna preduzeća, bez obzira na njihovu vlasničku strukturu, uključujući i izvršavanje obaveze javnog prevoza koju je ustanovio nadležni organ u skladu sa ovim zakonom.

Železnički prevoznici iz stava 1. ovog člana donose planove poslovanja, uključujući programe investiranja i finansiranja. Navedeni planovi se pripremaju tako da se ostvari finansijska ravnoteža preduzeća i tehnički, komercijalni, finansijski i drugi ciljevi upravljanja, uz navođenje načina za ostvarivanje tih ciljeva.

2. Licenciranje železničkih prevoznika

Član 81

Licenca se izdaje podnosiocu zahteva, privrednom društvu ili drugom pravnom licu čija je registrovana pretežna delatnost pružanje usluga železničkog prevoza robe i/ili putnika, kao i privrednom društvu ili drugom pravnom licu koje obavlja ili će obavljati železnički prevoz za sopstvene potrebe, osnovanom u Republici Srbiji, koji pruži dokaze o ispunjavanju uslova koji se odnose na dobar ugled, finansijsku sposobnost, stručnost i pokriće za građansku odgovornost, u skladu sa ovim zakonom.

Uslov koji se odnosi na dobar ugled podnosioc zahteva privredno društvo ili drugo pravno lice koje je registrovano za obavljanje delatnosti javnog prevoza robe i/ili putnika ispunjava ako:

- 1) podnosilac zahteva za izdavanje licence i lica ovlašćena za upravljanje nisu pravosnažno osuđivani za teška krivična dela, krivična dela protiv privrede i privredne presteupe;
- 2) podnosilac zahteva za izdavanje licence i lica ovlašćena za upravljanje nisu osuđivani za kažnjiva dela utvrđena propisima u oblasti železničkog transporta, radnih odnosa, bezbednosti i zdravlja na radu, kao i carinskim propisima, ako podnosilac zahteva traži da obavlja prekogranični prevoz robe, koji podleže carinskim procedurama;
- 3) nad podnosiocem zahteva za izdavanje licence nije pokrenut postupak stečaja ili likvidacije.

Uslov koji se odnosi na dobar ugled podnosilac zahteva privredno društvo ili drugo pravno lice koje obavlja ili će obavljati železnički prevoz za sopstvene potrebe ispunjava ako nad podnosiocem zahteva za izdavanje licence nije pokrenut postupak stečaja ili likvidacije.

Uslov koji se odnosi na finansijsku sposobnost podnosilac zahteva privredno društvo ili drugo pravno lice koje je registrovano za obavljanje delatnosti javnog prevoza robe i/ili putnika ispunjava ako je podnosilac zahteva finansijski sposoban da ispunjava svoje postojeće i potencijalne obaveze, koje su realno procenjene, za period od 12 meseci.

Radi utvrđivanja ispunjenosti uslova u pogledu finansijske sposobnosti, podnosilac zahteva iz stava 4. ovog člana dostavlja Direkciji uz zahtev informacije i dokaze o:

- 1) raspoloživim sredstvima, uključujući iznos sredstava na bankovnom računu, rezervisana sredstva za prekoračenja i zajmove;
- 2) novčanim sredstvima i osnovnim sredstvima koji su dostupni kao jemstvo;
- 3) obrtnim sredstvima;
- 4) relevantnim troškovima, uključujući troškove nabavke vozila, zemljišta, objekata, instalacija i voznog parka;
- 5) troškovima aktive podnosioca zahteva;
- 6) plaćanju poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje (u daljem tekstu: doprinosa).

Uslov iz stava 4. ovog člana ne smatra se ispunjenim ako podnosilac zahteva neredovno uplaćuje dospele poreze i doprinose.

Uslov koji se odnosi na finansijsku sposobnost podnosilac zahteva privredno društvo ili drugo pravno lice koje obavlja ili će obavljati železnički prevoz za sopstvene potrebe ispunjava ako redovno uplaćuje dospele poreze i doprinose.

Uslov koji se odnosi na stručnost podnosilac zahteva ispunjava ako ima ili će u trenutku kada bude započeo sa radom imati uspostavljenu unutrašnju organizaciju i rukovodstvo koje poseduje odgovarajuće znanje i iskustvo neophodno da na bezbedan i pouzdan način obavlja operativnu kontrolu i nadzor nad obavljanjem delatnosti koje su navedene u licenci.

Uslov koji se odnosi na pokriće za građansku odgovornost podnosilac zahteva privredno društvo ili drugo pravno lice koje je registrovano za obavljanje delatnosti javnog prevoza robe i/ili putnika ispunjava ako je adekvatno osiguran ili poseduje odgovarajuće garancije po tržišnim uslovima za pokriće, u skladu sa važećim zakonskim propisima i potvrđenim međunarodnim ugovorima, za svoju odgovornost u slučaju udesa, posebno kada se radi o putnicima, prtljagu, robi, poštanskim pošiljkama ili trećim licima.

Uslov koji se odnosi na pokriće za građansku odgovornost podnosilac zahteva privredno društvo ili drugo pravno lice koje obavlja ili će obavljati železnički prevoz za sopstvene potrebe ispunjava ako je adekvatno osiguran ili poseduje odgovarajuće garancije po tržišnim uslovima za pokriće, u skladu sa važećim zakonskim propisima i potvrđenim međunarodnim ugovorima, za svoju odgovornost u slučaju udesa, posebno kada se radi o trećim licima.

Prilikom ocene o ispunjenosti uslova iz st. 9. i 10. ovog člana mogu se uzeti u obzir specifični detalji i stepen rizika različitih vrsta prevoza, naročito prevoza za svrhe kulture ili baštine.

Ne može se zahtevati da pokriće iz st. 9. i 10. ovog člana proizvede dejstvo pre nego što podnosilac zahteva započne obavljanje prevoza.

Podnosilac zahteva iz stava 1. ovog člana dužan je da u zahtevu naznači planirani dan otpočinjanja vršenja prevoza robe i/ili putnika, odnosno prevoza za sopstvene potrebe, koji mora biti u periodu do šest meseci od dana podnošenja zahteva. Podnosilac zahteva koji će obavljati prevoz samo sa vučom dužan je da to izričito navede u zahtevu.

Direkcija izdaje licencu:

- 1) za prevoz robe i/ili putnika;
- 2) za prevoz za sopstvene potrebe.

Licencu izdaje Direkcija u formi rešenja i na obrascu licence.

Za svaku izdatu licencu Direkcija sačinjava dokument koji sadrži informacije o izdatoj licenci.

Obrazac licence iz stava 15. ovog člana i sadržinu i formu dokumenta iz stava 16. ovog člana propisuje Direkcija.

Direkcija bliže uređuje način dokazivanja ispunjenosti uslova za izdavanje licence, posebno iznos minimalnog pokrića iz st. 9. i 10. ovog člana i minimalne iznose i iznose relevantne za utvrđivanje ispunjavanja uslova iz stava 4. ovog člana.

Član 82

Licencu je Direkcija dužna da izda ako su ispunjeni uslovi iz člana 81. stav 1. ovog zakona, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahteva.

Licenca se izdaje na neodređeno vreme, dok železnički prevoznik ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom i neprenosiva je.

Izdavanje licence nije uslovljeno posedovanjem sertifikata o bezbednosti za prevoz, koje izdaje Direkcija u skladu sa zakonom kojim se uređuje bezbednost u železničkom saobraćaju.

Rešenje o odbijanju izdavanja licence konačno je u upravnom postupku i protiv njega se može pokrenuti spor pred Upravnim sudom.

O izdatim licencama Direkcija vodi evidenciju.

Član 83

Direkcija proverava svakih 12 meseci da li železnički prevoznik, ispunjava uslove iz člana 81. stav 1. ovog zakona.

Ako postoji ozbiljna sumnja da železnički prevoznik ispunjava uslove iz člana 81. stav 1. ovog zakona, Direkcija može u svako doba da proveri da li železnički prevoznik i dalje ispunjava uslove za izdavanje licence.

Ako se prilikom provere iz st. 1. i 2. ovog člana utvrdi da neki od uslova iz člana 81. stav 1. ovog zakona nije ispunjen, Direkcija će rešenjem suspendovati ili oduzeti licencu.

U slučaju kada je licenca suspendovana ili oduzeta zbog neispunjavanja uslova koji se odnosi na finansijsku sposobnost iz člana 81. stav 4. ovog zakona, Direkcija može izdati privremenu licencu, do reorganizacije železničkog prevoznika pod uslovom da bezbednost nije ugrožena. Privremena licenca se izdaje na period koji ne može biti duži od šest meseci od dana izdavanja.

Ako železnički prevoznik ne obavlja prevoz u periodu od šest meseci neprekidno ili kada ne otpočne sa obavljanjem prevoza u periodu od šest meseci od dana izdavanja licence, Direkcija može rešenjem oduzeti licencu ili je suspendovati dok se ne steknu uslovi da se nastavi obavljanje prevoza za koji je izdata licenca.

Podnosilac zahteva za izdavanje licence može tražiti da se odredi duži rok za otpočinjanje obavljanja prevoza, uzimajući u obzir posebnu prirodu usluga koje će pružati.

Imalac licence je dužan da obavesti Direkciju o izvršenim statusnim promenama, promeni pravne forme ili reorganizaciji u roku od 30 dana od dana nastale promene. Direkcija može rešenjem odlučiti da je to lice dužno da ponovo podnese zahtev za dobijanje licence.

Lice iz stava 7. ovog člana može nastaviti sa obavljanjem prevoza, osim ako Direkcija ne oceni da je bezbednost u železničkom saobraćaju ugrožena, u kom slučaju mu Direkcija rešenjem oduzima licencu.

Ako je usled statusnih promena, promene pravne forme ili reorganizacije železnički prevoznik brisan iz registra privrednih subjekata, ili je na drugi način prestao da postoji, licenca prestaje da važi po sili zakona.

U slučaju kada imalac licence namerava da značajno izmeni ili proširi delatnost, dužan je da dostavi Direkciji zahtev za proveru ispunjenosti uslova iz člana 81. ovog zakona.

Direkcija rešenjem oduzima licencu železničkom prevozniku protiv koga je pokrenut stečajni ili postupak likvidacije, osim ako železnički prevoznik u razumnom vremenskom periodu dostavi dokaze o zadovoljavajućem finansijskom restrukturiranju.

Direkcija rešenjem suspenduje licencu ako je istekao period pokrića za građansku odgovornost.

Uz rešenje doneto na osnovu ovog člana Direkcija će sačiniti novi dokument sa ažuriranim informacijama o izdatoj licenci.

Rešenje Direkcije iz ovog člana je konačno u upravnom postupku i protiv njega se može pokrenuti spor pred Upravnim sudom.

Imalac licence dužan je da Direkciji, na njen zahtev, dostavi podatke o ispunjenosti uslova za izdavanje licence, kao i da bez odlaganja obavesti Direkciju o svim promenama koje nastanu u vezi sa tim uslovima.

Sadržinu licence, način provere ispunjenosti propisanih uslova i obaveze prevoznika u pogledu dostavljanja dokumentacije za potrebe periodične provere finansijskog poslovanja i ispunjenosti drugih uslova, bliže uređuje Direkcija.

Član 84

Za izdavanje licence plaća se taksa i prihod je budžeta Republike Srbije.

Visina takse iz stava 1. ovog člana utvrđuje se zakonom kojim se uređuju republičke administrativne takse.

Član 85

Železnički prevoznik, kome je suspendovana ili oduzeta licenca, ne može obavljati prevoz putnika i robe u železničkom saobraćaju, kao ni prevoz za sopstvene potrebe, osim u slučaju iz člana 83. stav 8. ovog zakona.

3. Pružanje usluga prevoza putnika

Član 86

Javni prevoz putnika koji se obavlja po objavljenom redu vožnje, može biti:

1) gradski prevoz - na teritoriji jedinice lokalne samouprave;

- 2) prigradski prevoz - na širem području jedinice lokalne samouprave ako ga čine ustaljeni dnevni tokovi putnika;
- 3) regionalni prevoz - na području jednog regiona, odnosno teritoriji autonomne pokrajine;
- 4) daljinski prevoz - između dve jedinice lokalne samouprave na dužim rastojanjima;
- 5) međunarodni prevoz - između dve ili više država.

Član 87

Ulazak i izlazak putnika vrši se na železničkim stanicama i drugim službenim mestima koji su uneti u red vožnje voza, a ulazak i izlazak lica u prevozu za sopstvene potrebe vrši se na mestima koja su za to određena.

Član 88

U vučnom vozilu voza kojim se obavlja prevoz moraju se, za sve vreme prevoza, nalaziti dokumenta propisana zakonom kojim se uređuje bezbednost u železničkom saobraćaju.

U vučnom vozilu voza kojim se obavlja javni prevoz robe, mora se za sve vreme prevoza, nalaziti i tovarni list ili ispis elektronskog tovarnog lista, odnosno drugi dokument koji sadrži sve podatke kao i tovarni list.

U vučnom vozilu voza kojim se obavlja prevoz za sopstvene potrebe, mora se za sve vreme prevoza, nalaziti i:

- 1) spisak radnika i drugih lica overen od strane imaoca železničkih voznih sredstava ili drugi dokaz o pravu tih radnika i lica na prevoz;
- 2) dokument iz koga se može utvrditi vlasnik i vrsta robe koje se prevoze.

Član 89

U obavljanju prevoza za sopstvene potrebe železnički prevoznik za sopstvene potrebe može da vrši železnički prevoz koji je u funkciji obavljanja delatnosti za koju je registrovan.

Član 90

U vanrednim situacijama Vlada može odrediti mere kojima se obezbeđuje funkcionisanje železničkog saobraćaja u nastalim okolnostima i kojih je dužan da se pridržava železnički prevoznik i upravljač infrastrukture.

V PRAVA PUTNIKA

Lična bezbednost putnika

Član 91

U dogovoru sa nadležnim državnim organima železnički prevoznici, upravljač infrastrukture i upravljači stanica preduzimaju adekvatne mere u okviru svojih nadležnosti i prilagođavaju ih propisanom nivou obezbeđivanja da bi obezbedili ličnu bezbednost putnika na železničkim stanicama i u vozu kao i upravljanje rizikom.

Oni saraduju i razmenjuju informacije o najboljim praksama u pogledu prevencije aktivnosti, za koje se očekuje da mogu ugroziti nivo bezbednosti.

Nedopuštenost odricanja i propisivanja ograničenja

Član 92

Obaveze prema putnicima propisane ovim zakonom ne mogu se ograničiti niti je moguće odreći ih se, naročito odstupanjem ili restriktivnom klauzulom u ugovoru o prevozu.

Železnički prevoznici putnicima mogu ponuditi povoljnije uslove prevoza u odnosu na prava utvrđena ovim zakonom.

Standardi kvaliteta usluga

Član 93

Železnički prevoznici utvrđuju standarde kvaliteta usluga prevoza putnika i sprovode sistem upravljanja kvalitetom sa ciljem održanja kvaliteta usluga.

Minimum standarda kvaliteta usluga naročito obuhvata:

- 1) informacije i karte;
- 2) tačnost usluga, i opšte principe rešavanja poremećaja u pružanju usluga;
- 3) ukidanje usluga;

- 4) čistoću voznih sredstava (kvalitet vazduha u vagonima, higijena sanitarnih prostorija u vagonima, itd.);
- 5) anketu o zadovoljstvu korisnika;
- 6) postupanje po pritužbama;
- 7) pružanje pomoći osobama sa invaliditetom i osobama sa smanjenom pokretljivošću.

Železnički prevoznici prate svoj učinak u pogledu standarda kvaliteta usluga i svake godine na svojoj internet stranici objavljuju izveštaj o učinku u pogledu kvaliteta usluga.

Obaveza pružanja informacija o prekidu usluge

Član 94

Železnički prevoznici ili, kada je primenljivo, nadležni organi odgovorni za ugovor o obavezi javnog prevoza moraju objaviti odgovarajućim sredstvima, a pre same primene, odluke o prekidu usluga.

Informacije o putovanju

Član 95

Železnički prevoznici i prodavci karata koji nude ugovore o prevozu putnika u ime jednog ili više železničkih prevoznika pružaju putnicima, prema zahtevu, najmanje informaciju o putovanju, pre i u toku putovanja u regionalnom, daljinskom i međunarodnom prevozu, za koje železnički prevoznik nudi ugovor o prevozu:

1) pre putovanja:

- (1) opšti uslovi ugovora,
- (2) red vožnje i uslovi najbržeg putovanja,
- (3) red vožnje i uslovi najjeftinijih cena karata,
- (4) pristupačnost, uslovi pristupa i postojanje prostorija u vozu namenjenih osobama sa invaliditetom i osobama sa smanjenom pokretljivošću,
- (5) pristupačnost i uslovi pristupa za bicikl,
- (6) raspoloživost sedišta u vagonima, prvog i drugoj klasi kao i kušet-kolima i spavaćim kolima,
- (7) aktivnosti koje mogu dovesti do ometanja ili kašnjenja usluge,
- (8) raspoloživost usluga u vozu,
- (9) procedure za podnošenje zahteva za povraćaj izgubljenog prtljaga,
- (10) procedure za podnošenje pritužbi;

2) tokom putovanja:

- (1) usluge u vozu,
- (2) sledeća stanica,
- (3) kašnjenja,
- (4) glavne vezne usluge,
- (5) pitanja bezbednosti i sigurnosti.

Prodavci karata koji nude ugovore o prevozu za svoj račun, i organizatori putovanja, pružaju ove informacije kada god je to moguće.

Informacije iz stava 1. ovog člana pružaju se u najprikladnijem obliku. Naročita pažnja se posvećuje u ovom smislu potrebama osoba sa slušnim odnosno vizuelnim oštećenjima.

Radi pružanja informacija i izdavanja karata železnički prevoznik i prodavac karata moraju koristiti KSIRŽP, uspostavljen u skladu sa tehničkim specifikacijama koje se utvrđuju u skladu sa zakonom kojim se uređuje interoperabilnost železničkog sistema.

Kašnjenje u smislu ovog člana je vremenska razlika između vremena predviđenog dolaska putnika u skladu sa objavljenim redom vožnje i vremena njihovog stvarnog ili očekivanog dolaska.

Raspoloživost karata

Član 96

Železnički prevoznici izdaju, gde je moguće, karte, jedinstvene karte i rezervacije putnicima na najmanje od navedenih načina prodaje:

- 1) na blagajnama za prodaju karata ili prodajnim automatima;
- 2) telefonom, preko interneta ili neke druge široko dostupne informacione tehnologije;
- 3) u vozu.

Bez uticaja na st. 3. i 4. ovog člana, železnički prevoznici izdaju karte za pružanje usluga u skladu sa ugovorom o obavezi javnog prevoza na najmanje jedan od navedenih načina prodaje:

- 1) na blagajnama za prodaju karata ili prodajnim automatima;
- 2) u vozu.

Železnički prevoznici moraju ponuditi mogućnost kupovine karata za njihove usluge u vozu, osim kada je ovo ograničeno ili onemogućeno iz razloga bezbednosti ili politike borbe protiv zloupotrebe ili obaveznog posedovanja rezervacije ili opravdanih poslovnih razloga.

Kada na stanici polaska ne postoji blagajna za prodaju karata ili prodajni automat, putnici na stanici moraju biti obavešteni o:

- 1) mogućnosti za kupovinu karata telefonom ili preko Interneta ili u vozu, kao i o procedurama za takvu kupovinu;
- 2) najbližoj železničkoj stanici ili mestu na kojem postoji blagajna za prodaju karata odnosno prodajni automat.

Prevoz bicikala vozom

Član 97

Železnički prevoznici omogućavaju putnicima da u voz za prevoz putnika unesu bicikl, kada je prikladno, za određenu novčanu naknadu, ako se njima jednostavno rukuje, ako ovo ne utiče nepovoljno na konkretnu železničku uslugu, i ako to dozvoljavaju železnička vozna sredstva.

Osporavanje odgovornosti

Član 98

Železnički prevoznik i u situaciji kada ospori svoju odgovornost za fizičku povredu putnika, dužan je da učini razuman napor da pomogne putniku u potraživanju naknade štete od trećeg lica.

Pravo na prevoz

Član 99

Železnički prevoznici i upravljači stanica, uz aktivno učešće reprezentativnih organizacija osoba sa invaliditetom i osoba sa smanjenom pokretljivošću utvrđuju ili uvode nediskriminativna pravila pristupa u svrhu prevoza osoba sa invaliditetom i osoba sa smanjenom pokretljivošću.

Rezervacije i karte se prodaju osobama sa invaliditetom i osobama sa smanjenom pokretljivošću bez dodatnih troškova.

Železnički prevoznik, prodavac karata ili organizator putovanja ne mogu odbiti prihvatanje rezervacije, ili izdavanje karte, osobi sa invaliditetom ili osobi sa smanjenom pokretljivošću, ili zahtevati da ova osoba bude u pratnji druge osobe, sve dok to nije neophodno u skladu sa pravilima pristupa iz stava 1. ovog člana.

Informacije osobama sa invaliditetom i osobama sa smanjenom pokretljivošću

Član 100

Po zahtevu, železnički prevoznik, prodavac karata ili organizator putovanja pružaju osobama sa invaliditetom i osobama sa smanjenom pokretljivošću informacije o pristupačnosti železničkih usluga i o uslovima pristupa voznim sredstvima u skladu sa pravilima pristupa iz člana 99. stav 1. ovog zakona i informišu osobe sa invaliditetom i osobe sa smanjenom pokretljivošću o raspoloživom prostoru u vozu.

Reklamacije

Član 101

Železnički prevoznici moraju uspostaviti mehanizam za delovanje po osnovu reklamacija u vezi sa pravima putnika propisanih ovim zakonom. Železnički prevoznici su dužni da na svojoj internet stranici i na drugi odgovarajući način učine putnicima široko dostupne kontakt informacije i radni jezik u vezi sa podnošenjem reklamacija.

Železnički prevoznik je dužan da u roku od 30 dana dostavi obrazložen odgovor ili, u opravdanim slučajevima, da informiše putnika do kog datuma u periodu do tri meseca od dana prijema reklamacije putnik može očekivati odgovor.

Železnički prevoznik objavljuje na svojoj internet stranici godišnju informaciju o broju i kategoriji primljenih reklamacija u vezi sa pravima putnika propisanim ovim zakonom.

Informisanje putnika o njihovim pravima

Član 102

Pri prodaji karata za putovanje železnicom, osim u gradskom i prigradskom saobraćaju, železnički prevoznici, upravljači stanica i organizatori putovanja informišu putnike o njihovim pravima iz čl. 93-101. ovog zakona, kao i o kontakt informacijama Direkcije.

Pravo na podnošenje pritužbe

Član 103

Putnici koji smatraju da im je uskraćeno pravo utvrđeno čl. 93-102. ovog zakona mogu podneti pritužbu Direkciji.

VI KOMBINOVANI TRANSPORT

Član 104

Kombinovani transport, u smislu ovog zakona, obuhvata prevoz tovarne jedinice (kontener ili izmenjivi transportni sud) ili drumskog vozila kod koga se veći deo prevoznog puta obavlja železnicom, a početni i završni deo prevoznog puta drumskim transportom na što je moguće kraćim rastojanjima.

Član 105

Kombinovani transport može biti:

- 1) kombinovani transport sa pratnjom koji se odnosi na transport drumskog vozila železnicom sa pratnjom vozača;
- 2) kombinovani transport bez pratnje koji se odnosi na transport drumskog vozila ili tovarne jedinice železnicom bez pratnje vozača.

Član 106

Tovarne jedinice ili drumska vozila natovareni na železnička vozna sredstva, koja prekoračuju propisane dimenzije mogu se prevoziti pod uslovima koje utvrđuje upravljač infrastrukture.

Član 107

Da bi se kombinovani transport odvijao potrebno je da tovarne jedinice, drumska vozila i železnička vozna sredstva koja učestvuju u kombinovanom transportu ispunjavaju tehničke i tehnološke uslove i standarde propisane za tu vrstu transporta.

Tovarne jedinice koje se transportuju na železničkim voznim sredstvima moraju biti na određeni način označene.

Železnička vozna sredstva koja transportuju tovarne jedinice moraju biti specijalizovana za kombinovani transport i na određeni način označena.

Železnička infrastruktura na kojoj se odvija kombinovani transport mora ispunjavati posebne tehničko-tehnološke uslove i na određeni način biti označena.

Ministar propisuje vrste, način označavanja i bliže tehničke uslove koje moraju da ispune tovarne jedinice, železnička vozna sredstva i železnička infrastruktura u obavljanju kombinovanog transporta.

Član 108

Vlada bliže uređuje odvijanje kombinovanog transporta do i od terminala za kombinovani transport koji se nalazi na železničkoj mreži i određuje dokumente koje drumski prevoznik treba da poseduje u obavljanju tog vida transporta.

Član 109

U cilju unapređenja kombinovanog transporta, Vlada bliže uređuje državnu pomoć i stimulativne mere, u skladu sa propisima koji uređuju ovu oblast.

VII PREVOZ OD OPŠTEG INTERESA U ŽELEZNIČKOM SAOBRAĆAJU

Član 110

Prevoz od opšteg interesa u železničkom saobraćaju je gradski, prigradski, regionalni i daljinski prevoz putnika.

Član 111

Vlada, nadležni organ autonomne pokrajine, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave (u daljem tekstu: nadležni organ), može, u cilju obezbeđivanja prevoza od opšteg interesa, utvrditi železničkom prevozniku obavezu javnog prevoza.

Kriterijumi za utvrđivanje obaveze javnog prevoza su:

- 1) postojanje opšteg interesa;
- 2) dostupnost drugih vrsta prevoza;
- 3) troškovi zamene prevoza u železničkom saobraćaju drugim vidom prevoza;
- 4) kvalitativne i kvantitativne mogućnosti železničkog prevoznika.

Član 112

Prava, obaveze i odgovornosti železničkog prevoznika i nadležnog organa u vezi sa obavezom javnog prevoza uređuju se upravnim ugovorom o obavezi javnog prevoza, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuju upravni ugovori.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, obaveze javnog prevoza koje za cilj imaju određivanje maksimalnih tarifa za sve putnike ili za određene kategorije putnika takođe mogu biti uređene opštim pravilima.

Nadležni organ pruža železničkom prevozniku nadoknadu za obavezu javnog prevoza u iznosu neto finansijskog rezultata, pozitivnog ili negativnog, za nastale troškove i ostvarene prihode u skladu sa tarifnim obavezama ustanovljenim opštim pravilima na način koji onemogućuje isplatu previsoke nadoknade za obavezu javnog prevoza. Nadležni organ zadržava pravo da obaveze javnog prevoza za koje su određene maksimalne tarife uključi u ugovore o tim obavezama.

Nadoknade za obaveze javnog prevoza po zaključenim ugovorima o obavezi javnog prevoza ili sa opštim pravilima, moraju se obračunavati u skladu sa pravilima o obračunavanju nadoknade za obavezu javnog prevoza koje propisuje Vlada.

Član 113

Ugovor o obavezi javnog prevoza i opšta pravila sadrže naročito odredbe kojima se:

- 1) jasno utvrđuju obaveze železničkog prevoznika koje se odnose na obavezu javnog prevoza, kao i relacije na koje se ta obaveza odnosi;
- 2) utvrđuju parametri na osnovu kojih se izračunava iznos nadoknade za obavezu javnog prevoza, kao i priroda i obim eventualno dodeljenih isključivih prava, na način koji onemogućuje isplatu previsoke nadoknade za obavezu javnog prevoza, odnosno tako da se onemogućuje da iznos te nadoknade premaši iznos potreban da se pokriju neto finansijski rezultati učinjenih troškova i ostvarenih prihoda vršenjem obaveze javnog prevoza, uzimajući u obzir deo prihoda koji zadržava železnički prevoznik i primerenu dobit;
- 3) uređuje podela troškova vezanih za obavezu javnog prevoza. Ovi troškovi posebno mogu uključivati troškove za osoblje, energiju, cene pristupa i cene usluga iz člana 15. ovog zakona, održavanje i popravku voznih sredstava i instalacije neophodne za obavezu javnog prevoza, fiksne troškove i odgovarajući povraćaj kapitala;
- 4) uređuje podela prihoda od prodaje karata, odnosno koji prihod železnički prevoznik može zadržati, isplatiti ga nadležnom organu, ili se može podeliti između njih;
- 5) određuje trajanje ugovora o obavezi javnog prevoza;
- 6) utvrđuju zahtevi kvaliteta uključujući obezbeđivanje pristupačnog prelaza za putnike sa invaliditetom, ako nadležni organ, u skladu sa zakonom, zahteva od železničkog prevoznika da poštuje određene zahteve kvaliteta;
- 7) utvrđuje nivo kvaliteta usluge koju obezbeđuje železnički prevoznik (kontinuitet, redovitost, pouzdanost, kapaciteti, pristupačnost za putnike sa invaliditetom, minimalni standardi kvaliteta izvršenja obaveze javnog prevoza - informisanje, raspoloživost i izdavanje voznih karata i sl.);
- 8) utvrđuju pokazatelji za ocenu kvaliteta ugovorene obaveze javnog prevoza, sa obrascima tabela koje popunjava železnički prevoznik i dostavlja nadležnom organu;
- 9) utvrđuje obaveza železničkog prevoznika da izveštava nadležni organ o realizaciji ugovornih obaveza, uključujući način i dinamiku izveštavanja, uz propisane obrasce izveštaja koje železnički prevoznik dostavlja nadležnom organu;
- 10) utvrđuju posledice neizvršavanja ili neurednog izvršavanja ugovornih obaveza;
- 11) utvrđuje postupak izmene ugovora.

Isključivo pravo u smislu ovog člana je pravo kojim se železnički prevoznik ovlašćuje da pruža određene usluge javnog prevoza putnika železnicom na određenoj trasi voza ili mreži ili na određenom području, uz isključivanje svih drugih železničkih prevoznika.

Član 114

Ugovor o obavezi javnog prevoza može se dodeliti:

1) na osnovu odluke nadležnog organa o neposrednom dodeljivanju ugovora o obavezi javnog prevoza;

2) na osnovu javnog konkursa, otvorenog za sve železničke prevoznike.

U slučaju dodele ugovora iz stava 1. tačka 1) ovog člana, ugovor o obavezi javnog prevoza ne može trajati duže od deset godina, a u slučaju dodele ugovora iz stava 1. tačka 2) ovog člana, ugovor o obavezi javnog prevoza ne može trajati duže od 15 godina.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, trajanje ugovora o obavezi javnog prevoza, imajući u vidu uslove amortizacije sredstava, po potrebi se može produžiti za najviše polovinu trajanja ugovora iz stava 2. ovog člana, ako železnički prevoznik obezbeđuje sredstva koja čine značajan deo ukupnih sredstava potrebnih za izvršenje obaveze javnog prevoza obuhvaćenih ugovorom o obavezi javnog prevoza i povezana su prvenstveno sa uslugama prevoza putnika koje su obuhvaćene ugovorom o obavezi javnog prevoza.

Ako je to opravdano amortizacijom kapitala u vezi sa izuzetnim investicijama u železničku infrastrukturu i vozna sredstva i ako je ugovor dodeljen u konkurentskom tenderskom postupku, ugovor o javnom prevozu može trajati i duže.

Postupak i način dodele ugovora o obavezi javnog prevoza na osnovu javnog konkursa

Član 115

Javni konkurs za dodelu ugovora o obavezi javnog prevoza sprovodi nadležni organ iz člana 111. ovog zakona uz poštovanje načela transparentnosti i nediskriminacije.

Nadležni organ je obavezan da čuva poverljivost svih tehničkih, ekonomskih, finansijskih i drugih podataka iz dostavljene ponude.

Ako nije drugačije predviđeno zakonom ili sudskom odlukom ili konkursnom dokumentacijom, nijedna strana u pregovorima ne može trećem licu otkriti tehničke, cenovne ili druge elemente u vezi sa razgovorima, komunikacijom ili pregovorima bez saglasnosti druge strane.

Na tajnost dokumentacije u postupcima dodele ugovora o obavezi javnog prevoza primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju javne nabavke.

Nadležni organi su dužni da najkasnije godinu dana pre objavljivanja poziva za podnošenje ponuda ili godinu dana pre neposredne dodele, u "Službenom glasniku Republike Srbije" budu objavljene najmanje sledeće informacije:

1) naziv i adresa nadležnog organa;

2) predviđeni način dodeljivanja;

3) usluge i područja koja mogu biti obuhvaćena dodelom.

Nadležni organi mogu odlučiti da ove informacije ne objave ako se ugovor o obavezi javnog prevoza odnosi na pružanje usluga javnog prevoza putnika u obimu do 50.000 km.

Ako posle objavljivanja dođe do izmene informacija, nadležni organ će bez odlaganja objaviti ispravku. Takva ispravka ne dovodi u pitanje utvrđeni dan direktne dodele ili poziva za učešće na tenderu.

Nadležni organi mogu zahtevati da izabrani operater javnog prevoza osoblju koje je prethodno bilo angažovano na pružanju usluga dodeli sva prava koja bi im bila na raspolaganju da je došlo do promene poslodavca u smislu zakona kojim se uređuje oblast rada. Ako nadležni organi od operatora javnog prevoza zahtevaju da poštuje određene socijalne standarde, ti standardi će biti sadržani u konkursnoj dokumentaciji i u ugovorima o obavezi javnog prevoza, kao i spisak osoblja na koje se takvi zahtevi odnose, uz transparentan prikaz svih detalja koji se tiču njihovih ugovornih prava i uslova pod kojima se smatra da su zaposleni povezani sa uslugama.

Ako nadležni organi zahtevaju od operatora javnog prevoza da poštuje određene standarde kvaliteta, ovi standardi se uključuju u konkursnu dokumentaciju i u ugovore o obavezi javnog prevoza.

Konkursna dokumentacija i ugovori o obavezi javnog prevoza na transparentan način utvrđuju da li i u kom obimu postoji mogućnost zaključenja podugovora. U slučaju podugovaranja, operator kojem je u skladu sa ovim zakonom povereno vršenje usluga javnog prevoza putnika dužan je da sam pruža veći deo tih usluga. Ugovor o obavezi javnog prevoza utvrđuje uslove podugovaranja u skladu sa zakonom kojim se uređuju javne nabavke.

Na postupak i način dodele ugovora o obavezi javnog prevoza na osnovu javnog konkursa, u delu koji nije uređen ovim zakonom, shodno se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuju javne nabavke.

Član 116

Nadležni organ jednom godišnje objavljuje na svojoj internet stranici izveštaj o utvrđenim obavezama javnog prevoza, izabranim železničkim prevoznicima i isplatama nadoknada za obavezu javnog prevoza i isključivim pravima dodeljenim izabranim železničkim prevoznicima na ime te nadoknade.

Ovaj izveštaj omogućuje praćenje i ocenjivanje uspešnosti, kvaliteta i finansiranja obaveze javnog prevoza i, ako je to primereno, pruža informacije o prirodi i obimu dodeljenih isključivih prava.

U slučaju direktne dodele ugovora o obavezi javnog prevoza, nadležni organ će objaviti sledeće informacije u roku od jedne godine od dodele: ime ugovarača, njegovu vlasničku strukturu i, ako je potrebno, ime jednog ili više lica koja vrše kontrolu; trajanje ugovora o javnim uslugama; opis usluga prevoza koje se pružaju; opis parametara finansijske nadoknade za obavezu javnog prevoza; ciljni kvalitet, kao što su tačnost i pouzdanost i predviđene nagrade i kaznene mere; uslove koji se odnose na neophodna sredstva.

Na zahtev zainteresovanih lica, nadležni organ dostavlja informaciju o razlozima na kojima se zasniva odluka o neposrednoj dodeli ugovora o javnom prevozu.

Član 117

Sredstva za nadoknadu obaveze javnog prevoza iz člana 111. ovog zakona prevoznicima obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije, u budžetu autonomne pokrajine, odnosno u budžetu jedinice lokalne samouprave.

U slučaju zaključivanja višegodišnjeg ugovora o obavezi javnog prevoza, po usvajanju zakona kojim se utvrđuje budžet Republike Srbije, odnosno odluke kojom se utvrđuje budžet autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave zaključuje se aneks tog ugovora, kojim se opredeljuje obim sredstava na godišnjem nivou za nadoknadu obaveze javnog prevoza za svaku budžetsku godinu.

Za sredstva iz stava 1. ovog člana železnički prevoznik dužan je da vodi posebnu računovodstvenu evidenciju.

VIII DIREKCIJA ZA ŽELEZNICE

1. Status i poslovi Direkcije

Član 118

Direkcija, kao posebna organizacija, obavlja poslove državne uprave u oblasti železnice utvrđene ovim zakonom, kao i zakonima kojima se uređuju bezbednost u železničkom saobraćaju, interoperabilnost železničkog sistema i žičare za prevoz lica.

Sedište Direkcije je u Beogradu.

Direkcija ima status pravnog lica.

Direktor Direkcije

Član 119

Za direktora Direkcije postavlja se lice koje je nezavisno od bilo kojih interesa na tržištu koji se odnose na sektor železnice i nema nikakvog interesa u poslovnim odnosima sa bilo kojim od preduzeća ili subjekata koji su predmet regulisanja.

Za direktora Direkcije ne može se postaviti lice koje je u prethodnoj godini imalo neposrednu ili posrednu vezu sa preduzećima ili telima koja su predmet regulisanja.

Direktor Direkcije najmanje dve godine po razrešenju sa dužnosti ne može biti angažovan po bilo kom osnovu na stručnim ili upravljačkim poslovima u preduzećima ili telima koja su predmet regulisanja.

Nadležnosti Direkcije

Član 120

Direkcija obavlja poslove:

- 1) u oblasti regulisanja tržišta železničkih usluga;
- 2) u oblasti licenciranja železničkih prevoznika;
- 3) u oblasti prava putnika;
- 4) u oblasti bezbednosti u železničkom saobraćaju i interoperabilnosti železničkog sistema;
- 5) u oblasti žičara;
- 6) ostvarivanja međunarodne saradnje u okviru svoje nadležnosti;
- 7) obavlja i druge poslove u skladu sa ovim zakonom i zakonima kojima se uređuju oblasti bezbednosti u železničkom saobraćaju, interoperabilnosti železničkog sistema i žičara za prevoz lica.

Nadležnost Direkcije u oblasti regulisanja tržišta železničkih usluga

Član 121

Direkcija odlučuje po Zahtevima koje mogu podneti podnosioci zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture, odnosno podnosioci zahteva za pristup i pružanje usluga u uslužnom objektu, koji smatraju da su nepravedno tretirani, diskriminisani

ili na bilo koji drugi način oštećeni, a naročito protiv odluka koje je doneo upravljač infrastrukture ili, tamo gde je odgovarajuće, železnički prevoznik ili operator uslužnog objekta, a koji se tiču:

- 1) Izjave o mreži u nacrtu i krajnjem obliku;
- 2) kriterijuma koje one sadrže;
- 3) postupka dodele i rezultata tog postupka;
- 4) sistema obračuna i naplate cena;
- 5) visine i/ili strukture cena pristupa koje je u obavezi, ili može biti u obavezi da plati;
- 6) Informacije o uslužnom objektu;
- 7) primene odredaba člana 13. ovog zakona, a posebno pristupa i naplate usluga.

Zahtev iz stava 1. ovog člana Direkciji mogu podneti i železnički prevoznici koje su angažovali podnosioci zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture koji nisu železnički prevoznici.

Zahtev iz stava 1. tač. 1), 2), 4), 5) i 6) ovog člana Direkciji mogu podneti i potencijalni podnosioci zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture, odnosno podnosioci zahteva za pristup i pružanje usluga u uslužnom objektu.

Zahtev koji se odnosi na postupak dodele i rezultat tog postupka može se podneti u toku postupka dodele, a najkasnije u roku od 30 dana od dana njegovog okončanja.

Zahtev koji se odnosi na obračun visine i/ili strukturu obračunate cene može podneti železnički prevoznik koji je zaključio ugovor sa upravljačem infrastrukture ili operatorom uslužnog objekta u roku od tri meseca od dana dostavljanja obračuna.

Odlučivanje po Zahtevu iz stava 1. ovog člana predstavlja odlučivanje u upravnoj stvari u skladu sa zakonom kojim se uređuje opšti upravni postupak.

Ne dovodeći u pitanje ovlašćenja tela nadležnog za zaštitu konkurencije, Direkcija je ovlašćena da prati stanje konkurencije na tržištu železničkih usluga a naročito, kontroliše postupanja upravljača infrastrukture, železničkog prevoznika i operatora uslužnog objekta u smislu stava 1. ovog člana na sopstvenu inicijativu i sa ciljem sprečavanja diskriminacije prema podnosiocima zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture. Direkcija naročito, proverava da li Izjava o mreži sadrži diskriminatorne odredbe ili stvara diskreciona ovlašćenja upravljača infrastrukture kojima bi se mogli diskriminisati podnosioci zahteva.

Direkcija se stara o tome da cene koje utvrdi upravljač infrastrukture budu u skladu sa ovim zakonom i da su nediskriminatorne. Pregovori između podnosioca zahteva i upravljača infrastrukture u pogledu visine cena pristupa se dozvoljavaju samo ako se vode pod nadzorom Direkcije. Direkcija interveniše ako oceni da se pregovori ne odvijaju saglasno odredbama ovog zakona.

Direkcija može davati neobavezujuća mišljenja o nacrtima planova poslovanja, ugovora između nadležnih organa i upravljača infrastrukture o uslovima i načinu finansiranja upravljanja železničkom infrastrukturom iz člana 21. ovog zakona i planovima za poboljšanje kapaciteta iz člana 42. ovog zakona, kako bi ukazala posebno da li su ovi akti usklađeni sa situacijom na tržištima železničkih usluga.

Direkcija redovno, a u svakom slučaju najmanje na svake dve godine, konsultuje predstavnike korisnika usluga železničkog prevoza robe i putnika, kako bi se uzeli u obzir njihovi stavovi o železničkom tržištu.

Direkcija razmatra sve pritužbe u smislu ovog člana i, po potrebi, zahteva relevantne informacije i pokreće konsultacije sa svim relevantnim stranama, u roku od 30 dana od prijema pritužbe. Direkcija odlučuje o svim pritužbama, preduzima mere za ispravku stanja i obaveštava relevantne strane o rešenju donetom u roku od najviše šest nedelja od prijema svih relevantnih informacija. Ne dovodeći u pitanje pravo tela za zaštitu konkurencije, Direkcija, po potrebi, odlučuje na sopstvenu inicijativu o odgovarajućim merama za ispravku diskriminacije podnosioca zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture, poremećaja tržišta i svih ostalih neželjenih dešavanja na ovim tržištima, naročito u smislu stava 1. ovog člana. Direkcija je ovlašćena da sprovodi revizije ili pokreće eksternu reviziju nad upravljačem infrastrukture, operatorima uslužnih objekata i, po potrebi, železničkim prevoznicima, kako bi se utvrdila usklađenost sa odredbama za razdvajanje računa utvrđenim članom 3. ovog zakona. U tom smislu, Direkcija ima pravo da zahteva sve relevantne informacije. Naročito, Direkcija je ovlašćena da zahteva od upravljača infrastrukture, operatora uslužnih objekata i svih privrednih društava ili drugih subjekata koji vrše ili integrišu različite vrste železničkog transporta ili upravljanja infrastrukturom u skladu sa čl. 3. i 13. ovog zakona da dostave odgovarajuće računovodstvene informacije.

Ne dovodeći u pitanje ovlašćenja tela nadležnog za pitanja državne pomoći, Direkcija može, ako na osnovu primljenih finansijskih izveštaja ustanovi da postoji mogućnost povrede odredaba zakona kojim se uređuje državna pomoć, da o tome obavesti nadležne organe.

Direkcija saraduje sa telom nadležnim za zaštitu konkurencije, daje stručna mišljenja i obavlja druge poslove utvrđene ovim zakonom.

Direkcija objavljuje doneta rešenja iz st. 1. i 11. ovog člana na svojoj internet stranici.

Direkcija priprema godišnji izveštaj o obavljanju poslova u oblasti regulisanja tržišta železničkih usluga u prethodnoj godini i dostavlja ga Vladi najkasnije do kraja juna tekuće godine. Izveštaj se objavljuje na internet stranici Direkcije.

Nadležnost Direkcije u oblasti licenciranja železničkih prevoznika

Član 122

Direkcija sprovodi postupak licenciranja železničkih prevoznika iz čl. 81-84. ovog zakona.

Nadležnost Direkcije u oblasti prava putnika

Član 123

Direkcija prima i razmatra pritužbe putnika koji smatraju da im je uskraćeno pravo utvrđeno ovim zakonom i daje mišljenja i preporuke u konkretnim slučajevima.

U postupku po pritužbi iz stava 1. ovog člana ili po službenoj dužnosti, Direkcija može rešenjem utvrditi mere za otklanjanje utvrđene povrede u skladu sa ovim zakonom i rok za sprovođenje utvrđenih mera.

Nadležnost Direkcije u oblasti bezbednosti u železničkom saobraćaju i interoperabilnost železničkog sistema

Član 124

Direkcija obavlja sledeće poslove:

- 1) izdavanje, produženje važenja, izmene i oduzimanje sertifikata o bezbednosti za upravljanje železničkom infrastrukturom i sertifikata o bezbednosti za prevoz, kao i proveru da li se upravljači infrastrukture i železnički prevoznici pridržavaju uslova utvrđenih u njima;
- 2) praćenje, unapređivanje, primena i razvoj bezbednosti i regulatornog okvira za bezbednost, kao i sistema nacionalnih propisa o bezbednosti, uključujući i donošenje podzakonskih akata iz oblasti bezbednosti i interoperabilnosti železničkog saobraćaja;
- 3) vođenje registara propisanih zakonom kojim se uređuje bezbednost u železničkom saobraćaju i zakonom kojim se uređuje interoperabilnost železničkog sistema;
- 4) nadzor nad usaglašenošću činilaca interoperabilnosti sa osnovnim zahtevima u skladu sa zakonom kojim se uređuje interoperabilnost železničkog sistema;
- 5) izdavanje dozvola za korišćenje strukturnih podsistema, u skladu sa zakonom kojim se uređuje interoperabilnost železničkog sistema;
- 6) izdavanje dozvola za korišćenje železničkih vozila;
- 7) donosi granske standarde iz oblasti železničkog saobraćaja;
- 8) druge poslove utvrđene zakonom kojim se uređuje bezbednost u železničkom saobraćaju i zakonom kojim se uređuje interoperabilnost železničkog sistema.

Direkcija, kao organ nadležan za regulisanje bezbednosti u železničkom saobraćaju:

- 1) obavlja poslove iz svoje nadležnosti na otvoren, nediskriminatorski i transparentan način, omogućava svim strankama da iskažu svoj stav i navodi razloge za svoje odluke;
- 2) odmah odgovara na molbe i zahteve i traži dostavljanje dodatnih informacija bez odlaganja i donosi odluke u roku od četiri meseca od dostavljanja svih traženih informacija;
- 3) pri obavljanju poslova u svakom trenutku može da zatraži tehničku pomoć upravljača infrastrukture i železničkih prevoznika ili drugih kvalifikovanih tela;
- 4) u procesu izrade nacionalnog regulatornog okvira, konsultuje se sa svim uključenim licima i zainteresovanim stranama, uključujući u to upravljače infrastrukture, železničke prevoznike, proizvođače, pružaoce usluga održavanja, korisnike i predstavnike zaposlenih;
- 5) sprovodi nadzore i provere potrebne za izvršenje svojih poslova i ima pravo da izvrši uvid u sve relevantne dokumente, kao i u objekte, instalacije i opremu upravljača infrastrukture, železničkih prevoznika i drugih privrednih subjekata kojima Direkcija izdaje isprave propisane zakonom kojim se uređuje bezbednost u železničkom saobraćaju.

Ovlašćena lica Direkcije koja obavljaju poslove iz stava 2. tačka 5) ovog člana dužna su da imaju službenu legitimaciju, čiji obrazac propisuje Direkcija.

Nadležnost Direkcije u oblasti žičara za prevoz lica

Član 125

Direkcija u oblasti žičara za prevoz lica obavlja sledeće poslove:

- 1) vođenje evidencije žičara, specifičnih vučnih instalacija i svih subjekata određenih zakonom kojim se uređuju žičare za prevoz lica koji utiču na bezbednost rada žičara;
- 2) izdavanje odobrenja za rad žičara;
- 3) izdavanje odobrenja za rad specifičnih vučnih instalacija;
- 4) druge poslove utvrđene zakonom kojim se uređuju žičare za prevoz lica.

Član 126

Računovodstvene informacije koje se na zahtev dostavljaju Direkciji su:

1. Odvajanje računa:

- 1) odvojeni bilansi uspeha i bilansi stanja za aktivnosti pružanja usluga prevoza robe, putnika i aktivnosti upravljanja infrastrukturom;
- 2) detaljne informacije o pojedinačnim izvorima i korišćenju javnih sredstava i drugih vidova kompenzacija na transparentan i detaljan način, uključujući detaljan pregled novčanih tokova preduzeća kako bi se utvrdilo na koji način se koriste ova javna sredstva i drugi vidovi kompenzacija;
- 3) kategorije troškova i dobiti kako bi se omogućilo utvrđivanje da li se javlja unakrsno subvencionisanje između ovih različitih aktivnosti, u skladu sa zahtevima Direkcije;
- 4) metodologija koja se koristi za raspodelu troškova između različitih aktivnosti;
- 5) ako je regulisano preduzeće deo grupe, svi detalji o plaćanjima između preduzeća.

2. Praćenje cena pristupa:

- 1) različite kategorije troškova, naročito takve da daju dovoljno informacija o marginalnim/direktnim troškovima različitih usluga ili grupa usluga kako bi se omogućio nadzor cena pristupa;
- 2) dovoljno informacija kako bi se omogućilo praćenje pojedinačnih cena koje se plaćaju za usluge (ili grupe usluga); ako to zahteva Direkcija, ove informacije sadrže podatke o obimima pojedinačnih usluga, cenama za pojedinačne usluge i ukupnim prihodima od pojedinačnih usluga koje plaćaju interni i eksterni korisnici;
- 3) troškovi i prihodi za pojedinačne usluge (ili grupe usluga) iskazani na način koji u svom zahtevu odredi Direkcija, kako bi se uočile moguće povrede konkurencije, o čemu Direkcija obaveštava telo nadležno za zaštitu konkurencije.

3. Pokazatelji o finansijskom učinku:

- 1) izjava o finansijskom učinku;
- 2) zbirna izjava o troškovima;
- 3) izjava o troškovima održavanja;
- 4) izjava o operativnim troškovima;
- 5) izjava o prihodima;
- 6) dodatne napomene kojima se proširuju i razjašnjavaju izjave, ako je potrebno.

Član 127

Postupak kod Direkcije pokreće se Zahtevom ili po službenoj dužnosti u skladu sa ovim zakonom.

Za Zahtev iz stava 1. ovog člana plaća se taksa za zahtev kojim se pokreće postupak kod organa u skladu sa zakonom kojim se uređuju republičke administrativne takse.

Direkcija je ovlašćena da rešenjem naloži upravljaču infrastrukture, operatoru uslužnog objekta, železničkim prevoznicima, podnosiocima zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture i trećim licima koja su u vezi sa železničkim sektorom, da joj dostavi podatke koji su joj potrebni radi vršenja njenih nadležnosti utvrđenih ovim zakonom.

Tražene informacije se dostavljaju u razumnom roku koji svojim rešenjem određuje Direkcija i koji ne prelazi 30 dana, osim ako, pod izuzetnim okolnostima, Direkcija pristane i odobri vremenski ograničeno produženje koje ne prelazi dodatne dve nedelje.

Ako Direkcija u vršenju svojih nadležnosti u skladu sa ovim zakonom ustanovi postojanje diskriminacije ili mogućnost diskriminacije prema podnosiocima i potencijalnim podnosiocima zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture i železničkim prevoznicima ili drugu povredu odredaba ovog zakona u okviru njene nadležnosti, rešenjem će utvrditi meru za otklanjanje utvrđene povrede u skladu sa ovim zakonom.

Kada se radi o postupku po Zahtevu podnosioca zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture koji se odnosi na odluku upravljača infrastrukture kojom se odbija njegov zahtev za dodelu kapaciteta infrastrukture ili protiv utvrđenih uslova ponude

kapaciteta infrastrukture, Direkcija može rešenjem utvrditi ili da nema osnova za izmenu odluke upravljača infrastrukture ili naložiti upravljaču infrastrukture da izmeni svoju odluku u skladu sa uputstvima Direkcije.

Direkcija sprovodi izvršenje rešenja Direkcije u skladu sa zakonom kojim se uređuje opšti upravni postupak.

Direkcija je ovlašćena da podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka u okviru njene nadležnosti.

Član 128

Protiv rešenja Direkcije žalba nije dozvoljena, a protiv njega se može podneti tužba Upravnom sudu u roku od 30 dana od dana dostavljanja rešenja.

2. Finansiranje Direkcije

Član 129

Sredstva za rad Direkcije obezbeđuju se:

- 1) iz budžeta Republike Srbije;
- 2) iz drugih izvora u skladu sa zakonom.

IX NADZOR

Član 130

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, podzakonskih akata donetih na osnovu ovog zakona, kao i zakona, drugih propisa i opštih akata kojima se uređuje bezbednost u železničkom saobraćaju i interoperabilnost železničkog sistema vrši Ministarstvo.

Inspekcijski nadzor vrši Ministarstvo preko republičkog inspektora za železnički saobraćaj (u daljem tekstu: Inspektor), u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor.

Poverava se autonomnoj pokrajini na njenoj teritoriji vršenje poslova inspekcijskog nadzora nad primenom ovog zakona, podzakonskih akata donetih na osnovu ovog zakona, kao i zakona, drugih propisa i opštih akata kojima se uređuje bezbednost u železničkom saobraćaju i interoperabilnost železničkog sistema.

Član 131

Inspektor ne može da izrađuje ili učestvuje u izradi tehničke dokumentacije i tehničkoj kontroli tehničke dokumentacije za objekte koji su predmet inspekcijskog nadzora i da vrši stručni nadzor nad izgradnjom, odnosno izvođenjem radova na objektima koji su predmet inspekcijskog nadzora.

Član 132

U vršenju inspekcijskog nadzora Inspektor ima pravo i dužnost da proverava:

- 1) radove na izgradnji, rekonstrukciji i održavanju železničke infrastrukture;
- 2) tehničku dokumentaciju za izgradnju, rekonstrukciju i održavanje železničke infrastrukture;
- 3) ispunjenost uslova propisanih za lica koja vrše poslove projektovanja, unutrašnje i tehničke kontrole tehničke dokumentacije, rukovođenja izvođenjem radova i vršenja stručnog nadzora;
- 4) stanje železničke infrastrukture, pravilno održavanje železničke infrastrukture, stanje i održavanje železničkih voznih sredstava po propisanim saobraćajno-tehničkim uslovima i propisima kojima se uređuje bezbednost u železničkom saobraćaju, u cilju obezbeđenja železničke infrastrukture i železničkih voznih sredstava za bezbedno i nesmetano odvijanje železničkog saobraćaja, kao i da li se o železničkim vozilima vodi propisana evidencija;
- 5) regulisanje i upravljanje saobraćajem po propisanim saobraćajno-tehničkim uslovima i propisima kojima se uređuje bezbednost u železničkom saobraćaju i interoperabilnost železničkog sistema, u cilju bezbednog i nesmetanog odvijanja železničkog saobraćaja;
- 6) ispunjenost uslova za upravljanje železničkom infrastrukturom;
- 7) ispunjenost uslova za prevoz putnika, lica i robe u železničkom saobraćaju;
- 8) obavljanje prevoza putnika, lica i robe u železničkom saobraćaju na način i pod uslovima propisanim ovim zakonom i propisima kojima se uređuje bezbednost u železničkom saobraćaju i interoperabilnost železničkog sistema;
- 9) da li se pravilno i redovno izvršava utvrđeni i objavljeni red vožnje u železničkom saobraćaju;
- 10) da li se železnički saobraćaj vrši na način i pod uslovima utvrđenim zakonom, drugim propisima i opštim aktima kojima se uređuje bezbednost u železničkom saobraćaju i interoperabilnost železničkog sistema i da li se sprovede mere koje se odnose na bezbednost u železničkom saobraćaju;

11) da li je železnički prevoznik, privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik organizovao unutrašnji nadzor nad bezbednim odvijanjem železničkog saobraćaja i da li se ta kontrola redovno i efikasno vrši, kao i da li ostvaruje efikasnu zaštitu ljudi, imovine i životne sredine u oblasti železničkog saobraćaja na propisan način u skladu sa zakonom, drugim propisima i opštim aktima kojima se uređuje bezbednost u železničkom saobraćaju i interoperabilnost železničkog sistema;

12) da li se u saobraćaju na železničkoj infrastrukturi pravilno primenjuju propisi o posedanju vozova i vučnih vozila železničkim radnicima i da li ti radnici ispunjavaju uslove u pogledu stručne spreme i obučenosti ili zdravstvene sposobnosti za obavljanje poslova i zadataka, kao i da li se pravilno primenjuju propisi o ukupnom radnom vremenu, ukupnom trajanju smene i upravljanja vučnim vozilom voza, odmorima i o rasporedu u smenama voznog i staničnog osoblja, kao i osoblja u drugim službenim mestima;

13) da li se pravilno sprovode propisane mere za obezbeđenje saobraćaja na putnim prelazima i na mestima ukrštanja železničkih pruga;

14) da li se pravilno sprovodi propisani unutrašnji red u železničkom saobraćaju;

15) sprovođenje propisanih mera tehničke i fizičke zaštite železničke infrastrukture koje su od posebnog značaja za bezbedno odvijanje i funkcionisanje železničkog saobraćaja i mera zaštite od odronjavanja, bujica i drugih elementarnih nepogoda, kao i mera za obezbeđenje železničkog saobraćaja u zimskom periodu;

16) da li se primenjuju propisi kojima se uređuju pružni, infrastrukturni i zaštitni pružni pojas;

Pored prava i dužnosti iz stava 1. ovog člana, u vršenju inspekcijskog nadzora Inspektor ima pravo i dužnost da izvrši proveru da li se pravilno sprovode mere bezbednosti propisane zakonima kojima se uređuje bezbednost u železničkom saobraćaju i interoperabilnost železničkog sistema.

Član 133

U vršenju inspekcijskog nadzora Inspektor je ovlašćen da:

1) zabrani, odnosno obustavi izvršenje radova koji se izvode protivno zakonu i drugim propisima, tehničkim normativima i standardima prilikom izvođenja radova i upotrebe materijala pri izgradnji, rekonstrukciji i održavanju železničke infrastrukture, protivno uslovima bezbednog odvijanja železničkog saobraćaja na železničkoj infrastrukturi ili protivno propisanim merama za zaštitu železničke infrastrukture, kao i pri održavanju železničkih voznih sredstava;

2) naredi privremeno isključenje iz saobraćaja železničkih voznih sredstava i železničke infrastrukture koji ne odgovaraju propisanim tehničkim i drugim uslovima, ako postoji opasnost da bi se njihovom upotrebom, odnosno daljim korišćenjem u saobraćaju ugrozila bezbednost u železničkom saobraćaju;

3) naredi otklanjanje nedostataka na železničkoj infrastrukturi i železničkim voznim sredstvima kojima se ugrožava ili može biti ugrožena bezbednost u železničkom saobraćaju, i po potrebi odredi način i mere za otklanjanje utvrđenih nedostataka;

4) naredi rušenje i uklanjanje zgrada, postrojenja, uređaja, drugih objekata i materijala izgrađenih, odnosno postavljenih u pružnom pojasu protivno odredbama ovog zakona;

5) naredi privremenu zabranu železničkog saobraćaja na novoizgrađenoj ili rekonstruisanoj železničkoj infrastrukturi, kao i privremenu zabranu upotrebe novoizgrađenog ili rekonstruisanog vozila, ako prethodno nije izvršen tehnički pregled i doneto rešenje kojim se dozvoljava njihova upotreba;

6) naredi da se u upravljanju i regulisanju železničkog saobraćaja otklone nepravilnosti kojima se ugrožava ili može biti ugroženo bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja i po potrebi odredi način i mere za otklanjanje nepravilnosti u upravljanju i regulisanju železničkog saobraćaja;

7) naredi da se privremeno obustave radovi koji se izvode na železničkom području ili u neposrednoj blizini železničke infrastrukture, ako postoji opasnost da se tim radovima ugrozi bezbedno odvijanje železničkog saobraćaja;

8) naredi obustavu radova koji se obavljaju na železničkom području ili u pružnom pojasu ili u zaštitnom pružnom pojasu, ako se oni izvode bez građevinske dozvole i o tome odmah obavesti nadležni organ za izdavanje građevinske dozvole;

9) zabrani upravljanje železničkom infrastrukturom ako nisu ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom;

10) zabrani korišćenje železničke infrastrukture ako nisu ispunjeni uslovi za prevoz putnika, lica i robe u železničkom saobraćaju;

11) naredi rušenje železničke infrastrukture ili njenog dela, za koje nije izdato odobrenje za izgradnju, odnosno rekonstrukciju;

12) naredi izgradnju kolovoznog zastora na zemljanom putu koji se ukršta sa železničkom infrastrukturom u istom nivou, u zoni putnog prelaza;

13) naredi otklanjanje nedostataka koji se odnose na održavanje železničke infrastrukture, odnosno železničkih voznih sredstava i organizovanje i regulisanje železničkog saobraćaja, i po potrebi odredi način i mere za otklanjanje utvrđenih nedostataka;

14) zabrani prevoz putnika, lica i robe koji se obavlja protivno odredbama ovog zakona;

15) zabrani izvršenje naređenja koja su protivna odredbama zakona, drugih propisa i opštih akata kojima se uređuje bezbednost u železničkom saobraćaju i interoperabilnost železničkog sistema;

16) zabrani obavljanje poslova i zadataka voznom, odnosno staničnom osoblju, koje ne ispunjava propisane uslove u pogledu stručne spreme i obučenosti ili psihičke i fizičke sposobnosti za vršenje svojih poslova i zadataka, odnosno licu koje nema propisanu dozvolu za upravljanje vučnim vozilom, odnosno za regulisanje železničkog saobraćaja na železničkoj infrastrukturi;

17) zabrani voznom, odnosno staničnom osoblju obavljanje poslova i zadataka, ako ustanovi da postoji opasnost da će daljim vršenjem i regulisanjem železničkog saobraćaja ugroziti bezbednost u železničkom saobraćaju (zamor, alkohol, rad duži od propisanog i sl.);

18) privremeno udalji ili zahteva udaljenje železničkog radnika ili odgovornog lica sa poslova i zadataka, ako ustanovi da su ugrozili bezbednost u železničkom saobraćaju;

19) privremeno udalji železničkog radnika u slučajevima propisanim zakonom kojim se uređuje bezbednost u železničkom saobraćaju i interoperabilnost železničkog sistema.

O utvrđenim nepravilnostima i naloženim merama Inspektor izveštava Direkciju i može predložiti oduzimanje sertifikata o bezbednosti za upravljanje železničkom infrastrukturom, odnosno industrijskom železnicom, licence za prevoz i sertifikata o bezbednosti za prevoz.

Član 134

Inspektor, u vršenju inspekcijskog nadzora nosi službeno odelo i službenu legitimaciju.

Izgled i korišćenje službenog odela Inspektora propisuje Ministar.

Član 135

Privredno društvo, drugo pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice nad kojim se vrši inspekcijski nadzor, dužan je da Inspektoru omogući neometano vršenje inspekcijskog nadzora i da bez odlaganja omogući uvid u zahtevanu dokumentaciju i podatke, kao i nesmetan pristup objektima, sredstvima ili osoblju.

Lica iz stava 1. ovog člana dužna su da izvrše naložene inspekcijske mere.

Član 136

Ako je Inspektor, prilikom vršenja inspekcijskog nadzora, izdao usmeno naređenje ili izrekao usmenu zabranu, rešenje o tom naređenju ili zabrani dostaviće u roku od tri dana od dana izdavanja usmenog naređenja, odnosno izricanja usmene zabrane, upravljaču infrastrukture, železničkom prevozniku, privrednom društvu, drugom pravnom licu ili preduzetniku i fizičkom licu na koje se to rešenje odnosi.

Član 137

Nadzirani subjekt u oblasti železničkog saobraćaja dužan je da dostavlja Inspektoru izveštaje o izvršenom unutrašnjem nadzoru železničkog saobraćaja, a naročito: o stanju železničkih pruga i železničkih vozila; o svakoj ozbiljnoj nesreći; o radovima koji se izvode na pruzi ili u blizini železničkih pruga, postrojenja ili objekata na pruzi i o drugim podacima i preduzetim merama koji su od značaja za bezbednost u železničkom saobraćaju.

Član 138

Protiv rešenja inspektora može se izjaviti žalba u roku od 15 dana od dana dostave pisanog rešenja.

Žalba odlaže izvršenje rešenja.

Izuzetno od odredaba stava 2. ovog člana, žalba ne odlaže izvršenje rešenja kada je neophodno preduzimanje hitnih mera radi sprečavanja ili otklanjanja opasnosti po život ili zdravlje ljudi, imovinu, prava i interese zaposlenih i radno angažovanih lica, privredu, životnu sredinu, biljni ili životinjski svet, javne prihode, nesmetan rad organa i organizacija, komunalni red ili bezbednost, što se posebno obrazlaže u rešenju.

X KAZNENE ODREDBE

1. Krivično delo

Oštećenje železničke infrastrukture

Član 139

Ko ošteti, uništi, ukloni ili oduzme element ili deo elementa železničke infrastrukture iz člana 4. stav 1. tač. 2)-9) ovog zakona, bez obzira na količinu i vrednost oštećenih, uništenih ili oduzetih elemenata ili delova elemenata železničke infrastrukture, kazniće se zatvorom od tri meseca do pet godina.

Ako je usled dela iz stava 1. ovog člana nastupila teška telesna povreda nekog lica ili imovinska šteta velikih razmera, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

Ako je usled dela iz stava 1. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti zatvorom od dve do 12 godina.

2. Prekršaji

Član 140

Novčanom kaznom od 500.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj privredno društvo ili drugo pravno lice:

- 1) ako nije računovodstveno razdvojeno upravljanje javnom železničkom infrastrukturom od delatnosti prevoza putnika i robe (član 3. stav 4);
- 2) ako nisu računovodstveno razdvojene delatnosti pružanja usluga prevoza putnika i usluga teretnog prevoza (član 3. stav 5);
- 3) ako je član organa upravljanja upravljača infrastrukture ili član organa upravljanja subjekta na tržištu železničkih usluga istovremeno i član organa upravljanja njihovog kontrolnog privrednog društva u smislu člana 6. stav 7. ovog zakona;
- 4) ako je član organa upravljanja subjekta na tržištu železničkih usluga, odnosno član organa upravljanja njegovog kontrolnog društva istovremeno član organa upravljanja upravljača infrastrukture u smislu člana 6. stav 8. ovog zakona;
- 5) ako upravlja železničkom infrastrukturom, a nema sertifikat o bezbednosti za upravljanje železničkom infrastrukturom, izdat od Direkcije (član 6. stav 9);
- 6) ako ne obezbedi bezbedno i nesmetano organizovanje, regulisanje i upravljanje železničkim saobraćajem, nesmetan pristup i korišćenje železničke infrastrukture i pristup uslužnim objektima koji su mu povereni na upravljanje i uslugama koje on pruža u tim objektima svim zainteresovanim podnosiocima zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture, pod ravnopravnim, nediskriminatorskim i transparentnim uslovima, kao i trajno, neprekidno i kvalitetno održavanje i zaštitu železničke infrastrukture (članu 10. stav 1);
- 7) ako se ne stara o zaštiti životne sredine i energetske efikasnosti u skladu sa zakonom i drugim propisima (član 10. stav 2);
- 8) ako ne postupi u skladu sa članom 11. stav 2. ovog zakona;
- 9) ako donese odluku o obustavljanju korišćenja dela javne železničke infrastrukture bez saglasnosti Vlade (član 11. stav 3);
- 10) ako za sve uslužne objekte iz člana 15. stav 2. ovog zakona operator uslužnog objekta i privredni subjekat u čijem je sastavu ne vode odvojene račune, uključujući odvojene bilanse stanja i bilanse uspeha (član 13. stav 4);
- 11) ako objavi Izjavu o mreži bez prethodno obavljenih konsultacija sa zainteresovanim stranama na način utvrđen u članu 17. stav 1. ovog zakona;
- 12) ako ne dostavi informacije o cenama pristupa uslužnom objektu i za pružanje usluga, kao i informacije o tehničkim uslovima pristupa radi uključivanja u Izjavu o mreži, ili ne ukaže na veb sajt na kojem se te informacije objavljuju u elektronskom obliku besplatno (član 17. stav 3. tačka 6);
- 13) ako ne objavi Izjavu o mreži u roku utvrđenom članom 17. stav 6. ovog zakona;
- 14) ako ne objavi Informaciju o uslužnom objektu iz člana 18. stav 1. ovog zakona;
- 15) ako ne donesu i objave zajedničku Informaciju o uslužnom objektu iz člana 18. stav 2);
- 16) ako ne zaključi ugovor o korišćenju javne železničke infrastrukture u roku iz člana 19. stav 4. ovog zakona;
- 17) ako ne dostavi Direkciji na mišljenje utvrđenu visinu cena i visinu cena pristupa uslužnim objektima i, kada je moguće, visinu cena za pružanje osnovnih, dodatnih i pratećih usluga (član 20. stav 5);
- 18) ako trguje infrastrukturnim kapacitetom (član 28. stav 3);
- 19) ako ne učini dostupnom osnovne informacije o svakom zaključenom okvirnom sporazumu na način utvrđen članom 33. stav 11. ovog zakona;
- 20) ako ne izradi nacrt reda vožnje u skladu sa članom 34. stav 5. ovog zakona;
- 21) ako upravljač infrastrukture ne objavi red vožnje, odnosno izmene i dopune reda vožnje za javni prevoz putnika na način propisan članom 34. stav 10. ovog zakona;
- 22) ako posle neuspešne koordinacije bez odlaganja ne proglasi trasu voza koja je predmet koordinacije zagušenom (član 38. stav 1);
- 23) ako ne rešava po ad hoc zahtevima u najkraćem mogućem roku, a najduže u roku od pet radnih dana od dana prijema zahteva (član 39. stav 2);
- 24) ako ne završi analizu kapaciteta u roku od šest meseci od kada je utvrđeno da je infrastruktura zagušena (član 41. stav 3);

- 25) ako u roku ne izradi plan poboljšanja kapaciteta (član 42. stav 1);
- 26) ako bez odlaganja ne obavesti zainteresovane strane o kapacitetu infrastrukture koji nije na raspolaganju zbog neplaniranih radova na održavanju (član 44. stav 3);
- 27) ako ne sastavi plan za postupanje u nepredviđenim situacijama, sa spiskom tela koja treba da obavesti u slučaju ozbiljnih nesreća ili ozbiljnih poremećaja u saobraćanju vozova (član 45. stav 1);
- 28) ako ne izradi godišnji Program izgradnje, rekonstrukcije i održavanja železničke infrastrukture, organizovanja i regulisanja železničkog saobraćaja sa projekcijom za naredne četiri godine (član 48. stav 3);
- 29) ako ne objavi na svojoj internet strani predlog Programa izgradnje, rekonstrukcije i održavanja železničke infrastrukture, organizovanja i regulisanja železničkog saobraćaja, ne konsultuje podnosiocima zahteva za dodelu kapaciteta infrastrukture i druge zainteresovane strane u postupku donošenja programa i ne omogući im rok od najmanje 15 dana za dostavljanje sugestija i predloga u vezi programa (član 48. stav 4);
- 30) ako železničku infrastrukturu ne rekonstruiše sa elementima iz člana 50. stav 1. ovog zakona;
- 31) ako železničku infrastrukturu ne održava u stanju koje osigurava bezbedan i nesmetan železnički saobraćaj, kao i kvalitetan i uredan prevoz (član 55. stav 1);
- 32) ako ne vrši održavanje zajedničkih stubova i zajedničkih konstrukcija na mostu izgrađenom za javnu železničku infrastrukturu i javni put, odnosno ako se ne stara o kolovoznoj konstrukciji puta ili o koloseku u skladu sa članom 59. stav 1. ovog zakona;
- 33) ako na putnom prelazu ne sprovedu propisane mere za bezbedan i nesmetan saobraćaj i putne prelaze ne održavaju u stanju kojim se obezbeđuje bezbedno i nesmetano odvijanje saobraćaja (član 68. stav 1);
- 34) ako gradi objekte kao što su rudnici, kamenolomi u kojima se koriste eksplozivna sredstva, industrija hemijskih i eksplozivnih proizvoda, postrojenja i drugi slični objekti suprotno odredbi člana 71. stav 7. ovog zakona;
- 35) ako izvrši radnju iz člana 72. stav 1. tač. 2)-6) ovog zakona;
- 36) ako odlaže otpad, smeće ili izliva otpadne vode u infrastrukturnom pojasu (član 73. stav 1);
- 37) ako sadi visoko drveće koje svojom visinom može ugroziti železničku infrastrukturu, odnosno bezbednost železničkog saobraćaja, postavlja znakove, izvore jake svetlosti ili bilo koje predmete i sprave koje bojom, oblikom ili svetlošću smanjuju vidljivost železničkih signala ili koje mogu dovesti u zabunu radnike u vezi značenja signalnih znakova ili na drugi način ugroziti bezbednost železničkog saobraćaja (član 73. stav 2);
- 38) ako ne preduzme propisane mere za zaštitu od požara na železničkom području pruga, odnosno mere zaštite od požara od železničkih vozila (član 75. stav 1);
- 39) ako u pojasu širine 10 m u šumama ne uklanjaju uredno drveće, rastinje i lišće, a u pojasu širine 5 m na drugom zemljištu ne uklanjaju blagovremeno sazrele poljoprivredne kulture i ne preduzimaju po potrebi druge mere zaštite od požara (član 75. stav 2);
- 40) ako ne donese, odnosno ne izmeni akt, uz prethodno pribavljenu saglasnost Direkcije, u skladu sa članom 77. st. 8, 9. i 10. ovog zakona;
- 41) ako obavlja prevoz putnika, lica i robe u železničkom saobraćaju na železničkoj infrastrukturi, a nema licencu ili sertifikat o bezbednosti za prevoz izdate od Direkcije, odnosno od nadležnog organa druge države na osnovu potvrđenog međunarodnog ugovora ili ugovor o korišćenju železničke infrastrukture (član 79. stav 1);
- 42) ako obavlja saobraćaj bez odobrenja iz člana 79. stav 3. ovog zakona;
- 43) ako ne obavesti Direkciju o izvršenim statusnim promenama, promeni pravne forme ili reorganizaciji u roku iz člana 83. stav 7. ovog zakona;
- 44) ako ne dostavi Direkciji zahtev za proveru ispunjenosti uslova (član 83. stav 10);
- 45) ako u vučnom vozilu voza kojim se obavlja prevoz nema dokumenata propisanih u članu 88. ovog zakona;
- 46) ako obavlja prevoz za sopstvene potrebe suprotno članu 89. ovog zakona;
- 47) ako ne označi na određeni način tovarne jedinice koje se transportuju na železničkim voznim sredstvima (član 107. stav 2);
- 48) ako železnička vozna sredstva koja transportuju tovarne jedinice nisu specijalizovana za kombinovani transport ili nisu na određeni način označena (član 107. stav 3);
- 49) ako železnička infrastruktura na kojoj se odvija kombinovani transport ne ispunjava posebne tehničko-tehnološke uslove ili nije na određeni način označena (član 107. stav 4);
- 50) ako ne postupi po nalogu Direkcije (član 127. stav 3);
- 51) ako ne postupi u skladu sa rešenjem Direkcije (član 127. st. 5. i 6);

52) ako ne postupi po nalogu Inspektora (član 135. stav 2).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se odgovorno lice privrednog društva ili drugog pravnog lica novčanom kaznom od 30.000 do 100.000 dinara.

Novčanom kaznom od 200.000 do 500.000 dinara kazniće se preduzetnik za prekršaj iz stava 1. ovog člana.

Novčanom kaznom od 30.000 do 100.000 dinara kazniće se fizičko lice za prekršaj iz stava 1. tač. 35) i 36) ovog člana.

Član 141

Novčanom kaznom od 300.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj privredno društvo ili drugo pravno lice:

- 1) ako primeni izmenjene cene koje su objavljene u Izjavi o mreži pre roka iz člana 20. stav 8. ovog zakona;
- 2) ako pre otpočinjanja radova, a najmanje 120 dana ranije, ne objavi početak radova na izgradnji, rekonstrukciji i obnovi železničke infrastrukture u dnevnim listovima ili na drugi uobičajeni način (član 49. stav 1);
- 3) ako Inspektor ne dostavlja posebna akta iz člana 55. stav 4. ovog zakona;
- 4) ako ne utvrdi standarde kvaliteta usluga prevoza putnika i ne sprovede sistem upravljanja kvalitetom sa ciljem održanja kvaliteta usluga (član 93. stav 1)
- 5) ako ne objavi odgovarajućim sredstvima odluku o prekidu davanja usluga (član 94);
- 6) ako nudi ugovore o prevozu putnika u ime jednog ili više železničkih prevoznika, a nije na zahtev putnika pružila najmanje informaciju iz člana 95. ovog zakona;
- 7) ako ne pruži putniku obaveštenje iz člana 96. stav 4. ovog zakona;
- 8) ako ne omogući putniku da unese bicikl u voz, pod uslovima iz člana 97. ovog zakona;
- 9) ako ne učini razuman napor da pomogne putniku u potraživanju naknade štete od trećeg lica (član 98);
- 10) ako osobama sa invaliditetom i osobama sa smanjenom pokretljivošću naplati rezervaciju ili kartu uz dodatni trošak (član 99. stav 2);
- 11) ako odbije prihvatanje rezervacije ili izdavanje karte osobi sa invaliditetom ili osobi sa smanjenom pokretljivošću, ili zahteva da ova osoba bude u pratnji druge osobe, sve dok to nije neophodno u skladu sa pravilima pristupa iz člana 99. stav 1. ovog zakona (član 99. stav 3);
- 12) ako ne pruži osobama sa invaliditetom i osobama sa smanjenom pokretljivošću informacije o pristupačnosti železničkih usluga i o uslovima pristupa voznim sredstvima u skladu sa pravilima pristupa iz člana 99. stav 1. i ne informiše osobe sa invaliditetom i osobe sa smanjenom pokretljivošću o raspoloživom prostoru u vozu (član 100);
- 13) ako ne uspostavi mehanizam za delovanje po osnovu reklamacija u vezi sa pravima putnika propisanih ovim zakonom (član 101. stav 1);
- 14) ako u roku od 30 dana ne dostavi putniku obrazložen odgovor ili, u opravdanim slučajevima, ne informiše putnika do kog datuma u periodu do tri meseca od dana prijema reklamacije putnik može očekivati odgovor (član 101. stav 2);
- 15) ako ne objavi na svojoj internet stranici godišnju informaciju o broju i kategoriji primljenih reklamacija u vezi sa pravima putnika propisanim ovim zakonom (član 101. stav 3);
- 16) ako pri prodaji karata ne informiše putnike o njihovim pravima iz čl. 93-101. ovog zakona, kao i o kontakt informacijama Direkcije (član 102);
- 17) ako ne omogući Inspektor neometano vršenje inspekcijskog nadzora i da bez odlaganja omogući uvid u zahtevanu dokumentaciju i podatke, kao i nesmetan pristup objektima, sredstvima ili osoblju (član 135. stav 1);
- 18) ako Inspektor ne dostavlja izveštaje iz člana 137. ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj i odgovorno lice privrednog društva ili drugog pravnog lica novčanom kaznom od 20.000 do 100.000 dinara.

Novčanom kaznom od 100.000 do 300.000 dinara kazniće se preduzetnik za prekršaj iz stava 1. ovog člana.

XI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 142

Direkcija za železnice je dužna da svoju unutrašnju organizaciju uskladi sa odredbama ovog zakona u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Privredna društva i drugi privredni subjekti na koje se odnosi ovaj zakon, dužni su da poslovanje usklade sa odredbama ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Postupci koji su pokrenuti pre stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 143

Javna železnička infrastruktura sa elementima iz člana 4. ovog zakona koja se koristi za obavljanje saobraćaja, a izgrađena je do dana stupanja na snagu ovog zakona, upisaće se u javne knjige o evidenciji prava na nepokretnostima i vodovima kao javna svojina Republike Srbije.

Upis iz stava 1. ovog člana sprovodi organ nadležan za poslove državnog premera i katastra po službenoj dužnosti na osnovu ovog zakona.

Javna železnička infrastruktura izgrađena do dana stupanja na snagu ovog zakona, koja nije evidentirana u katastru nepokretnosti i katastru vodova evidentira se, po zahtevu upravljača javne železničke infrastrukture, kod organa nadležnog za poslove državnog premera i katastra na osnovu ovog zakona i geodetskog elaborata postojećeg stanja, izrađenog u skladu sa zakonom kojim se uređuje državni premer i katastar.

Osim prava svojine, na javnoj železničkoj infrastrukturi u javne knjige o evidenciji prava na nepokretnostima, upisaće se i prava službenosti, koncesiono pravo na javnoj železničkoj infrastrukturi, odnosno drugo srodno pravo u smislu ovog zakona, u skladu sa propisima koji uređuju katastar nepokretnosti.

Lice kome na osnovu pravosnažne sudske odluke bude utvrđeno pravo na naknadu za oduzetu nepokretnost, stiće pravo na naknadu u visini tržišne vrednosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje eksproprijacija, ako to pravo nije ostvarilo.

Na upis javne železničke infrastrukture u javnu knjigu o evidenciji nepokretnosti i pravima na njima, ne primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje planiranje i izgradnja i upis prava svojine na nepokretnostima, ako su u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Član 144

Propisi za izvršavanje ovog zakona biće doneti u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, osim propisa iz člana 13. stav 17, člana 20. stav 1, člana 23. stav 6, člana 34. st. 7. i 12. i člana 81. st. 17. i 18. ovog zakona koji će biti doneti u roku od devet meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1. ovog člana, primenjivaće se propisi koji su doneti na osnovu Zakona o železnici ("Službeni glasnik RS", br. 45/13, 91/15 i 113/17 - dr. zakon), ako nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Odredbe ovog zakona kojima se uređuju cene pristupa i cene pristupa kolosecima koji povezuju sa uslužnim objektima primenjivaće se od početka važenja Reda vožnje za 2020. godinu.

Upravljač infrastrukture može uskladiti Izjavu o mreži sa članom 32. ovog zakona za period važenja prvog reda vožnje koji se utvrđuje posle stupanja na snagu ovog zakona.

Član 145

Železnički prevoznici su dužni da dostave Direkciji dokaze o ispunjavanju uslova iz člana 81. st. 4, 9. i 10. ovog zakona u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu akta iz člana 81. stav 18. ovog zakona, a ako to ne učine Direkcija će rešenjem oduzeti licencu.

Licenca će se izdavati samo u formi rešenja do stupanja na snagu akta iz člana 81. stav 17. ovog zakona, kada će Direkcija otpočeti izdavanje licence za prevoz i na obrascu iz člana 81. stav 15. ovog zakona i sačinjavanje dokumenta iz člana 81. stav 16. ovog zakona.

Član 146

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o železnici ("Službeni glasnik RS", br. 45/13, 91/15 i 113/17 - dr. zakon).

Član 147

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".